

การวิจัยและพัฒนารองเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู
และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระยะที่ 1 : กำแพงเพชร

ผศ.สุรชัย โกศิยะกุล

ผศ.ดร.ปจรรย์ ผลประเสริฐ

ผศ.ประพิมพร โกศิยะกุล

ผศ.อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในการวิจัยและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระยะที่ 1 ของจังหวัดกำแพงเพชรในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อศึกษาบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรเป็นฐานในการจัดตั้งเครือข่าย ประกอบด้วยเครือข่ายจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จำนวน 2 โรงเรียน ผลการดำเนินการเครือข่ายในระยะที่ 1 สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

การดำเนินการพัฒนานวัตกรรม เครือข่ายการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร จำเป็นต้องกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เจ้าภาพหลัก บทบาทของเจ้าภาพหลัก บทบาทของภาคีร่วม ตัวชี้วัดความสำเร็จ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งแหล่งของตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งแผนการดำเนินงานจำเป็นต้องมีการกำหนดร่วมกันจากทุกฝ่าย และมีการนำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของแต่ละเครือข่ายที่ดำเนินการมาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์

2. บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จะต้องมียุทธศาสตร์ ดังนี้ จัดทำแผนการดำเนินงาน ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการจัดการความรู้ ให้ความรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล การประเมินผล และการ

วิจัย จัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ตามความต้องการของเครือข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อส่งเสริมการอ่าน จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน จัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์เครือข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้มแข็งและยั่งยืน

2.2 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จะต้องมีบทบาท ดังนี้ ประสานงานขอความร่วมมือกับวิทยากรด้านต่างๆ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

2.3 โรงเรียนในเครือข่าย จะต้องมีบทบาท ดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรม แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน เข้าร่วมอบรมเสริมสร้างประสบการณ์การจัดการความรู้และนำกิจกรรมการจัดการความรู้ไปใช้ในพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

สมาชิกในเครือข่ายได้สนทนากลุ่มร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ว่าเครือข่ายที่เข้มแข็งควรมีลักษณะอย่างไร และควรมีแนวทางในการส่งเสริมเครือข่ายให้ยั่งยืนได้อย่างไร ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการจัดการเครือข่าย

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในฐานะแม่ข่ายควรเป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือของเครือข่าย เป็นที่ปรึกษา เป็นที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับสถาบันในเครือข่าย และกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2. สถาบันการศึกษาที่เป็นเครือข่าย ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษากิจกรรมส่งเสริมการอ่านของแต่ละสถานศึกษา ตลอดจนรับนโยบายจากแม่ข่ายไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการส่งเสริมการอ่าน และควรร่วมการวางแผน และกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

3. ควรมีการเชื่อมต่อเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำแพงเพชรเป็นแม่ข่าย กับเขตพื้นที่การศึกษาที่มีกิจกรรมด้านการส่งเสริมการอ่านอยู่ส่วนหนึ่งและควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการที่จะทำให้เครือข่ายเข้มแข็งและยั่งยืน

1. ควรมีการทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเครือข่ายผ่านผู้บริหารในแต่ละระดับของสถาบันการศึกษาที่ร่วมเป็นเครือข่าย
2. ควรมีที่ตั้งเครือข่ายในรูปแบบศูนย์
3. ควรมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสมและมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในเครือข่าย
4. สมาชิกต้องรู้บทบาท หน้าที่ของตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
5. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือการดำเนินงานเครือข่าย
6. ควรมีจำนวนสมาชิกในเครือข่ายที่เหมาะสมที่จะขับเคลื่อนเครือข่าย
7. สมาชิกที่เข้าร่วมต้องเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกันว่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จในภาพรวม และท้ายที่สุดจะทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน
8. การจัดกิจกรรมมีการกำหนดวันดำเนินการที่ชัดเจน
9. มีกิจกรรมสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
10. จัดให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ
11. สร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่าย
12. เปิดโอกาสให้มีสมาชิกใหม่ของเครือข่าย เพื่อเชื่อมต่อสมาชิกเก่ากับสมาชิกใหม่
13. มีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นเครือข่าย

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมวัฒนธรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระยะที่ 1 : กำแพงเพชร เป็นโครงการวิจัยย่อยในชุดโครงการวิจัยของสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่เน้นด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร คณบดีคณะครุศาสตร์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองกำแพงเพชร และสมาชิกจากโรงเรียนเครือข่ายที่เห็นความสำคัญของการส่งเสริมการอ่าน และร่วมแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครือข่ายให้เข้มแข็งและยั่งยืน อนึ่งการวิจัยฉบับนี้คงจะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์หากไม่ได้รับทุนสนับสนุนในการดำเนินการวิจัยจากสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร ก	
กิตติกรรมประกาศ ง	
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	2
วัตถุประสงค์	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เครือข่ายการเรียนรู้	5
กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	27
การจัดการความรู้	38
การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 43	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
การเลือกพื้นที่	50
การยกร่างรูปแบบ	51
การพัฒนารูปแบบที่สอดคล้องกับบริบท	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการดำเนินการ	54
ตอนที่ 1 ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร	54
ตอนที่ 2 บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร	70
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร	74
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	78
ขอบเขตของการวิจัย	78
การเลือกพื้นที่	79
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะการวิจัย	87
บรรณานุกรม 88	
ภาคผนวก	90

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดง	ความสนใจของหน่วยงานสนับสนุนและความสนใจของเครือข่าย 24
2 อุปสรรคของการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้	42
3 แสดงรายละเอียดวัตถุประสงค์ เจ้าภาพหลัก บทบาท ตัวชี้วัดความสำเร็จและ แหล่งของตัวชี้วัดความสำเร็จ จำแนกตามแนวทางการดำเนินงาน	70
4 แสดงรายละเอียด บทบาทการดำเนินงาน ส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน จำแนกตามหน่วยงาน	73

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากรายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2549/2550 พบว่า ผลสัมฤทธิ์การศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานโดยรวมแล้วได้คะแนนต่ำกว่าประเทศอื่นๆ คุณภาพโรงเรียนทั่วประเทศ 3 หมื่นกว่าแห่งพบว่าโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐานมีร้อยละ 65 ส่วนใหญ่คือสถานศึกษาของรัฐขนาดเล็กในชนบทคงปฏิเสธไม่ได้ว่าบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สำคัญคือ ครู การปฏิรูปการศึกษาจะล้มเหลวโดยสิ้นเชิงหากไม่มีการปฏิรูปครูอย่างเป็นระบบ

การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นความจำเป็นที่ต้องมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามาร่วมมือกัน โดยการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะสถาบันผลิตครูมีความสำคัญในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและจำเป็นต้องปรับบทบาทการทำงานในรูปแบบเครือข่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นหากมีการส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมเครือข่ายการเรียนรู้ คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยนำศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาก็จะบังเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดตั้งเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาจะเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นและเกิดความยั่งยืน เพราะการดำเนินงานในระบบเครือข่ายจะช่วยให้เกิดพลังการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ผู้ดำเนินการจะมีเพื่อนร่วมคิดและร่วมดำเนินงานก่อให้เกิดกำลังใจในการทำงาน มีการแบ่งปันทรัพยากรและประสบการณ์ในการทำงาน วิฤตการศึกษาซึ่งถือเป็นวิฤตทางปัญญาของคน ชุมชนและสังคมจะได้รับการแก้ไขโดยใช้แนวทางความร่วมมือในระบบเครือข่าย อันจะส่งผลดีต่อระบบการศึกษาในอนาคตต่อไป

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่มีมหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียว คือมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และในจังหวัดกำแพงเพชรมีสถานศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียนมาก 2 สังกัด ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรและโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรซึ่งจัดว่าเป็นสถานศึกษาที่เป็นหลักในการให้บริการทางวิชาการของจังหวัดกำแพงเพชร และเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการสร้างเสริมศักยภาพต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรดังกล่าวในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทั้งนี้

ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ “การส่งเสริมการอ่าน” จากการสำรวจของ International Institute for management Development หรือ IMD ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก ได้จัดอันดับความสามารถแข่งขันของประเทศต่างๆ ต่อเนื่องกันมาทุกปี โดยดูทั้งสมรรถนะทางเศรษฐกิจโดยทั่วไป ประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐ ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจเอกชน ตลอดจนปัจจัยพื้นฐาน เช่น การโทรคมนาคม การศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น ได้จัดอันดับประเทศไทยในบรรดา 50 กว่าประเทศที่ถูกจัดอันดับให้อยู่ในระดับกลางและมีแนวโน้มต่ำลงมาอยู่ปลายแถว โดยในปี 2548, 2549 และ 2550 อันดับประเทศไทยร่วงจาก 25 มาอยู่ที่ 29 และที่ 33 ตามลำดับ ทั้งนี้ IMD ดูจากตัวบ่งชี้หลายตัว ตัวบ่งชี้ที่สำคัญตัวหนึ่งคือ ความสามารถในการอ่านของเด็กอายุ 15 ปี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552, หน้า 2-3) ดังนั้น ถือได้ว่าการอ่าน จึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน เป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ผู้ที่อ่านมากย่อมมีความรู้มาก เราสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยการอ่าน นอกจากนี้คณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้มีนโยบายส่งเสริมให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติโดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงาน 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. ทำให้คนไทยทุกคนอ่านภาษาไทยอย่างแตกฉาน
2. สร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคน
3. สร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศแห่งการรักการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

อย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการเดิหน้า 3 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการอ่าน, 29 เมษายน 2552)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะต้องส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในเขตพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. นวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร ควรมีรูปแบบใด
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในจังหวัดกำแพงเพชร มีอะไรบ้าง
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในจังหวัดกำแพงเพชร มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่

จัดตั้งเครือข่ายการเรียนรู้ของครู บุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จำนวน 2 โรงเรียน และมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นฐานในการจัดตั้งเครือข่าย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง การรวมกลุ่มกันของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการการร่วมมือเพื่อประสานแหล่งความรู้และข้อมูลข่าวสารการใช้ทรัพยากร และการปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกัน มีกระบวนการแบ่งปันทรัพยากร เชื่อมโยงการทำงานที่รับผิดชอบ เพื่อสร้างแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ถ่ายทอดและกระจายความรู้ด้านการส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายมีโอกาสได้เรียนรู้เพื่อปรับปรุงพัฒนางานของตน เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลจากหน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หมายถึง กระบวนการส่งเสริมผู้เรียน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการรักการอ่าน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานด้านผู้เรียน

นวัตกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง กระบวนการ แนวทาง รูปแบบ วิธีการ พัฒนาการส่งเสริมการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดจากการดำเนินงานใน โครงการและได้รับการยอมรับจากสมาชิกในเครือข่ายว่าใช้แล้วได้ผลดีในการส่งเสริมการอ่านของผู้เรียน

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญในการอ่าน และพยายามพัฒนาการอ่านของตนเองจนมีนิสัยรักการอ่าน เช่น การอ่านหนังสือให้ฟัง การเล่านิทานให้ฟัง การเล่าเรื่องจากหนังสือให้ฟัง เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในจังหวัดกำแพงเพชร
2. ทราบบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเครือข่าย การเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในจังหวัดกำแพงเพชร
3. ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่าย การเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในจังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ระยะที่ 1 : กำแพงเพชร นั้นผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เครือข่ายการเรียนรู้
2. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
3. การจัดการความรู้
4. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครือข่ายการเรียนรู้

แนวคิดเรื่อง “เครือข่าย” ไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคมไทย ในวิถีดั้งเดิมของชุมชนซึ่งมีผู้คนอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัยใกล้ชิดกันนั้น ความสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่ายถือเป็นหัวใจของการเชื่อมโยงชุมชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและอยู่รอดได้จากปัญหาหรือวิกฤตต่าง ๆ ความสัมพันธ์ลักษณะนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในหมู่บ้านของตน แต่จะเชื่อมโยงออกไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ ทั้งใกล้และไกล ดังคำพูดที่มักได้ยินกันอยู่เสมอว่า “พริกมีอยู่บ้านเหนือเกลืออยู่บ้านใต้ ข่าตะไคร้อยู่บ้านพี่บ้านน้อง ” ดังนั้น เครือข่ายจึงไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่ถูกบังคับหรือจัดกรอบ แต่เกิดขึ้นเองจากความสมัครใจโดยระบบเครือข่ายหรือวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงถึงกัน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2547, หน้า 5) หรือเครือข่ายคือสิ่งที่เชื่อมโยงกันอย่างไว้ระบบและมีจัดการตนเอง (พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, 2547, หน้า 12) ในทางสังคมวิทยา เครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างหนึ่งที่แตกต่างไปจากกลุ่ม โดยที่กลุ่มจะมีขอบเขตที่ชัดเจน รู้ว่าใครเป็นสมาชิกมีความเป็นรูปธรรมมองเห็นได้ มีโครงสร้างทางสังคมในระดับหนึ่ง แต่เครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขต การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายอาจจะมองเห็นและมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมก็ได้ สาระของการเชื่อมโยงระหว่างกันที่จะช่วยให้มองเห็นรูปธรรมของเครือข่ายมี 3 ลักษณะคือ เครือข่ายการแลกเปลี่ยน เครือข่ายการติดต่อสื่อสารและเครือข่าย

ความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน เครือข่ายไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัว อาจมีการออกแบบโครงสร้างขึ้นมาทำหน้าที่สานความสัมพันธ์ระหว่างคน / กลุ่มองค์กรให้ต่อเนื่องแต่ในเครือข่ายไม่มีใครบังคับให้ใครทำอะไรได้ แต่ละคน/กลุ่มองค์กร ต่างก็เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายได้พอ ๆ กัน ดังนั้นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายจึงมีความซับซ้อนกว่ากลุ่ม / องค์กรมากนัก (Boissevain and Mitchell, 1973, อ้างถึงในกรมการพัฒนาชุมชน, 2547, หน้า 1 – 2)

แนวทางการวิเคราะห์เครือข่ายสามารถนำมาใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสรรพสิ่งต่าง ๆ ได้ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับโลก สรรพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในเครือข่ายความสัมพันธ์ เราเรียกว่า จุด (Node) ถ้ามีการเชื่อมโยงระหว่างจุดต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของจุดเหล่านี้ก็คือเครือข่าย (Network) ซึ่งอาจจะดำเนินการได้ 3 รูปแบบได้แก่ เครือข่ายคู่เครือข่ายแฉกเครือข่ายวงกลมและเครือข่ายแฉกที่ขยายออกไป

ความหมายของเครือข่าย

ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ (2547, หน้า 23) กล่าวว่า เครือข่ายคือกลุ่มคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดรูปแบบหรือจัดระเบียบโครงสร้างที่คนหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความอิสระ ในความหมายนี้ ประเด็นสำคัญคือความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และการเป็นสมาชิกเครือข่ายไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้น ๆ

อรธณพ พงษ์วาท (อ้างถึงใน ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2543, หน้า 305) กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงร้อยรัดเอาความพยายามและการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ และอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อปฏิบัติการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน โดยที่แต่ละฝ่ายยังคงปฏิบัติการกิจหลักของตนต่อไป อย่างไม่สูญเสียเอกลักษณ์เฉพาะกิจตามความจำเป็น หรืออาจอยู่ในรูปของการจัดการที่เป็นโครงสร้างของความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน เครือข่ายความร่วมมือเป็นไปได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล องค์กรและสถาบัน อาจมีขอบข่ายและขนาดเล็ก ๆ ภายในชุมชนไปจนถึงระดับจังหวัด ภูมิภาค ประเทศ และระหว่างประเทศ

ขนิษฐา กาญจนรังษินนท์ (2542 , หน้า 12-13) ได้ให้ความหมาย เครือข่าย ว่าคือกลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตน การสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ อีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าแบบพึ่งพิง

ไพโรจน์ โพธิศาสตร์ (2542 , หน้า 53) ให้คำจำกัดความ เครือข่าย ว่าหมายถึง สายใย ความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางความคิดและการปฏิบัติ เครือข่ายของกลุ่มมักจะเริ่มที่ ผู้นำเพราะผู้นำเป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของกลุ่ม ดังนั้นผู้นำที่เข้มแข็งมักจะหาช่องทางพัฒนา เครือข่ายระหว่างผู้นำด้วยกันเสียก่อน แต่ลักษณะของการพัฒนารูปแบบเครือข่ายนั้น ต้องศึกษา เรียนรู้ ประเมินผลร่วมกันเป็นระยะๆ เพราะรูปแบบของเครือข่ายมีหลากหลายขึ้นอยู่กับ สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในแต่ละพื้นที่ การเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายควรมี หลายลักษณะ เช่นรวมกันแบบหลวม ๆ แต่สื่อสารถึงกันได้ หรือร่วมกิจกรรม บางเรื่องบางประเด็น ที่เห็นพ้องต้องกัน แล้วพัฒนาให้กระชับขึ้นเรื่อย ๆ จนสามารถเก็บรวบรวมทักษะประสบการณ์ พัฒนาขึ้นเป็นองค์ความรู้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

จากความหมายของเครือข่ายข้างต้นนี้พอจะสรุปได้ว่า เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยง หรือร่วมมือกันเป็นระบบของบุคคล กลุ่มองค์กร หรือสถาบันทางสังคมอย่างวัตถุประสงค์มี เป้าหมายร่วมกันเป็นการเชื่อมโยงหลาย ๆ ระบบย่อยที่มีหลากหลายแล้วจัดระบบความสัมพันธ์ของ ความหลากหลาย

ประเภทของเครือข่าย

ปาน กิมปี (อ้างถึงใน ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ , 2543 , หน้า 321-323) ได้จัด ประเภทของเครือข่าย ออกเป็น 4 หมวด ได้แก่

1. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1 เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเอื้อบุคคล เป็นการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ก่อนที่ บุคคลจะนำไปพัฒนาครอบครัว ชุมชน และสังคม

1.2 เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นชุมชนเป็นหลัก โดยให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะ เปลี่ยนแปลงสังคม และเศรษฐกิจของชุมชน

2. แบ่งตามโครงสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ จำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.1 เครือข่ายการเรียนรู้โครงสร้างกระจายศูนย์ มีศูนย์กลางทำหน้าที่ประสานงาน แต่ภารกิจในการจัดการเรียนการสอน จะกระจายความรับผิดชอบให้กับสมาชิกเครือข่าย ซึ่งต่างก็มี ความสำคัญเท่ากัน รูปแบบนี้อาจเรียกว่า รูปแบบการกระจายความรับผิดชอบ (Distributed network)

2.2 เครือข่ายการเรียนรู้โครงสร้างรวมศูนย์มีองค์กรกลางเป็นทั้งศูนย์ประสานงาน และเป็นแม่ข่าย รวบรวมอำนาจการจัดการ รวมความรู้ไว้ในศูนย์กลางการลงทุนทั้งด้านอุปกรณ์ เทคโนโลยี และกำลังคนจะอยู่ที่แม่ข่าย ส่วนลูกข่ายหรือสมาชิกเป็นเพียงผู้ร่วมใช้บริการจาก ศูนย์กลาง

2.3 เครือข่ายการเรียนรู้โครงสร้างลำดับชั้น (Hierarchical Network) มีลักษณะ เช่นเดียวกับแผนภูมิองค์กร การติดต่อสื่อสารข้อมูลจะต้องผ่านตามลำดับขั้นตอนมาก นิยมใช้ในการบริหารการจัดการองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเหมาะแก่การควบคุมดูแลระบบงาน

2.4 เครือข่ายการเรียนรู้โครงสร้างแบบผสม คือ มีทั้งรูปแบบรวมศูนย์และกระจายศูนย์ เนื่องจากการเรียนรู้มีได้อาศัยสื่อหนึ่งสื่อใดเป็นหลัก หากแต่มีการผสมผสานกันระหว่างสื่อบุคคล และเทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องจัดระบบเครือข่ายแบบผสม เพื่อสนองความต้องการได้อย่างกว้างขวางและตรง

3. แบ่งตามหน่วยสังคม

3.1 เครือข่ายการเรียนรู้ระดับบุคคล เป็นเครือข่ายระบบของครอบครัวหรือระบบของเครือข่าย ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลค่อนข้างสูง

3.2 เครือข่ายการเรียนรู้ระดับกลุ่ม มอง ได้มีด้อยคือ เครือข่ายการเรียนรู้แบ่งตามกลุ่มบ้าน และเครือข่ายการเรียนรู้ตามอาชีพ

3.3 เครือข่ายการเรียนรู้ระดับชุมชน เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ระดับชุมชนกับชุมชน มีความเชื่อมโยงกัน มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันระหว่างไปเยี่ยมชมติดต่อกัน การประชุมตำบลของผู้นำหมู่บ้าน

4. แบ่งตามระดับการปกครองและลักษณะของงาน ได้แก่ เครือข่ายชุมชน เครือข่ายนักพัฒนา เครือข่ายระดับจังหวัด เครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายวิชาชีพ เครือข่ายธุรกิจ เครือข่ายสื่อสารมวลชน เครือข่ายนักฝึกอบรม เครือข่ายการประมวลและสังเคราะห์องค์ความรู้ระดับ เครือข่ายภาคสาธารณะ เครือข่ายวิชาการ เครือข่ายองค์กรนโยบายของรัฐ เครือข่ายผู้ทรงคุณวุฒิ

นอกจากการจัดแบ่งประเภทและรูปแบบของเครือข่ายดังกล่าว สมพันธ์ เตชะอุทัย และคณะ (อ้างถึงใน ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ , 2543, หน้า 323) ได้จำแนกประเภทของเครือข่ายจากการศึกษาเครือข่ายผู้นำชาวบ้าน ออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. เครือข่ายความคิด

เป็นเครือข่ายที่เน้นการทำงานด้วยความคิด ความรู้ หรือเทคนิคต่าง ๆ เครือข่ายเหล่านี้เป็นแหล่งที่ผู้นำได้มีโอกาสเผยแพร่แนวความคิดของตน และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนกับคนอื่น ๆ ทำให้เกิดความคิดที่ชัดเจนขึ้น เครือข่ายความคิดมักเน้นเครือข่ายของกลุ่มคนที่อยู่บนสถานภาพที่คล้ายคลึงกัน แต่อยู่ต่างถิ่นกัน ได้รวมตัวกันสร้างเครือข่ายขึ้นเพื่อจะได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน เช่น เครือข่ายกลุ่มครู เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น

2. เครือข่ายกิจกรรม

เป็นเครือข่ายที่เน้นการช่วยเหลือ ร่วมมือกันในการทำกิจกรรม ส่วนมากมักเป็นเครือข่ายภายในชุมชน ที่สมาชิกของเครือข่ายอาจเป็นเครือญาติกัน หรือมีสายสัมพันธ์เป็นครูและลูกศิษย์กันหรืออาจร่วมอยู่ในกลุ่มกิจกรรมเดียวกัน สมาชิกของเครือข่ายจะคอยช่วยเหลือหรือร่วมมือกัน ยังผลให้งานพัฒนาของผู้นำประสบความสำเร็จ แต่ก็มีผู้นำบางท่านที่มีบารมีสามารถระดมความร่วมมือ การทำกิจกรรมระหว่างหมู่บ้าน ทำให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างบ้านได้

3. เครือข่ายสนับสนุนทุน

กิจกรรมพัฒนาเพื่อการแก้ปัญหาของชุมชน นอกจากจะมีความคิดในการวิเคราะห์หาทางออกในการแก้ปัญหา มีการทำกิจกรรมการแก้ปัญหาแล้ว สิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นมาก คือจะต้องมีทุน ที่มาของทุนเพื่อดำเนินกิจกรรม การพัฒนาอาจมาจากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน โดยการระดมทุนภายในหมู่บ้าน โดยการระดมหุ้นจากสมาชิก เช่น กองทุนร้านค้า กลุ่มออมทรัพย์ หรือธนาคารข้าว หรือการทอดผ้าป่า หรืออาจเป็นทุนที่มาจากภายนอก

นอกจากนี้ นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (อ้างถึงใน ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ , 2543 , หน้า 323-324) ได้แบ่งเครือข่ายออกเป็น 2 ประเภท ตามลักษณะของการเกิด ได้แก่

1. เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้กิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นในช่วงแรก ๆ ซึ่งเครือข่ายเช่นนี้เกิดขึ้นได้ใน 2 รูปแบบ คือรูปแบบธรรมชาติ ซึ่งเมื่อชุมชนหนึ่งชุมชนใด สามารถพัฒนากิจกรรมการแก้ไขปัญหาของชุมชนของตนเองได้ ชุมชนอื่นที่อยู่ใกล้เคียงก็จะเข้ามาศึกษาเรียนรู้และนำรูปแบบและวิธีการ ไปประยุกต์ใช้กับชุมชนของตนเอง ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งเป็นเครือข่ายการจัดตั้ง รูปแบบนี้เกิดจากองค์การพัฒนาต้องการขยายพื้นที่ปฏิบัติงานของตนเอง ก็จะใช้ชุมชนเดิมที่มีประสบการณ์และบทเรียนในกระบวนการพัฒนาแล้ว เป็นสถานที่ศึกษา ดูงาน และเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กับชุมชนที่องค์กรพัฒนาเข้าไปดำเนินงานใหม่ ๆ
2. เครือข่ายอำนาจต่อรอง เครือข่ายนี้เชื่อว่ากิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ที่อยู่ในวงจำกัด เฉพาะพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง จะไม่มีพลังที่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาที่แท้จริง ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ปัญหาแล้วพบว่า ปัญหาที่ชุมชนต่าง ๆ เผชิญอยู่นั้น ไม่ได้เกิดจากชุมชนสร้างขึ้นมาเอง หากแต่ชุมชนนั้นถูกกระทำจากระบบภายนอก การจะแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องสร้างให้เกิดพลังอำนาจในการต่อรองจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาที่แท้จริง

นอกจากนี้ ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ (2547, หน้า 23) ได้กล่าวว่า เครือข่ายยังมีรูปแบบมากมาย และมีบางคนพยายามจำแนกโดยใช้คุณลักษณะของสมาชิก พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ กิจกรรมหลัก วัตถุประสงค์ และ โครงสร้างของเครือข่าย เป็นเกณฑ์

1. คุณลักษณะของสมาชิก เครื่องข่ายอาจจำแนกตามประเภทของสมาชิก เช่น ชาวานา นักวิจัย หรือวิศวกร บางคนรวมคนที่ทำงานในระดับเดียวกันเป็นประเภทเดียวกันหรือเน้นเครือข่ายแนวราบ เช่น เครือข่ายชาวานา (ประกอบด้วยคนที่เป็ชาวานาเท่านั้น) บางคนก็รวมคนที่ทำงานสาขาเดียวกันแต่ต่างระดับกันเข้าด้วยกันหรือเน้นเครือข่ายแนวตั้ง เช่น ชาวานา นักวิจัยด้านการเกษตร หน่วยงานกำหนดนโยบายการเกษตร และหน่วยงานระหว่างประเทศที่ทำงานเกี่ยวกับด้านการเกษตร เป็นต้น บางเครือข่ายมีสมาชิกแบบบุคคล แต่บางแห่งก็มีสมาชิกเป็นองค์กรหรือสถาบัน และบางแห่งมีปะปนกัน

2. พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ เป็นการจำแนกเป็นเครือข่ายระดับชาติที่ดำเนินงานในพื้นที่หนึ่งหรือในประเทศหนึ่งบางแห่งก็เป็นเครือข่ายระดับประเทศ บางแห่งเป็นเครือข่ายระดับภูมิภาค เช่น ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ พื้นที่แห้งแล้ง (Arid Land Information Network) เป็นต้น โดยสรุปพบว่า มีความพยายามในการจัดแบ่งประเภทและรูปแบบของเครือข่ายในหลายมิติ ขึ้นอยู่กับบริบทที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขในการนำไปใช้ในการอธิบาย ทั้งนี้เครือข่ายแต่ละประเภท ต่างก็ม็องค์ประกอบหรือปัจจัยแวดล้อมและรูปแบบสัมพันธ์เชื่อมโยงที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นที่นักพัฒนาควรให้ความสำคัญในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบของเครือข่าย เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงเครือข่ายได้อย่างสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่มีอยู่ในเครือข่ายเท่านั้น

ความจำเป็นที่ต้องมีเครือข่าย

ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ (2542 , หน้า 13) กล่าวถึงความจำเป็นและประโยชน์จากการสร้างเครือข่าย ดังนี้

1. เครือข่ายช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือ และสื่อผ่านการประชุม การทดลองปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์ และการให้ความร่วมมือกันในการดำเนินโครงการ การแบ่งปันทักษะ และประสบการณ์ให้แก่กัน เป็นการเสริมความสมบูรณ์ให้กับสมาชิกเครือข่ายทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็ชบุคคลหรือองค์กร
2. เครือข่ายสามารถเชื่อมโยงคนที่อยู่ในระดับต่างกันมีวิธีการทำงาน การจัดองค์กร และภูมิหลังต่างกัน ที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น นำไปสู่การทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย
3. เครือข่ายสามารถเชื่อมโยงคนที่อยู่ในระดับต่างกันมีวิธีการทำงานการจัดองค์กร และภูมิหลังต่างกัน ที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น นำไปสู่การทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย

4. เครือข่ายสามารถทำให้คน และองค์กรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันได้ทราบว่ายังมีบุคคล หรือหน่วยงานอื่นอีกมาก ที่สนใจทำงานในเรื่องเดียวกันและเผชิญปัญหาเหมือนกัน ทำให้ความต้องการของประชาชนได้รับการสนองตอบจากรัฐ ช่วยชี้ให้เห็นว่าปัญหาและประเด็นการพัฒนาที่ ซับซ้อนและท่วมท้นในหมู่บ้าน ช่วยเชื่อมหน่วยงานวิชาการและแหล่งทุนกับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ทำให้คนและองค์กรได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ได้รับกำลังใจ การจูงใจ และการ ยอมรับ ซึ่งมีความสำคัญต่อหน่วยงานพัฒนาเล็ก ๆ ที่อยู่นอกระบบราชการ

เครือข่ายในการพัฒนาจะไม่จำเป็นถ้าคนหรือองค์กรมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนหรือ องค์กรในสาขาเดียวกันทั้งแนวตั้งและแนวราบอยู่แล้วเป็นอย่างดี เช่น มีการติดต่อกันระหว่างหน่วย งานวิจัย หน่วยงานพัฒนา หน่วยงานฝึกอบรม หน่วยงานส่งเสริมและหน่วยงานสนับสนุน โครงการ ดำเนินงานในที่ต่าง ๆ ได้ทราบถึงแหล่งวิชาการ แนวทางการพัฒนาทางการบริหาร สังคม เศรษฐกิจ ของประเทศโลกที่สาม รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของแต่ละแหล่งและแต่ละแนวทางการพัฒนา

มิตรพวกรที่จะดำเนินงานของตนเอง สามารถร่วมมือกับเพื่อนในวงการเดียวกันในหนทางที่ หน่วยงานตนจะได้รับประโยชน์ รัฐบาล องค์กรและชุมชนรับฟังและข้อเสนอแนะของหน่วยงาน แต่ในความเป็นจริงไม่ใช่เช่นนั้น หน่วยงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานพัฒนาเอกชนหรือ หน่วยงานพัฒนาของรัฐ ต่างทำงานกันไปไม่เคยเกี่ยวข้องกับหน่วยงานคล้ายคลึงกัน แต่ละ หน่วยงานก็มีการส่งข่าวสารข้อมูลไหลเวียนกันอยู่ภายในหน่วยงานของตน และข้อมูลข่าวสารมี ก่อนข้างจำกัด การทำงานในกรอบความคิดหรือหลักการเฉพาะที่เคยใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง พัฒนาใน สาขาแคบ ๆ และเป็นไปตามนโยบายขององค์กร เมื่อเป็นเช่นนี้ ในยามที่ต้องการเครื่องมือในการ พัฒนา ซึ่งอาจเป็นปัจจัยนำเข้าเทคโนโลยี การฝึกอบรม แนวความคิดในการวิจัย ข้อเสนอโครงการ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนามนุษย์หรือองค์กรก็จะใช้สิ่งต่างๆ ที่พอจะหาได้ใกล้มือ และอาจมีการออกแบบใหม่หรือสร้างขึ้นใหม่ถ้าจำเป็นซึ่งต้องการเวลา วัสดุทัศน ความสะดวกหรือ สิ่งอำนวยความสะดวก ที่จะทำให้สามารถพิจารณาได้ว่า จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่จริง ๆ หรือมี เครื่องมืออื่น ๆ อีกหรือไม่ที่พอหาได้ในโลกนี้ และจำเป็นนำมาใช้ในท้องถิ่นหนึ่งๆ ในเวลาที่ กำหนดได้อย่างไร เครือข่ายสามารถช่วยแก้ปัญหาข้างต้นได้ ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลและ องค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่ นอกหน่วยงานหรือองค์กรของตน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา

ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ (2547, หน้า 23) กล่าวว่า เครือข่ายจำนวนมากตั้งขึ้น เพื่อปรับปรุงการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารระหว่างสมาชิกและการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร เป็น วัตถุประสงค์หลักของเครือข่าย บางเครือข่ายตั้งขึ้นเพื่อความร่วมมือในการวิจัยศึกษา ฝึกอบรมหรือ

ตลาด บางเครือข่ายมุ่งเพื่อ การแลกเปลี่ยนเครื่องมือ (เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร) บางเครือข่ายมุ่งเป็นกลุ่มพลังกระตุ้นความตระหนักของสังคมและเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของสมาชิกเครือข่ายหลายแห่งมีวัตถุประสงค์หลายด้าน ทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทั้งร่วมมือกันในการจัดการฝึกอบรมและวิจัย รวมทั้งการกำหนดนโยบายสาธารณะ พระมหาสุทิตย์ อากาศโร (2547, หน้า 109 – 110) กล่าวว่า ในการก่อตัวหรือการเกิดเครือข่ายในสังคมไทย จำแนกตามลักษณะการก่อตัวได้ 3 ลักษณะ คือ

1. เครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งและสนับสนุนของภาคส่วนต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นการจัดตั้งจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่ต้องการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ

2. เครือข่ายที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความสมานฉันท์ การร่วมแรงร่วมใจของฝ่ายต่าง ๆ ที่เห็นความสำคัญในการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เป็นความสนใจและต้องการของสมาชิกที่แท้จริง ไม่มีความซับซ้อน มีความยืดหยุ่นไปตามบริบทที่เกิดขึ้นในสังคม

3. เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดเป็นเครือข่ายที่ทุกฝ่ายเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องใช้เครือข่ายในการแก้ไขปัญหาและสร้างพลังในการเรียนรู้และการต่อรอง ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นหลังจากมีสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นนอกจากการก่อตัวของเครือข่ายทั้ง 3 ลักษณะแล้ว เครือข่ายยังมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปคล้ายกับธรรมชาติของชีวิตที่เรียกว่าวงจรชีวิต มีการพัฒนาจากจุดเริ่มต้นและมีการสิ้นสุดของโครงการหรือกิจกรรมที่ทำ

ขนิษฐา กาญจนรังษิณนธ์ (2542, หน้า 14-15) ได้กล่าวถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนา ดังนี้

1. เชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมประชุม โดยมีหัวข้อการประชุมที่ น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วม หรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน มอบหน้าที่ในการบริหารจัดการ การประชุมให้กับบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกันรับผิดชอบ การหาข้อตกลงร่วมในกิจกรรมที่เป็นผลประโยชน์ร่วมดังกล่าว

2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่าย ทิศทาง กิจกรรมหลัก และคุณสมบัติของสมาชิกให้ชัดเจน โดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย เพื่อป้องกันการครอบงำจากกลุ่มคนบางกลุ่ม ทั้งนี้ควรมีการทบทวนเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคม และความต้องการของสมาชิก

3. จัดตั้งกลุ่มแกนของเครือข่าย ที่ปวารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานงาน จัดการและ ส่งกำลังบำรุงให้กับสมาชิก ซึ่งต้องไม่ติดอยู่กับกิจกรรมประจำวันขององค์กรตัวเองและกลุ่มแกน

ต้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มผู้นำเครือข่าย เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของสมาชิก และป้องกันการผูกขาดอำนาจ

4. ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและความผูกพันที่เหนียวแน่นมีส่วนอย่างสำคัญต่อ

ความสำเร็จของเครือข่าย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจการเลือกกิจกรรม และวิธีการทำงานของเครือข่าย ในลักษณะประชาธิปไตย

5. เครือข่ายต้องมีวิธีการจัดหาและจัดการทรัพยากรเพื่อมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่าย และความสามารถในการพึ่งตนเอง ทรัพยากรนี้ไม่ได้หมายถึงเงินทุนเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงคุณภาพของสมาชิก วิธีการจัดการแบบมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ

6. ทำให้เครือข่ายมีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้เครือข่ายและผู้นำเครือข่ายได้รับการสนับสนุนและความไว้วางใจจากสมาชิกเครือข่าย อีกทั้งยังได้สามารถดำเนินงานได้กว้างขวางอาจมีชื่อเสียงและสัญลักษณ์ของเครือข่าย เพื่อให้เป็นที่จดจำได้ง่าย และอาจส่งข่าวสารไปให้กับบุคคลเป้าหมายที่สามารถให้การรับรองเครือข่ายได้

7. ควรสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย เพื่อเสริมให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งมีได้ทั้งทางแนวนอน แนวตั้ง หรือในภูมิภาคต่างระดับกัน การเชื่อมเครือข่ายทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ด้วยการมีกิจกรรมร่วมกัน หรือเป็นตัวแทนร่วมกัน ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องและการร่วมกันประสานงานการประชุม

8. ควรมีการติดตามผลประเมินผลเป็นประจำ สม่ำเสมอและถี่ถ้วน โดยดูความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของเครือข่ายในแต่ละระยะ ทั้งนี้ควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการกำหนดวิธีและเครื่องชี้วัด ประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่าย และร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล

9. ควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการจัดการเครือข่ายให้กับองค์กรแกนนำและผู้นำเครือข่ายสม่ำเสมอ

10. ถ้าวัตถุประสงค์ของเครือข่ายดี การเชื่อมโยงภายในเครือข่ายเหมาะสม เอื้อให้เกิดความเคลื่อนไหวของกิจกรรม และความแข็งขันของสมาชิก โครงการหรือกิจกรรม มีลักษณะกระจายอำนาจ ไปให้กับมวลสมาชิกที่ได้รับประโยชน์ การดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

ดังนั้น การสร้างเครือข่าย หมายถึง การทำให้มีการติดต่อและการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ ในทัศนะของ Starkey การสร้างเครือข่ายควรเป็นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กัน

ฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพิง นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบการติดต่อเผยแพร่ข่าวสารทางเดียว เช่นการถ่ายทอดข่าวสารของสื่อสารมวลชน การส่งนิตยสารจดหมายข่าวให้กับสมาชิก เหล่านี้ไม่ใช่เครือข่าย เครื่องมือของการสื่อสารมวลชนอาจนำมาใช้ในเครือข่าย แต่การใช้เครื่องมือเหล่านี้เพียงอย่างเดียวไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการสร้างเครือข่าย ดังนั้นเครือข่ายจึงไม่ใช่การส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อเท่านั้น แต่ต้องมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน

หลักการเกี่ยวกับเครือข่าย

1. เครือข่ายกับหลักธรรมชาติ เครือข่ายก็คือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีจุดเริ่มต้น เติบโต หยุดพัก และขยายขยายได้ ขึ้นอยู่กับจังหวะ เวลา และสถานการณ์แวดล้อม
2. เครือข่ายกับสัมพันธภาพของสมาชิก การที่คนมาพบปะกัน มาประชุมร่วมกัน ก็เรียกว่าเป็นเครือข่าย แต่แก่นหลักที่ยึดโยงใจระหว่างสมาชิกเครือข่ายเข้าด้วยกัน ได้แก่ สัมพันธภาพของสมาชิกในเครือข่าย
3. เครือข่ายกับการบรรลุเป้าหมาย เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่าง “ข่าย” ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและพันธกิจร่วมของเครือข่าย โดยเครือข่ายจะไม่เป็นเครือข่ายหากปราศจาก “งาน” การจะเป็นเครือข่ายได้ ข่ายต่าง ๆ ต้องทำงานร่วมกัน
4. เครือข่ายกับการให้ รับ และแลกเปลี่ยน สมาชิกแต่ละคนในเครือข่ายจำเป็นต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับไปพร้อม ๆ กัน
5. เครือข่ายกับความแตกต่างของสมาชิก สมาชิกเครือข่ายอาจมาจากพื้นฐานที่หลากหลาย อาจมีประสบการณ์ที่หลากหลาย อาจมีความคิด ความเชื่อ และการกระทำที่แตกต่างกันไป หรือมีเป้าหมายเฉพาะที่แตกต่างกันไป แต่ที่สำคัญสมาชิกเครือข่ายต้องเปิดใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายของกันและกัน
6. เครือข่ายกับคุณค่าของสมาชิก สมาชิกของเครือข่ายจำเป็นต้องเห็นคุณค่าของกันและกัน ตลอดจนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเครือข่ายและกิจกรรมต่าง ๆ โดยสมาชิกสามารถออกจากเครือข่ายได้เสมอ เมื่อสมาชิกไม่เห็นคุณค่าของตน ของสมาชิกอื่น ๆ ในเครือข่าย
7. เครือข่ายกับข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับเครือข่าย เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างสภาวะทางอารมณ์ให้กับสมาชิกเครือข่ายและสังคม
8. เครือข่ายกับช่องทางในการสื่อสาร การพัฒนาความสัมพันธ์ของสมาชิกเครือข่ายจำเป็นต้องอาศัยช่องทางในการสื่อสารประเภทต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ แฟกซ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต ตลอดจนช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การพบปะเยี่ยมเยียนกัน การพูดคุยในสภาคาเฟ่ เวทีการประชุม งานวัด งานศพ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงต่าง ๆ

ปัญหาที่พบในการสร้างเครือข่าย

ขนิษฐา กาญจนรังษิณนธ์ (2542 , หน้า 13-14) ได้กล่าวถึงปัญหาที่พบในการสร้างเครือข่าย มีดังนี้

1. เครือข่ายที่ไม่มีทิศทางวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ยกที่จะพัฒนากิจกรรมของเครือข่ายให้ตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างต่อเนื่อง
2. เครือข่ายที่มีสมาชิกหลากหลายประเภท หรือมีความแตกต่างมากระหว่างฐานะ ขนาดความเข้มแข็ง และสถานภาพอื่นๆ ของสมาชิก หน่วยงานใหญ่มีทรัพยากรมากและสถาบันที่เจ้าหน้าที่มีการศึกษาสูง เชื่อมั่นในตัวเอง มีแนวโน้มที่จะครอบงำองค์กรที่มีขนาดเล็กกว่า
3. การรวมศูนย์เกิดขึ้นเมื่อผู้ประสานงานของเครือข่าย เลขานุการ คณะทำงานและคณะกรรมการ เริ่มควบคุม และดำเนินการเครือข่ายในนามของตนเองมากกว่าการประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้กับกิจกรรมของสมาชิก การตัดสินใจถูก รวมศูนย์ และการติดต่อสื่อสารภายในเครือข่ายดำเนินการโดยเลขานุการ
4. บ่อยครั้งที่เครือข่ายประสบปัญหาอันเนื่องจากการขาดเงินทุนสำหรับกิจกรรมและการประสานงานภายในเครือข่าย โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เพื่อให้สมาชิกมาร่วมในกิจกรรมของเครือข่าย ส่วนเครือข่ายที่มีทุนก็มักเกิดความเครียด เนื่องจากปัญหาในการจัดการ และการจัดสรรค่าใช้จ่ายให้กับสมาชิกให้ทั่วถึง
5. เนื่องจากภายในเครือข่ายข้อมูลข่าวสารจะแพร่กระจายไประหว่างคนหนึ่งไปให้กับคนอื่น ๆ ได้อย่างเสรี ทำให้อาจมีการส่งข่าวสารข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เครือข่ายต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้คนซักถามหรือวิพากษ์ วิจารณ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารภายในเครือข่ายได้
6. เครือข่ายสามารถถูกกระทบจากการแข่งขันของเครือข่าย หรือองค์กรอื่นที่มีงานคาบเกี่ยวกัน ซึ่งอาจนำไปสู่การแข่งขันเพื่อให้ได้รับการยอมรับการสนับสนุนทรัพยากรและการเพิ่มจำนวนสมาชิกได้เช่นกัน แหล่งทุนสามารถใช้จ่ายจำนวนเครือข่ายที่มีให้เลือกเป็นข้ออ้าง ที่จะไม่ให้ทุนสนับสนุนกิจกรรมของเครือข่ายที่คล้ายคลึงกัน
7. การแข่งขันระหว่างเครือข่ายที่มีขอบเขตดำเนินงานเหลื่อมซ้อนกัน อาจนำไปสู่ความร่วมมือ และการช่วงชิงเพื่อให้ได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และการเข้าเป็นสมาชิกได้ในขณะเดียวกัน ทั้งนี้พบว่าการแข่งขันเป็นตัวการสำคัญในการทำลายเครือข่ายที่อยู่ลำดับท้าย ๆ และมีทรัพยากรน้อยอีกด้วย
8. การติดตามและประเมินผลเครือข่ายมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากธรรมชาติของเครือข่ายคือความไม่เป็นระบบ และมีโครงสร้างหลวม ที่มุ่งเน้นความก้าวหน้าในอนาคต ไม่ใช่

ประสบการณ์ในอดีต นอกจากนี้ยังพบว่า เป็นการยากที่จะนิยามตัวชี้วัดความสำเร็จของเครือข่าย และคุณลักษณะของผล และประโยชน์ของการสร้างเครือข่ายให้มีความเที่ยง

9. เครือข่ายระดับชาติและเครือข่ายระหว่างประเทศหลายแห่งพบกับปัญหาอุปสรรคทางการเมือง ทำให้มีสภาพที่ไม่มั่นคง และถูกควบคุมอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และการวิจารณ์รัฐบาล

แนวทางการพัฒนาเครือข่าย

แม้ว่าปัญหาที่พบในเครือข่ายจะมีจำนวนมากมายดั่งที่ได้กล่าวแล้ว แต่ก็มีเครือข่ายจำนวนไม่น้อยที่สามารถผ่านพ้นอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวงมาได้ และทำงานตอบสนองความต้องการของมวลสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ Starkey ได้สรุปบทเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์ปัญหาของเครือข่าย มาเป็นแนวทางกว้าง ๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

การจัดตั้งเครือข่ายต้องมีวัตถุประสงค์ชัดเจน ซึ่งสามารถกำหนดทิศทางของเครือข่าย กิจกรรมหลัก และประเภทของบุคคลและองค์กรที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกที่แข็งแกร่งของเครือข่าย การกำหนดวัตถุประสงค์ควรให้สมาชิกจำนวนมากมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย เพื่อป้องกันการครอบงำจากกลุ่มคนบางกลุ่ม

วัตถุประสงค์ของเครือข่ายควรมีการทบทวนเป็นระยะ ๆ เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการทำงานของเครือข่ายว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด วัตถุประสงค์จะยังคงมีความสำคัญและเหมาะสมสำหรับการทำงานของเครือข่ายในอนาคตอีกหรือไม่

เครือข่ายควรเตรียมตัวสำหรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามเวลา ควรมีการปรับวัตถุประสงค์เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป หรือเมื่อเป้าหมายแรกบรรลุผลแล้ว เครือข่ายอาจมีการจัดแจงอะไรบางอย่างขึ้นมาเป็นการชั่วคราว เพื่อสนองความต้องการบางอย่างของสมาชิก และเมื่อประสบความสำเร็จแล้วก็ต้องเปลี่ยนตัวเองอย่างรวดเร็ว เพื่อจัดการกับวัตถุประสงค์ใหม่ ๆ อีก หรืออาจสลายตัวเองก็ได้

2. กิจกรรมที่ชัดเจน

เครือข่ายต้องริเริ่มกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก พลังขับเคลื่อนของเครือข่ายจะดำรงอยู่ได้ก็ด้วยการมีกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกมีโอกาสประทะสังสรรค์และแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของสมาชิก

กิจกรรมพื้น ๆ ก็จะนำไปสู่การเป็นเครือข่ายพื้น ๆ ความคิดคึกคักของเครือข่ายไม่สามารถรักษาไว้ได้ด้วยการดำเนินกิจกรรมเพียงการส่งจดหมายข่าวถึงสมาชิก บัญชีรายชื่อสมาชิกที่มี

จำนวนมาก ไม่ใช่สิ่ง ทดแทนการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดแบบเผชิญหน้า และการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เพื่อการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

กิจกรรมที่ชัดเจนไม่ใช่ต้องเป็นการเตรียมการโดยกลุ่มแกนนำของเครือข่าย การให้สมาชิกสามารถจัดกิจกรรมเอง เป็นการเปิดทางให้เกิดความร่วมมือกันทั้งเครือข่าย ในเครือข่ายที่แข็งแกร่ง กิจกรรมของ เครือข่ายจะเกิดขึ้นในวงกว้าง บางกิจกรรมดำเนินการโดยกลุ่มแกน แต่หลายกิจกรรมทำโดยสมาชิก

3. กลุ่มแกนนำที่พิจารณาตนเพื่อเครือข่าย

แม้ว่าการมีส่วนร่วมในวงกว้างจะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการทำงานของเครือข่าย แต่ก็ยังจำเป็นต้องมีกลุ่มแกนของเครือข่ายที่พิจารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานงาน จัดการ และส่งกำลังบำรุงให้กับสมาชิก บุคคลหรือองค์กรที่เป็นกลุ่มแกนต้องคิดให้พ้นจากงานในองค์กรของตัวเอง เพราะขณะนั้นตนเองทำหน้าที่ให้กับสมาชิกทั้งหมด ไม่ใช่ทำงานให้กับองค์กรของตัวเองเท่านั้น กลุ่มแกนต้องไม่ติดอยู่กับกิจกรรมประจำวันขององค์กรตัวเอง และกลุ่มแกนต้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด

เนื่องจากบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาส่วนใหญ่รู้สึกถูกกดดันให้ต้องใช้ เวลาและทรัพยากรของตนไปในการทำงานให้กับเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่ายจึงมักจะได้รับความเอาใจใส่ที่เฉพาะเมื่อกิจกรรมการดังกล่าวมีความสำคัญ ดังนั้น คนหรือองค์กรที่พิจารณาตน หรือได้รับมอบหมายให้เป็นกลุ่มแกนควรมองความสำเร็จของเครือข่ายในฐานะที่เป็นเป้าหมาย สำคัญของชีวิตและอาชีพ ผลกระทบของขบวนการสังคมบางอย่างที่มีต่อโลก (เช่น การรักษาระบบนิเวศ การเรียกร้องสิทธิสตรี และการเรียกร้องประชาธิปไตย) ส่วนใหญ่มีผลมาจากองค์กรเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพสูง ซึ่งดำเนินการโดยกลุ่มอาสาสมัครกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีความตั้งใจอย่างแรงกล้า นั้นเอง

กลุ่มแกนนำต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสมาชิกเครือข่าย มีการติดต่อสังสรรค์กับสมาชิกทั่วไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถติดตามความคิดและความต้องการที่เปลี่ยนไปของสมาชิกได้ทัน ถ้าไม่มีการติดต่อกัน กลุ่มแกนนำมีแนวโน้มเพียงที่จะมุ่งไปสู่การรวมศูนย์อำนาจและแยกตัวออกห่างจากสมาชิกมากขึ้นทุกที

ต้องมีกระบวนการเปลี่ยนกลุ่มผู้นำเครือข่ายขึ้นมาใหม่อย่างต่อเนื่อง อาจให้มีการหมุนเวียนหน้าที่ความรับผิดชอบภายในเครือข่าย หรือให้มีการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยก็ได้

กลุ่มแกนนำควรมีการตรวจสอบความก้าวหน้าของเครือข่าย และสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกเครือข่ายคนอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยการวิพากษ์ตนเอง กลุ่มแกนนำควรมอง

วิธีการที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เครือข่าย และระบบการจัดการที่สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุด เพื่อช่วยให้เครือข่ายดำรงกระบวนการวิธีการทำงานที่ใช้ได้จริง

4. หลีกเลี่ยงการรวมศูนย์อำนาจจากการมอบอำนาจ

เครือข่ายและกลุ่มแกนควรกำหนดเรื่องที่จะมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับสมาชิก เพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายจากการรวมศูนย์อำนาจมากเกินไป การครอบงำ การแยกตัวเองออกห่างจากสมาชิก และการกลายเป็นสมาชิกที่เฉยเมยต่อกิจกรรมเครือข่าย เครือข่ายบางแห่งเลี่ยงการรวมศูนย์อำนาจ โดยการมอบให้สมาชิกเป็นคณะทำงานในเรื่องต่าง ๆ และมีหน้าที่ประสานงานในเรื่องนั้น ๆ

เครือข่ายไม่ควรทำให้สมาชิกตั้งความหวังไว้กับกลุ่มแกนมากเกินไปจะต้องเป็นหน่วยดำเนินงานในทุกกิจกรรม สมาชิกเองก็ควรมีความรู้สึกที่จะรับผิดชอบการดำเนินงานกิจกรรมหรือเสนอตัวเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมของเครือข่ายด้วย ถ้าเครือข่ายไม่มีชีวิตชีวา สมาชิกควรดำเนินตัวเองเท่า ๆ กับดำเนินกลุ่มแกน

5. การกระจายอำนาจที่จัดตั้งโดยองค์การความช่วยเหลือ

เครือข่ายที่จัดตั้งโดยองค์กรแหล่งทุน และเครือข่ายด้านการวิจัยระหว่างประเทศ โดยทั่วไปมีจุดเริ่มจากการมีเลขานุการและเจ้าหน้าที่ประจำ ซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นเครือข่ายที่มีรูปแบบทางการที่ดำเนินการภายใต้การกำกับของแหล่งทุน แม้ว่าจะเป็นเครือข่ายที่เกิดจากสถาบันเจ้าของทุนที่ทำให้ได้รับการยอมรับ และการสนับสนุนทางการเงินจากนานาชาติ แต่เครือข่ายก็ควรมอบหมายงานและกระจายอำนาจให้กับสมาชิก ซึ่งอาจทำในลักษณะการเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถจัดกิจกรรมบางเรื่องได้อย่างอิสระ ทั้งนี้เป็นการช่วยให้สมาชิกมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมอย่างมืออาชีพ มีสถานภาพและความรับผิดชอบที่ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เครือข่ายสามารถดำรงอยู่ได้ต่อไปเมื่อองค์กรแหล่งทุนปิดการช่วยเหลือ

เครือข่ายหลายแห่งที่สร้างขึ้นโดยองค์กรแหล่งทุน พยายามที่จะกระตุ้นให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมโดยการขยายองค์กรประสานออกไป เช่น การจัดตั้งหน่วยงานของเครือข่ายกระจายออกไปตามความต้องการของสมาชิกในภูมิภาคต่าง ๆ และบางแห่งก็สร้างหน่วยงานสาขาขึ้นจำแนกตามพื้นที่ เป็นต้น

6. หุ้นส่วน ความเป็นเจ้าของ และการเปิดโอกาส

ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและความผูกพันที่เหนียวแน่นมีส่วนอย่างสำคัญต่อความสำเร็จของเครือข่าย กระบวนการตัดสินใจ การเลือกกิจกรรมและวิธีการทำงานของเครือข่าย ควรดำเนินไปในลักษณะประชาธิปไตย และทำให้สมาชิกรู้สึกได้ว่าพวกเขาสามารถควบคุมหรือมีบทบาทในการดังกล่าว เครือข่ายควรเปิดทางให้เกิดการมีส่วนร่วมในวงกว้าง โดยอาจกำหนดกรอบ

อย่างไม่เป็นทางการ หรือไม่มีลักษณะบังคับให้สมาชิกและองค์กรแกนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์คัดค้านหรือให้ความร่วมมือในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานของเครือข่าย ซึ่งเป็นการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนและการรวมพลังอันเป็นพื้นฐานของความสำเร็จในการดำเนินงานของเครือข่าย

ในเครือข่ายอาจมีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ระหว่างสมาชิก ซึ่งรวมถึงการ แข่งขันช่วงชิงทรัพยากรของเครือข่าย การได้เป็นเจ้าของภาพจัดการประชุม การได้รับอุปกรณ์ฝึกอบรม และการเป็นตัวแทนของเครือข่ายในคณะกรรมการบริหารเครือข่าย หรือการได้รับการสนับสนุน ด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่ทำให้ได้เปรียบในการแข่งขันกับองค์กรอื่นๆ เพื่อให้เครือข่ายมีความ สมานฉันท์และป้องกันไม่ให้เกิดความแตกแยกระหว่างสมาชิกประเด็นต่างๆ ข้างต้นต้องดำเนินการ อย่างเปิดเผย และให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

7. ทรัพยากร

เครือข่ายต้องการทรัพยากรเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของ เครือข่าย เงินทุนไม่ใช่ทรัพยากรเพียงอย่างเดียวที่เครือข่ายต้องการ โดยจะเห็นได้จากเครือข่ายที่มี ทรัพยากรมากมายมหาศาล สามารถจัดตั้งสถาบันนานาชาติได้ กลับมีผลงานออกสู่สังคมน้อยมาก ในขณะที่เครือข่ายบางแห่งมีทุนไม่มากนักที่สามารถทำงานปรากฏความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม มากมาย เนื่องจากสมาชิกมีความตั้งใจ เสียสละเวลา แรงงาน และทรัพยากรส่วนตัวให้กับกิจกรรม ของเครือข่าย อย่างไรก็ตาม เงินก็มีความจำเป็นต่อการเข้าร่วมในเครือข่ายต่างประเทศ และการมี ความพร้อมทั้งสมาชิกที่กระตือรือร้น เสียสละเพื่องานของเครือข่าย และการมีเงินทุนอย่างเพียงพอ จะเป็นเรื่องของความฝันมากกว่า

เครือข่ายต้องคาดคะเนและวางแผนเพื่อกำหนดวงเงินในการทำกิจกรรม และต้องมี โครงสร้างที่จะดูแลรักษาและจัดการเงินจำนวนดังกล่าว หลักการที่เสนอเป็นแนวทางในเรื่องนี้ คือ เครือข่ายควรมีผู้มีต้นทุนในการดำเนินการและค่าเสียหายน้อยที่สุด การหาและการจัดการเงินอุดหนุน ต้องการเวลาและแรงงานจากสมาชิกเครือข่ายที่อาจไม่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ เพื่อดำรงความ น่าเชื่อถือของเครือข่าย ทั้งต่อสมาชิกและผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน ต้องให้สมาชิกในวงกว้าง เข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้การจัดการเกี่ยวกับเงินอุดหนุน

สมาชิกและหน่วยงานที่อุดหนุนเครือข่ายมักจะส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ยิ่ง เครือข่ายสามารถได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกได้มากเท่าไรก็จะยิ่งมีความเข้มแข็งมากขึ้นเท่านั้น ทรัพยากรที่สมาชิกจะให้กับเครือข่ายไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของเงิน ดังตัวอย่างของเครือข่ายวิจัย และพัฒนาแห่งหนึ่ง ได้ให้บุคคลหรือองค์กรเข้าเป็นสมาชิกโดยไม่ต้องเสียเงินบำรุง แต่สมาชิกต้อง

ส่งบทความหรือความคิดเห็นที่มีต่องานวิจัยและพัฒนาของเครือข่ายกับมายังกรรมการเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

เครือข่ายสามารถได้รับประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานท้องถิ่นหรือหน่วยงานระหว่างประเทศที่ช่วยให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากร หรือช่วยให้เครือข่ายได้รับการติดต่อกับหน่วยงานอื่นเพิ่มขึ้น และช่วยให้ได้รับบริการที่จะสนับสนุนสถาบันเครือข่าย อย่างไรก็ตาม เครือข่ายต้องระมัดระวังไม่ให้หน่วยงานที่ติดต่อดังนั้น เข้ามารอบงำหรือรวบอำนาจการจัดแจงภายในของเครือข่าย เครือข่ายที่พึ่งพิงหน่วยงานที่ให้เงินอุดหนุนเพียงแห่งเดียว มีแนวโน้มที่จะถูกครอบงำสูง และแม้แต่การกำหนดวาระการสนับสนุนตามอำเภอใจของหน่วยงานนั้น ๆ

เครือข่ายอาจต้องการการอุปถัมภ์จากหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่เงินตราในสกุลท้องถิ่น เครือข่ายควรลดค่าใช้จ่ายเพื่อเดินทางโดยเครื่องบินหรือเพื่อไปต่างประเทศให้น้อยลง และมุ่งการสร้างเครือข่ายภายในประเทศมากกว่า หรือจัดการจัดประชุมนานาชาติให้มาดำเนินการในหรือใกล้ประเทศของตนเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้หรืออีกทางหนึ่ง เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการร่วมในเครือข่ายของต่างประเทศ เครือข่ายควรเลือกที่จะไปร่วมประชุมเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของตนเอง

8. ความเป็นไปได้และปัญหาในการเลี้ยงตัวเอง

เครือข่ายส่วนมากได้รับเงินอุดหนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือหนึ่งแห่งหรือมากกว่า โดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม อย่างไรก็ตามมีเครือข่ายบางแห่งก็สามารถพึ่งตนเองได้ในทางการเงิน เช่น ขบวนการสหพันธ์การเกษตรธรรมชาติระหว่างประเทศ (IFOAM - International Federation of Organic Agriculture Movement) ที่มีองค์กรแกนอยู่ในประเทศเยอรมัน เครือข่ายนี้ได้รับเงินอุดหนุนจากสมาชิก

ในประเทศพัฒนา เครือข่ายบางแห่ง เช่น สมาชิกสมาคมด้านวิชาชีพสามารถอุดหนุนกิจกรรมของเครือข่ายด้วยเงินค่าสมาชิกนิตยสารและงานอาสาสมัคร สมาชิกมีฐานะดี และสามารถจ่ายเงินส่วนตัวเป็นค่านิตยสารและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปร่วมประชุม ยิ่งกว่านั้น สมาชิกมักจะทำงานในหน่วยงานที่สนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่าย และยินยอมให้สมาชิกใช้เวลาทำการไปทำงานให้กับเครือข่ายด้วย เช่น อาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นต้น การตั้งเครือข่ายในองค์กรทำให้เครือข่ายสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไปได้มาก ทั้งนี้เนื่องจากสามารถใช้ทรัพยากรขององค์กร เช่น โทรศัพท์ เครื่องถ่ายเอกสาร เจ้าหน้าที่ธุรการ ฯลฯ ในการทำงานของเครือข่ายได้ ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะเวลาอันสั้น

สมาคมวิชาชีพระดับชาติบางแห่งในเอเชีย สามารถเลี้ยงตัวเองได้ด้วยการออกนิตยสาร การทำงานอาสาสมัคร และการสนับสนุนจากสถาบันที่เป็นสมาชิก ซึ่งวิธีการเดียวกันนี้เป็นเรื่อง

ยากสำหรับเครือข่ายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการชำระและเรียกเก็บค่านิตยสาร เนื่องจากปัญหา ด้านอัตราการแลกเปลี่ยนเงินและค่าธรรมเนียมของธนาคาร ทำให้ราคานิตยสารสูงเกินกว่าสมาชิก จะชำระได้

สมาคมวิจัยและส่งเสริมระบบการเกษตร (AFSRE - The Association for Farming System Research and Extension) ของสหรัฐอเมริกา ก็เป็นเครือข่ายทางวิชาชีพอีกแห่งหนึ่งที่มี สมาชิกกว้างขวางทั่วโลก แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำแม้แต่คนเดียว ส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัคร และ ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย รายได้ของเครือข่ายได้ค่าธรรมเนียมการเข้าร่วม ประชุมสัมมนา ระหว่างประเทศที่เครือข่าย จัดขึ้น และค่าบำรุงจากสมาชิก ถึงกระนั้น การติดต่อทาง ไปรษณีย์กับต่างประเทศ การทำกิจกรรมหลัก ๆ เพื่อสร้างเครือข่าย และการเดินทางไปต่างประเทศ ยังต้องอาศัยเงินอุดหนุนจากหน่วยงานแหล่งทุนบางแห่ง

9. สถานภาพถูกต้องตามกฎหมาย

การมีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้เครือข่ายและผู้นำเครือข่ายได้รับการ สนับสนุนและความไว้วางใจจากสมาชิกเครือข่าย อีกทั้งยังสามารถดำเนินงานได้กว้างขวางขึ้น ด้วย การมีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมาย ดึงดูดการมีส่วนร่วม และทำให้ได้รับการอุดหนุนทาง การเงินได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องหมายความว่าความถึงการยอมทำตามกฎหมายเสมอไป แต่เครือข่ายที่ ได้รับการร่วมมือและนับไว้เป็นพวก ย่อมมีประสิทธิภาพกว่าเครือข่ายที่ถูกต่อต้านและกีดกัน ออกไปจากสังคม

ความถูกต้องตามกฎหมายทำได้โดยการมีผู้ที่ได้รับความเคารพนับถือจากสังคมเข้าร่วม ในเครือข่าย และการเผยแพร่ที่มีเป้าหมายดี การใช้ชื่อที่ง่าย และเครื่องหมายของเครือข่ายบ่อย ๆ ก็ สามารถช่วยให้ได้รับการยอมรับจากสังคมและกฎหมาย

คุณภาพของข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ หรือเทคโนโลยี ที่เครือข่ายมีการส่งเสริม หรือแลกเปลี่ยน มีผลต่อชื่อเสียงระยะยาวของเครือข่าย กลุ่มแกนของเครือข่าย ผู้ดำเนินการประชุม เจริญปฏิบัติการ และผู้เขียนเอกสารเผยแพร่ ควรมุ่งมั่นที่จะทำให้ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ นั้นได้รับความ เชื่อได้ว่ามีความถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ควรเป็นเพียงการสร้างลัทธิจักรวรรดินิยมทางวิชาการ เครือข่ายการวิจัยและพัฒนา มักได้ประโยชน์จากกลุ่มแกนที่มีผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ มีวิธีการ ทำงานแบบ "ดีเพื่อก่อ" และมีการทำความเข้าใจความเป็นจริงของระดับรากหญ้าอย่างใกล้ชิด

10. การเสริมให้สมบูรณ์และการเชื่อมโยง

เครือข่ายแต่ละเครือข่ายต่างก็มีวัตถุประสงค์ โครงการ สมาชิก และระบบการจัดการที่ แตกต่างกัน แต่มีส่วนที่หล่อมซ้อนกันอยู่ สะท้อนถึงขอบเขตและกลุ่มเป้าหมายของเครือข่าย การ เชื่อมโยงระหว่าง เครือข่ายจะเป็นการเสริมความสมบูรณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งมีหลายลักษณะ โดยอาจ

เป็นการเสริมในแง่ภูมิศาสตร์ เช่น การเชื่อมโยงเครือข่ายที่ดำเนินการในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลกเข้าด้วยกัน หรือเชื่อมโยงเครือข่ายแนวราบที่ประกอบด้วยองค์กรที่มีรูปแบบแตกต่างกันเข้าด้วยกัน เช่น หน่วยงานพัฒนาเอกชน ชาวนา สถาบันวิจัย เป็นต้น หรือเชื่อมโยงเครือข่ายที่อยู่ในสาขาวิชาต่างกันเข้าด้วยกัน เช่น วิทยาศาสตร์ด้านสัตว วิศวกรรม ทางการเกษตร สังคมวิทยาชนบท การขนส่ง เป็นต้น นอกจากนี้การเชื่อมโยงเครือข่ายในแนวตั้งที่ช่วยนำความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้ได้รับประโยชน์ หน่วยงานส่งเสริม นักวิจัย ผู้กำหนดนโยบาย หน่วยงานความช่วยเหลือ นักการเงิน และภาคเอกชน เข้าด้วยกัน ก็มีความจำเป็น

การเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายมีความจำเป็นเพื่อ

1. ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่ม
2. ส่งเสริมความร่วมมือที่เสริมซึ่งกันและกันให้เรื่องที่ทำนั้นมีความสมบูรณ์
3. หลีกเลี่ยงการแข่งขัน
4. ลดความซ้ำซ้อนของการให้บริการ
5. ทำให้ผลประโยชน์ของเครือข่ายมีมากขึ้น
6. ใช้ข้อได้เปรียบหรือจุดแข็งขององค์กรต่าง ๆ มาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การเชื่อมโยงเครือข่ายอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทำให้เกิดขึ้นและรักษาไว้ได้ด้วยการมีกิจกรรมร่วมกัน หรือเป็นตัวแทนร่วมกันในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องและการร่วมกันประสานงานการประชุม

11. การติดตามผลและประเมินผล

เครือข่ายต้องการการติดตามผล และประเมินผลเป็นประจำ สม่ำเสมอ และถี่ถ้วน ไม่เพียงแต่ประเมินความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่องเท่านั้น แต่ควรมีการประเมินความก้าวหน้าและความสำเร็จของเครือข่ายเป็นระยะ ๆ ด้วย จากเหตุผลหลายประการ ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น การติดตามผลและประเมินผลเครือข่ายเป็นเรื่องยาก ดังนั้น กระบวนการกำหนดวิธีและเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่ายจึงเป็นเรื่องที่สมาชิกทั้งหมดต้องเข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้และกำหนด

12. การจัดการเครือข่าย

การจัดการเครือข่ายเป็นเรื่องซับซ้อนและมีคนน้อยคนนักที่ได้รับการฝึกฝนมาในสายนี้ ความสำเร็จของเครือข่ายหลายแห่งชี้ให้เห็นว่า เครือข่ายจำนวนมากสามารถดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยกลุ่มของผู้จัดการมือสมัครเล่นที่มีความกระตือรือร้น ซึ่งไม่เคยผ่านการฝึกอบรมด้านการจัดการมาก่อนเลย อย่างไรก็ตาม ไม่จำเป็นที่เครือข่ายทั้งหมดต้องเรียนรู้ผ่านประสบการณ์หรือ

ลองผิดลองถูก การจัดหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับการทำงานหรือการจัดการเครือข่ายในระดับภูมิภาค จะเป็นประโยชน์มาก

13. การเกี่ยวข้องกับผู้ได้ประโยชน์

เครือข่ายมุ่งเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จำเป็นต้องพยายามส่งเสริมให้ผู้ได้ประโยชน์เข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเครือข่าย ตัวอย่างเช่น เครือข่ายวิจัยและพัฒนาการเกษตร จะประสบความสำเร็จถ้าใช้วิธีการที่พิจารณาหรือรับเอาความคิดเห็นและประสบการณ์ของเกษตรกรมาเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยและพัฒนาด้วย

เครือข่ายระดับชาติและระดับนานาชาติ ก็ได้ประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเครือข่ายผู้ได้รับประโยชน์ระดับพื้นที่เช่นกัน การแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มผู้ได้ประโยชน์ในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ และระหว่างประเทศ เป็นสิ่งที่มีคุณค่า สมาชิกเครือข่ายสามารถช่วยติดต่อกับกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่น และอำนวยความสะดวกให้กับการติดตามผลการดำเนินกิจกรรม

14. การมีส่วนร่วมและผลประโยชน์ตอบแทน

การมีส่วนร่วมในเครือข่ายจะเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำเช่นนั้น สมาชิกต้องมีส่วนได้ส่วนเสียในวัตถุประสงค์ของเครือข่าย มีผลประโยชน์ในกิจกรรมบางอย่าง มีความปรารถนาจะสมทบอะไรบางอย่างให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ทรัพยากรต่อเครือข่าย เชื่อใจผู้นำเครือข่ายและมีความรู้สึกเชื่อมั่นต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในอนาคตของเครือข่าย

ถ้าวัตถุประสงค์ของเครือข่ายดี การเชื่อมโยงภายในเครือข่ายเหมาะสม เอื้อให้เกิดความเคลื่อนไหวของกิจกรรมและความแข็งขันของสมาชิก โครงการหรือกิจกรรมมีลักษณะกระจายอำนาจไปให้กับมวลสมาชิกที่ได้รับประโยชน์ การดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

การช่วยเหลือของหน่วยงานสนับสนุนที่มีต่อเครือข่าย

ความสมดุลระหว่างหน่วยงานสนับสนุนกับเครือข่ายเป็นเรื่องเปราะบาง การสนับสนุนของหน่วยงานภายนอกอาจช่วยให้เครือข่ายเข้มแข็งได้ โดยการช่วยก่อตั้งและตกแต่ง โดยไม่ทำให้วัตถุประสงค์ของการสร้างเครือข่ายเสียหาย ความช่วยเหลืออาจประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนทรัพยากร เพื่อการจัดประชุม การพัฒนาศักยภาพหรือฝึกอบรมเพิ่มทักษะที่จำเป็น เช่น การเจรจาหว่านล้อม การติดต่อสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชน การใช้เทคโนโลยี การทำบัญชี เป็นต้น
2. การจัดหาผู้เชี่ยวชาญตามความต้องการของเครือข่าย

3. ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเทคโนโลยีและเงินทุนเพื่อการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย
4. รับรองสถานภาพเพื่อให้เครือข่ายได้รับความสนใจจากรัฐบาลอย่างจริงจัง
5. การเข้าร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นกับองค์กรระดับนโยบาย องค์กรระหว่างประเทศ หรืออื่น ๆ

6. เชื่อมกับองค์กรอื่น ๆ

มีความตึงเครียดระหว่างเครือข่ายกับหน่วยงานสนับสนุนภายนอก หุ่นส่วนทั้งสองมักจะมี "agenda" หรือความสนใจที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถก่อให้เกิดความขัดแย้งกันได้ แต่ก็ยังไม่ถึงกับจะกลายเป็นฝ่ายตรงข้ามกันเสียทีเดียว ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความสนใจของหน่วยงานสนับสนุนและความสนใจของเครือข่าย

ความสนใจของหน่วยงานสนับสนุน	ความสนใจของเครือข่าย
<ul style="list-style-type: none"> - ช่องทางสนับสนุนเงินทุนให้กับกลุ่ม/องค์กรเล็ก ๆ - เครื่องมือกดดันรัฐบาล - เชื่อมประชาคมกับรัฐบาล เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กันและกัน - เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาคม - เครื่องมือกระจายอุปกรณ์เครื่องมือ ข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากร - ผลักดันกิจกรรมและควบคุมผลงาน - ความยั่งยืน - ค่าของเงิน ผลการประเมินทางบวก 	<ul style="list-style-type: none"> - การได้เงินอุดหนุนจากหน่วยงานเพื่อเพิ่มศักยภาพและช่วยเหลือสมาชิก - การเพิ่มขีดความสามารถในการเจรจาหว่านล้อม และมีอำนาจโน้มน้าวคนอื่น - การรักษาความเป็นอิสระจากการครอบงำของรัฐบาล และสิทธิในการครอบครองทรัพยากรที่เคยถูกกำหนดว่าเป็นของรัฐบาล - การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างพื้นที่ร่วม - การได้รับการรับรองสถานภาพและอำนาจ - การรักษาเจตจำนงในการสร้างอัตลักษณ์ - ความยั่งยืนของเครือข่าย - การยอมรับผลการกระทำของประชาชน

แนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายที่มุ่งรักษาความสมดุลระหว่างความต้องการของหน่วยงานสนับสนุนและเครือข่าย

1. ปัจจัยนำเข้ามาจากภายนอก

ประเด็นสำคัญที่สุด คือ อันตรายนันเกิดจากทรัพยากรจากภายนอกที่ให้ผลเสียมากกว่าผลดีการเปิดกว้าง และกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม สามารถช่วยได้ การรวมศูนย์จะมีมาก

ผ่านการจัดหาเงินอุดหนุน และเป็นการทำลายเครือข่าย จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องให้ตัวแทนกลุ่มมีความรับผิดชอบในการระดมทรัพยากรแทนที่หน่วยงานสนับสนุนจะเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในเรื่องนี้

2. ความเป็นเอกภาพ

รูปแบบที่ถูกออกแบบไว้ยากที่จะเติบโตได้ แต่ละเครือข่ายอาจไม่เหมือนกัน ต้องเปิดให้เครือข่ายออกแบบของตัวเอง

3. คำนินยาม

เครือข่ายต้องนิยาม/กำหนดวัตถุประสงค์ และขอบเขตประเด็น หรือขอบเขตพื้นที่ของตัวเอง เครือข่ายจำเป็นต้องแน่ใจว่าไม่ซ้ำซ้อนหรือแข่งขันกับเครือข่ายที่มีอยู่แล้ว แต่จะพัฒนาความสัมพันธ์ไปเชื่อมโยงกับสถาบันที่เกี่ยวข้อง

4. ความเกี่ยวข้องในวงกว้าง

ถ้าจะให้เครือข่ายอยู่รอด เครือข่ายต้องมีสมาชิกที่มุ่งมั่นเป็นหลักมากกว่า 1 คน ต้องมีกลุ่มแกนที่คอยผลักดัน คนกลุ่มนี้ควรเป็นคนที่เปิดสำหรับกระบวนการรื้อฟื้นที่ต่อเนื่อง และควรติดต่อสื่อสารกับสมาชิกที่ห่าง ๆ ออกไปให้ชัดเจน มีการแบ่งงานให้กับสมาชิกร่วมรับผิดชอบ

5. การมีส่วนร่วม

ปกติเครือข่ายประกอบด้วย สมาชิกขององค์กรพัฒนาเอกชน นักวิจัย องค์กรชุมชน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใกล้ชิด เพื่อให้แน่ใจว่าคนเหล่านี้ยังคงติดต่อและเอื้อประโยชน์ให้กันอยู่

6. ความขัดแย้งภายใน

สมาชิกเครือข่ายมักจะสงสัยระแวงกัน หรือมีวาระแฝงแปลก ๆ ออกไป การเปิดเผยและการติดต่อสื่อสารที่ดีภายในเครือข่ายจะช่วยลดความตึงเครียดได้ ประชาธิปไตย และกระบวนการตัดสินใจแบบใสสะอาด มีความสำคัญสำหรับการจัดการกับเรื่องนี้

7. รางวัล

การรับรู้ถึงความพยายามที่สมาชิกทุ่มเทให้กับเครือข่าย มีความสำคัญต่อการรักษาไว้ซึ่งความกระตือรือร้นของสมาชิก แต่ก็เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นที่เครือข่ายอาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาผ่านไป กลุ่มแยกตัวออกไปตั้งใหม่ วาระที่สนใจเปลี่ยนสมาชิกลาออกหรือเข้ามาใหม่ คุณค่าของเครือข่ายอาจมาจากสายสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้นรอบ ๆ เครือข่าย

8. ความยืดหยุ่น

เครือข่ายต้องการกฎและความรับผิดชอบ แต่ต้องไม่ตายตัวมากเกินไป ความสามารถในการปรับมีความสำคัญต่อความยั่งยืนของเครือข่าย ขณะที่วัตถุประสงค์ของเครือข่ายควรชัดเจน แต่ก็ต้องมีขอบเขตที่เครือข่ายสามารถเปลี่ยนแปลงได้

9. ทำประสบการณ์ให้เป็นเรื่องเป็นราว

ถ้าเครือข่ายเป็นการใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ การเรียนรู้ก็จำเป็นต้องถูกทำให้เป็นเรื่องเป็นราว เพื่อประโยชน์ต่อสมาชิกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ประโยชน์ของเครือข่าย

ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ (2547, หน้า 23) กล่าวว่า ประโยชน์เฉพาะหน้าของเครือข่ายเห็นได้จากผลงานที่สมาชิกดำเนินการ ส่วนประโยชน์ระยะยาวจะบังเกิดในรูปของควมมีประสิทธิภาพของการวิจัยและพัฒนา การถ่ายทอดวิธีการทำงานและระบบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เครือข่ายในการพัฒนามีประโยชน์หลายประการขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์สมาชิกและกิจกรรมของเครือข่าย ซึ่งพอรวบรวมได้ดังนี้

1. เครือข่ายช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือ และสื่อ ผ่านการประชุม การทดลองปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์ และการให้ความร่วมมือกันในการดำเนินโครงการ การแบ่งปันทักษะและประสบการณ์ให้แก่กันเป็นการเสริมความสมบูรณ์ให้กับสมาชิกเครือข่ายทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือองค์กร
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการประสานงานในเครือข่ายช่วยลดการทำงานและการใช้ทรัพยากรซ้ำซ้อน ทำให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปได้ก้าวหน้า รวดเร็ว และส่งผลต่อสังคมในวงกว้างยิ่งขึ้น
3. เครือข่ายสามารถเชื่อมโยงคนที่อยู่ในระดับต่างกัน มีวิธีการทำงาน การจัดองค์กร และมีภูมิหลังต่างกันไปที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น นำไปสู่การทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย
4. เครือข่ายสามารถทำให้คนในองค์กรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันได้ทราบว่ายังมีบุคคลหรือหน่วยงานอื่นอีกมากที่สนใจทำงานในเรื่องเดียวกัน และเผชิญปัญหาเหมือนกัน
5. เครือข่ายสามารถทำให้ความต้องการของประชาชนได้รับการสนองตอบจากรัฐ
6. เครือข่ายช่วยชี้ให้เห็นปัญหาและประเด็นการพัฒนาที่ซับซ้อนและท่วมท้นในหมู่บ้าน
7. เครือข่ายเชื่อมหน่วยงานวิชาการและแหล่งทุนกับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ
8. เครือข่ายทำให้คนและองค์กรได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ได้รับกำลังใจ การจูงใจ และการยอมรับ ซึ่งมีความสำคัญต่อหน่วยงานพัฒนาเล็กๆ ที่อยู่นอกระบบราชการ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครือข่าย พอจะสรุปได้ว่าการพัฒนาเครือข่ายเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ดีขึ้น เป็นกระบวนการที่มีระดับการพัฒนาจากสภาวะของปัญหามากไปสู่ปัญหาน้อย จากปัญหาน้อยไปสู่สภาวะที่ไม่มีปัญหาและไปสู่สภาวะที่ดีขึ้น

เครือข่ายยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของมนุษย์ เปรียบเสมือนวงจรชีวิตที่มีจุดเริ่มต้น เติบโต หยุดพัก ตกต่ำ ตามจังหวะเวลาและสภาพแวดล้อม ถ้าพิจารณาเครือข่ายในอีกมิติหนึ่งจะพบว่า เครือข่ายเป็นการเชื่อมโยง ที่ไม่อาจจำกัดเฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง มีการก่อเกิดได้หลายรูปแบบเช่น เกิดจากการจัดตั้งและสนับสนุนของภาคส่วนต่าง ๆ เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติหรือเกิดขึ้นโดยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดการที่ผู้คนมาพบปะกัน ประชุมร่วมกันก็ถือว่าเป็นเครือข่าย สมาชิกแต่ละคนในเครือข่ายต้องเป็นได้ทั้งผู้ให้และผู้รับ อาจจะมาจากพื้นฐาน ประสบการณ์ มีความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกัน แต่สมาชิกต้องยอมรับความแตกต่างของกันและกัน ต้องเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน เครือข่ายจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารโดยผ่านทางช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หรือการเดินทางไปพบปะเยี่ยมชมกัน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การอ่าน

ความหมายของการอ่าน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่าน (Reading) ไว้ดังนี้ การอ่านหมายถึง การว่าตามตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจคิดนั้น (ไทยเดิม) (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542, หน้า 4)

ซินทซ์ (Zintz , 1980, หน้า 5) ได้ให้คำจำกัดความของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การถอดคำศัพท์ที่เขียนออกมาเป็นคำพูด และการอ่าน คือ ความเข้าใจภาษาของผู้เขียนที่ได้เขียนขึ้นเป็นตัวหนังสือ

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2542, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และจากความคิดที่ได้จากการอ่านผสมผสานกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เป็นเครื่องช่วยพิจารณาตัดสินใจนำแนวความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล (2526, หน้า 168) กล่าวว่า การอ่าน คือ การอ่านหนังสือหรือวัสดุการอ่านอื่น ๆ เช่น ป้ายโฆษณา ชื่อสินค้า สลากยา ใบตรวจสลากกินแบ่งรัฐบาล จารึกต่างๆ ตลอดจนคำบรรยาย ภาพยนตร์ และรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ซึ่งใช้รหัส คือ อักษร อาจเป็นตัวอักษรภาษาใดก็ได้ เป็นอักษรภาพก็ได้ หรือเป็นเครื่องหมายก็ได้ ตราบใดที่รหัสหรือ

สัญลักษณ์นั้นเป็นระบบ ซึ่งใช้ตรงกันทั้งผู้อ่านและผู้สร้างสารนั้น เพราะหากต่างระบบก็จะไม่เข้าใจกัน

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การสื่อความหมายจากตัวอักษรหรือภาพ
ผนวกกับความคิดและความเข้าใจ

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์เพราะในชีวิตประจำวันมนุษย์ต้องอาศัยการอ่านเป็นช่องทางในการรับสารสนเทศต่าง ๆ ทั้งในด้านของการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ การอ่านมีความสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ (ศิริพร พูลสุวรรณ, 2530, หน้า66-68)

1. บทบาทต่อตัวผู้อ่าน

1.1 การอ่านช่วยให้เกิดความรู้ทางวิชาการจะเห็นได้ว่าการอ่านมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาล่าเรียนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา แม้ว่าเราจะแสวงหาความรู้ภายในห้องเรียน ได้จากครูผู้สอนโดยตรง แต่ผู้เรียนก็จำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ได้จากการอ่านด้วยตนเองเพิ่มเติมจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ เอกสาร ฯลฯ ซึ่งการอ่านนี้สามารถทำได้โดยไม่มีเวลาและสถานที่ที่ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับความรู้จากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยตรงอันก่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ดังนั้นความรู้ทางวิชาการความสำเร็จทางวิชาการของมนุษย์จึงมีความสัมพันธ์กับการอ่าน

1.2 การอ่านช่วยพัฒนาอาชีพ กล่าวคือ การอ่านทำให้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเลือกอาชีพที่ตนถนัดและพัฒนาอาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น เช่น การอ่านทำให้ทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับราคาสินค้า ราคาผลิตหรือทราบเกี่ยวกับการทำนา ทำสวน ทำไร่ งานบริการต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ชาวไร่ ชาวนาที่อ่านหนังสือเป็น สามารถค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการทำไร่นาได้ กว้างขวาง วิธีใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืชได้ดีและถูกต้อง รู้ความเคลื่อนไหวของตลาด รู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้น การอ่านจึงช่วยพัฒนาอาชีพของบุคคลให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าอีกด้วย

1.3 การอ่านช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การอ่านทำให้ทราบถึงพัฒนาการต่าง ๆ ของโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องบันดาลให้ผู้อ่านนำความรู้ความคิดเหล่านั้นมามีส่วนสัมพันธ์กับการทำงาน และชีวิตประจำวัน สามารถจินตนาการหรือประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงาน ของเล่น เป็นต้น

1.4 การอ่านช่วยพัฒนาจิตใจให้เจริญงอกงาม การอ่านถือได้ว่าเป็นการพักผ่อนที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยเฉพาะการอ่านหนังสือวรรณคดีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง สารคดี

จุดประสงค์ของการอ่าน

ดังได้กล่าวแล้วว่า การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคลและสังคม ผู้อ่านมี

จุดประสงค์ในการอ่านแตกต่างกัน ดังนี้ (ลาวัญย์ สังขพันธ์, 2549, หน้า 18)

1. การอ่านเพื่อความรอบรู้ ได้แก่ การอ่านเพื่อการศึกษาหาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะเป็นการศึกษาองค์ความรู้ในแนวอาชีพของตน เพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงาน ทำให้เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางทั้งเรื่องส่วนตัวและงานที่ต้องปฏิบัติ นอกจากการอ่านเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง การอ่านเพื่อความรอบรู้ อาจจะเป็นการอ่านเพื่อแสวงความรู้แขนงอื่น ๆ ที่ตนเองสนใจ โดยเป็นการอ่านที่ผู้อ่านตั้งใจจะจับความคิดหรือนำสารบางอย่างที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งสามารถประเมินค่า ดีความ วิพากษ์วิจารณ์ให้กว้างขวางออกไปได้
2. การอ่านเพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง อาจเป็นการอ่านเพื่อปฏิบัติตามและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การอ่านในลักษณะนี้เป็นการอ่านที่เน้นความรวดเร็ว เพราะสิ่งที่ต้องการจากการอ่าน คือคำตอบอย่างสั้น ๆ หัวข้อ หรือประเด็นสำคัญ รวมทั้งแนวความคิดที่เด่น ๆ ของข้อความทั้งหมด เช่น การอ่านประกาศ การอ่านป้ายโฆษณา การอ่านพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ การอ่านแผนที่ การอ่านวิธีการสร้างหรือการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นต้น
3. การอ่านเพื่อความบันเทิงและความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการอ่านเพื่อสร้างความผ่อนคลายและพักผ่อน เพราะหนังสือเป็นเครื่องมือที่สร้างความบันเทิงให้แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ บทละคร นิตยสาร วารสาร เรื่องราวต่าง ๆ เป็นต้น
4. การอ่านเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ได้แก่ การอ่านเพื่อเสริมสร้างความคิด อุดมคติและจินตนาการ การอ่านประเภทนี้จะต้องเป็นการอ่านอย่างพิถีพิถันระหัด ดังนั้นจึงไม่เน้นความรวดเร็วในการอ่าน แต่เน้นความถูกต้องแม่นยำในการวิเคราะห์ตีความหรือการถอดรหัสสารจากการอ่าน เพื่อก่อให้เกิดปัญหาหรือความรู้ แล้วนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การส่งเสริมการอ่าน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) ได้ทำ การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากรในประเทศไทยเพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์การอ่านหนังสือของประชากรซึ่งรวมการอ่านหนังสือทุกประเภท และการอ่านจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อเปรียบเทียบอัตราการอ่านหนังสือของคนไทยที่อายุ 6 ปีขึ้นไป พ.ศ.2548 กับ พ.ศ.2551 พบว่าอัตราการอ่านลดลง จากร้อยละ 69.1 เป็นร้อยละ 66.3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนรับสารสนเทศจากสื่ออื่น ๆ ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการอ่านโดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบดังนี้ (กรม. เห็นชอบให้การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ, 2552)

1. กำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ
2. กำหนดให้วันที่ 2 เมษายน ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็นวันรักการอ่าน
3. กำหนดให้ปีพ.ศ.2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน
4. กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมการอ่าน
โดยรัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อให้คนไทยได้พัฒนาความสามารถในการอ่านและการรู้หนังสือภายในปี พ.ศ. 2555 ดังนี้
  1. ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้รู้หนังสือในระดับใช้งานได้ในชีวิตประจำวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 97.21 เป็นร้อยละ 99.2
  2. ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สามารถอ่านออกเขียนได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 92.64 เป็นร้อยละ 95.3
  3. ค่าเฉลี่ยในการอ่านหนังสือของคนไทย เพิ่มจากปีละเล่มเป็นปีละ 10 เล่มต่อคน
  4. แหล่งการอ่านได้รับการพัฒนาและเพิ่มจำนวนให้สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทุกตำบล/ชุมชน อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
5. การสร้างภาคีเครือข่ายการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ที่จะผลักดันให้การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้แก่
  1. การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในการอ่าน โดยรณรงค์การอ่านเขียนภาษาไทย ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย รวมทั้งบริหารจัดการและสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของคนไทย
  2. พัฒนาคนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน โดยปลูกฝังและสร้างทัศนคติคนไทยให้เห็นคุณค่า และประโยชน์ของการอ่านหนังสือและสื่อทุกรูปแบบ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน และกำหนดมาตรการจูงใจให้ภาคีเครือข่ายร่วมส่งเสริมการอ่านในสังคมไทย
  3. สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน โดยแสวงหาภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมพัฒนาและเพิ่มจำนวนแหล่งเรียนรู้ให้สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทุกตำบล/ชุมชนอย่างทั่วถึง ทันสมัย และมีคุณภาพ เพื่อทำให้การอ่านเป็นที่น่าสนใจมากขึ้น

นิสัยรักการอ่าน ไม่อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หากไม่ได้รับการส่งเสริมการปลูกฝัง ให้รักการอ่านจนเป็นนิสัย การสร้างนิสัยรักการอ่านมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ซึ่งจะต้องเริ่มจากการสร้างความสนใจในการอ่าน ผู้มีบทบาทในการสร้างนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542, หน้า 68)

1. ครอบครัว การสร้างความสนใจในการอ่านต้องเริ่มที่บ้าน ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการส่งเสริมการอ่าน คือพ่อแม่ และสมาชิกในครอบครัว โดยทำตัวเป็นตัวอย่างในการรักการอ่าน สอนให้อ่านหรืออ่านหนังสือให้ลูกหลานฟัง ซื้อหนังสือเป็นของขวัญเนื่องในโอกาสสำคัญ และในการสนับสนุนเมื่อลูกหลานมีความต้องการอ่านสื่อเพื่อการอ่านต่าง ๆ
2. โรงเรียน โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านต่อจากครอบครัว โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนสร้างความสามารถในการอ่านให้กับเด็ก โดยห้องสมุดและอาจารย์ผู้สอน
3. ชุมชน ชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่าน โดยจัดให้มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ ประจำหมู่บ้าน สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยให้งบประมาณ เป็นต้น

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่มุ่งหวังให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจหนังสือ เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน กระจายใ้ใคร่อ่านอยู่ตลอดเวลาจนกลายเป็นนิสัยรักการอ่านในที่สุด (แม้นมาส ชาวลิต, 2529, หน้า 218-24)

ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรมีลักษณะ ดังนี้ (ศรีรัตน์ เ็จกลิ่นจันทร์, 2542, หน้า 54)

1. เร้าใจ หมายความว่า กิจกรรมนั้นสามารถทำให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายอาจเป็นคนเดียวหรือกลุ่มคน หรือคนทั่วไป ให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ประสงค์หรือที่ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่าควรอ่าน กิจกรรมจะชี้ให้เห็นว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็น มีความสำคัญ มีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมนานาประการ
2. จูงใจ หมายความว่า กิจกรรมนั้นสามารถจูงใจให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน เพื่อจะได้รู้เรื่องราวที่น่ารู้ น่าสนุกที่มีอยู่ในหนังสือ ตามที่ผู้จัดกิจกรรมนำมากล่าว นอกจากจะเห็นประโยชน์แล้ว ยังเกิดความรู้สึกว่าความพยายามอ่านให้เข้าใจถ่องแท้ นั้นคุ้มค่า ให้ความรู้สึกเป็นอิสระเสรี ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นให้ช่วยอ่าน ช่วยตีความ ซึ่งบางครั้งอาจคลาดเคลื่อนก็ได้ นอกจากนี้ยังสามารถจูงใจให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนการอ่าน และการใช้

คู่มือช่วยการอ่าน เช่น พจนานุกรม ศัพท์วิชาเฉพาะ เป็นต้น ตลอดจนตั้งใจไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย
 ท้อแท้ที่จะต้องต่อสู้เอาชนะตนเองให้อาชนะหนังสือให้ได้

3. กระตุ้น แนะนำให้อายากรู้อยากเห็น หมายความว่า กิจกรรมนั้นจะต้องกระตุ้น หรือ
 แนะนำให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกอยากรู้อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือมากมายหลายอย่าง
 อยากรู้อ่านดูให้รู้รอบและลึกซึ้ง เปิดความคิดให้กว้าง เมื่ออ่านเรื่องหนึ่งแล้วก็อยากอ่านอีกเรื่องหนึ่ง
 ต่อไป มีความรู้สึกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะขาดเสียมิได้ เกิดความรู้สึกว่าหนังสือทำ
 ทายให้อ่าน ให้วิจารณ์ให้ประเมินค่า ให้อายกรู้อาเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ อยากรู้อ่านหนังสือทำนอง
 เดียวกันนี้ให้ดีกว่าเล่มที่อ่านเหล่านี้ เป็นต้น

4. สร้างบรรยากาศการอ่าน หมายความว่า นอกจากกิจกรรมจะเร้าใจ จูงใจให้อ่าน และ
 กระตุ้นให้เปิดความคิดให้กว้างแล้วยังสามารถสร้างบรรยากาศการอ่านให้เกิดขึ้นในบ้าน ใน
 โรงเรียนและในสังคม กล่าวคือ กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้นเกี่ยวกับการผลิตวัสดุการอ่านที่
 เหมาะสมด้วย ดังนั้น ผู้ผลิตวัสดุการอ่านจึงต้องสร้างและปรับปรุงการอ่านให้เพียงพอ เหมาะสม
 และมีคุณภาพ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ตลอดจนคนทั่วไปสามารถจัดหาอ่านได้สะดวก นอกจากนี้
 กิจกรรมนั้นยังสามารถบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ตลอดจนสามารถนำไปใช้
 กับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่าง ๆ เป็นต้น

เป้าหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

เป้าหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แบ่งออกได้ดังนี้ (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์
 2542, หน้า 54)

1. เป้าหมายบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลที่ต้องการให้เกิดนิสัยรักการอ่าน อาจเป็น
 รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม หรือประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับความรู้และระดับความสามารถใน
 การอ่าน การกำหนดเป้าหมายบุคคลอาจกำหนดได้ทั้งวงกว้างและวงแคบ ถ้ากำหนดในวงกว้าง เช่น
 ประชาชนทั่วประเทศ ก็ต้องเลือกกิจกรรมที่คนทั่วไปเข้าใจง่าย รับสารได้ และต้องรับสารทางไกล
 เช่น วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ฯลฯ ตัวอย่างกิจกรรมที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง และใช้
 วิทยุกระจายเสียง เช่น การอ่านหนังสือทางวิทยุกระจายเสียง ซึ่งมุ่งให้ถือผู้รับฟังโดยทั่วไป เป็นต้น
 ในการอ่านกำหนดเป้าหมายบุคคล ควรปฏิบัติดังนี้

1.1 ศึกษาเป้าหมายบุคคลให้ถ่องแท้ โดยการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอายุ เพศ
 ความสามารถในการอ่าน อาชีพ ความสนใจ ถิ่นที่อาศัย วัฒนธรรมประจำถิ่น รายได้ ปัญหา ฯลฯ
 โดยศึกษาข้อมูลกว้าง ๆ จากสำมะโนประชากร รายงานของจังหวัด ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ จัดทำ
 แฟ้มไว้โดยเฉพาะ และเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้รับมาใหม่จากเอกสารของทางราชการ จากข่าวใน

หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ถ้ามีการวิจัยเกี่ยวกับการอ่าน การใช้สื่อมวลชน หรือ เรื่องคล้ายคลึงกันนี้ก็เก็บรวบรวมไว้จัดทำเพิ่มข้อมูลไว้

1.2 นอกจากศึกษาข้อมูลในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลที่เป็น เป้าหมายแล้ว การศึกษาด้วยตนเองให้รู้จักบุคคลก็จะช่วยให้จัดกิจกรรมได้ผลดี สถิติและข้อมูล ต่าง ๆ ในเอกสารเป็นเพียงตัวเลขและตัวหนังสือ ซึ่งผู้อื่นรวบรวมไว้ แม้ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคล แต่ละกลุ่มซึ่งได้รับทราบจากผู้อื่น ก็ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าได้เข้าใจความต้องการของคนเหล่านั้น ได้ดี ดังนั้น ควรพยายามทำความเข้าใจด้วยตนเองด้วยการพุดจาปราศรัย การเข้าร่วมในกิจกรรมของ กลุ่ม จะเป็นโอกาสให้รู้จักบุคคลเป้าหมายดียิ่งขึ้น สามารถจัดกิจกรรมได้ตรงความต้องการและ ความสนใจ

1.3 ออกแบบสอบถาม ถามความต้องการและความสนใจของเป้าหมายบุคคลที่มี ความแตกต่างกันในเรื่อง เพศ วัย ระดับความรู้ และระดับการอ่าน โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานจาก หนังสือจิตวิทยาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถาม จะนำมาพิจารณาในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเป้าหมายบุคคลนั้น ๆ

2. เป้าหมายของการอ่าน หมายถึง ระดับของการพัฒนาการอ่านที่ประสงค์จะให้บรรลุ เช่น จูงใจให้รักการอ่าน ให้พยายามอ่านให้ออก ให้เห็นคุณประโยชน์ของการอ่าน กระตุ้นให้ พยายามอ่านให้แตกฉาน อ่านให้เป็น เห็นความจำเป็นว่า ควรพยายามอ่านอย่างวิเคราะห์ วิจาร์ณั ประเมินค่าของสิ่งที่อ่านและสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ให้สามารถมีส่วน สร้างสังคมการอ่านได้ เป็นต้น

การกำหนดเป้าหมายของการอ่าน ควรคำนึงถึง

2.1 พื้นฐานความรู้ ทักษะในการอ่าน และวัยของบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายว่าเป็น อย่างไร ขณะนั้น ควรกำหนดระดับการพัฒนาในระดับใด บุคคลที่เป็นเป้าหมายจึงจะสามารถ พัฒนาการอ่านให้ถึงระดับได้ สำหรับเด็กเริ่มอ่าน เพิ่งเรียนรู้คำ เป้าหมายของการพัฒนาก็ควรเป็น เพียงสร้างความเพลิดเพลินในถ้อยคำอันไพเราะ ให้รู้ว่าคำในหนังสือมีความเชื่อมโยงกับคำพูด ใน หนังสือมีเรื่องสนุกและอาจอ่านได้ไม่ยากนัก

2.2 บันไดแห่งการอ่าน หรือระดับของการอ่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการอ่านได้ กำหนดไว้มี 3 ชั้น หรือ 3 ระดับ คือ อ่านออก อ่านได้ และอ่านเป็น กล่าวคือ อ่านออก หมายถึง สามารถผสมสระพยัญชนะได้ พอรู้ความหมายของคำในหนังสือ ผสมอักษรเป็นคำได้ อ่านได้ หรือ อ่านแตกฉาน หมายถึง เมื่อเห็นคำในหนังสือก็อ่านได้คล่องแคล่ว รู้ความหมายของคำและข้อความ สั้น ๆ บางคำอาจไม่เข้าใจความหมาย แต่อ่านออกเสียงได้ อาจเป็น หรืออ่านวิเคราะห์วิจารณ์

หมายถึง รู้จักประเมินค่าความคิดเห็นของผู้เขียนว่าผิดหรือถูกอย่างไร ข้อมูลในหนังสือถูกต้องหรือคลาดเคลื่อน รู้จักสังเคราะห์สิ่งที่อ่านและใช้ประโยชน์จากการอ่านได้

รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ได้แก่

(ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542, หน้า 105-108)

1. การเล่านิทาน คือการเล่าเรื่องที่มีผู้เล่าสลับกันมา หรือเล่าเรื่องจากหนังสือนิทานที่มีผู้แต่งขึ้นมา ได้แก่
  - 1.1 การเล่านิทานในห้องสมุด
  - 1.2 การแข่งขันการเล่านิทาน
2. การเสนอหนังสือหรือวัสดุการอ่าน และสื่อการอ่านต่าง ๆ คือ การแนะนำทรัพยากรสารสนเทศที่น่าสนใจให้กับผู้อ่านเพื่อดึงดูดความสนใจให้อ่านนั่นเอง ได้แก่
  - 2.1 การเล่าเรื่องหนังสือ
  - 2.2 การแนะนำหนังสือ
  - 2.3 การอ่านหนังสือให้ฟัง
  - 2.4 การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ
  - 2.5 การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ
  - 2.6 การบรรยายเกี่ยวกับหนังสือ
  - 2.7 การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ
  - 2.8 การจัดทำรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศ และการทำบรรณนิทัศน์
  - 2.9 การจัดนิทรรศการ
3. การแสดงนาฏกรรมและอื่น ๆ
  - 3.1 การแสดงละคร
  - 3.2 การแสดงจินตลีลา
  - 3.3 การร้องเพลง
  - 3.4 การแสดงละครใบ้
  - 3.5 การแสดงละครหุ่น
4. การทำกฤตภาค คือ การตัดปะ ข่าว บทความ รูปภาพ หรือทั้งรูปภาพและเรื่องที่น่าสนใจเพื่อบริการผู้อ่าน ได้แก่
  - 4.1 การจัดทำกฤตภาคเป็นเล่ม
  - 4.2 การทำกฤตภาคข่าวติดไว้ที่ป้ายนิทรรศการด้านหลังห้องเรียนทุกวัน

5. การแข่งขันต่าง ๆ จากการอ่าน คือ การแสดงความสามารถในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่
  - 5.1 แข่งขันเปิดพจนานุกรมทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
  - 5.2 แข่งขันตอบปัญหาจากหนังสือ เช่น แข่งขันตอบปัญหาหนังสือสารานุกรมสำหรับเยาวชน แข่งขันตอบปัญหาสารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน แข่งขันตอบปัญหา The World Book Encyclopedia ฯลฯ
  - 5.3 การแข่งขันโต้วาทิ
  - 5.4 การแข่งขันการตอบปัญหาทั่ว ๆ ไป
  - 5.5 การแข่งขันตอบปัญหาสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ปัญหาวิทยาศาสตร์ กฎหมาย ฯลฯ
6. การประกวดเกี่ยวกับการอ่าน
  - 6.1 ประกวดการอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง
  - 6.2 ประกวดการอ่านทำนองเสนาะ
  - 6.3 การประกวดการอ่านบทสนทนา
  - 6.4 ประกวดการอ่านบทละคร
  - 6.5 ประกวดการอ่านข่าว
7. การเล่นเกมที่นำไปสู่การอ่าน ได้แก่
  - 7.1 เกมของเล่นต่าง ๆ และเกมคอมพิวเตอร์
  - 7.2 เกมการวาดภาพ
  - 7.3 เกมเติมคำศัพท์
  - 7.4 เกมค้นหาคำ
  - 7.5 เกมทายปัญหา
  - 7.6 เกมต่อคำพังเพย
  - 7.7 เกมการละเล่นต่าง ๆ
  - 7.8 เกมพับกระดาษ
  - 7.9 เกมประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ ฯลฯ
8. การจัดทำโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
  - 8.1 โครงการสัปดาห์ห้องสมุด
  - 8.2 โครงการยอคนักอ่าน
  - 8.3 โครงการอ่านหนังสือให้ฟัง
  - 8.4 โครงการแนะนำหนังสือ

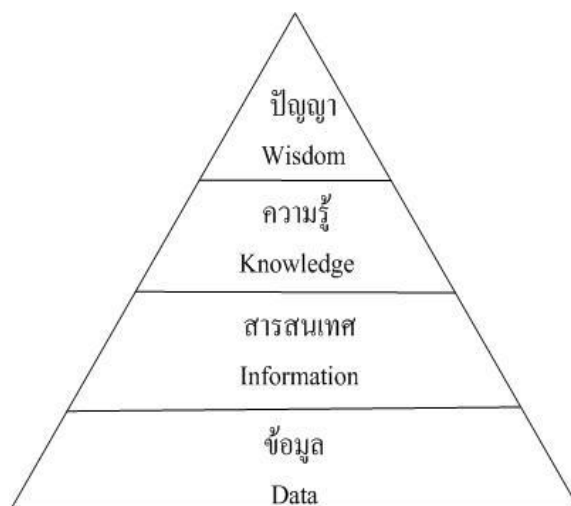
- 8.5 โครงการเสนอหนังสือในรูปแบบต่าง ๆ
- 8.6 โครงการหนังสือดีที่นำอ่าน
- 8.7 โครงการหนังสือใหม่ในวันนี้
- 8.8 โครงการหนังสือสู่ชนบท
- 8.9 โครงการหนังสือคือเพื่อนคู่คิด
- 8.10 โครงการยอคนักอ่านระดับประถมศึกษา
- 8.11 โครงการยอคนักอ่านระดับมัธยมศึกษา
- 8.12 โครงการยอคนักอ่านระดับประชาชน
- 8.13 โครงการจัดนิทรรศการ
- 8.14 โครงการอ่านวรรณคดีสำคัญ
- 8.15 โครงการรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 8.16 โครงการประกวดการเล่านิทาน
- 8.17 โครงการประกวดเรื่องสั้นสะท้อนปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 8.18 โครงการประกวดการอ่านสุนทรพจน์
- 8.19 โครงการจัดตั้งห้องสมุดในชนบท
- 8.20 โครงการทอดผ้าป่าหนังสือ
- 8.21 โครงการอ่านหนังสือวิทยาศาสตร์
- 8.22 โครงการประกวดการเขียนเรียงความ
- 8.23 โครงการประกวดคำขวัญห้องสมุด
- 8.24 โครงการปัญหาพาสุนัขจากการอ่าน
- 8.25 โครงการแสดงละคร
- 8.26 โครงการอ่านตามสาย
- 8.27 โครงการแสดงละครหุ่น
- 8.28 โครงการละครใบ้
- 8.29 โครงการพี่เล่าให้น้องฟัง
- 8.30 โครงการจัดตั้งชมรมนักอ่าน
- 8.31 โครงการออกค่ายนักอ่าน
- 8.32 โครงการเยาวชนพบนักเขียน
- 8.33 โครงการอ่านนิทานภาษาอังกฤษ ฯลฯ

การจัดการความรู้

ความรู้

ความรู้ คือ สิ่งที่ตั้งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติองค์วิชาในแต่ละสาขา (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, หน้า 232)

Hideo Yamazak ได้ให้ความหมายของความรู้ในรูปของพีระมิด ไว้ดังนี้ (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2547, หน้า 14)

รูปที่ 1 พีระมิดแสดงลำดับขั้นของความรู้

โดยให้ความหมายของ “ข้อมูล” ว่าเป็นข้อเท็จจริง ข้อมูลดิบ หรือตัวเลขต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้ผ่านการแปลความ ส่วน “สารสนเทศ” เป็นข้อมูลที่ผ่านกระบวนการสังเคราะห์ วิเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการและตัดสินใจ มีบริบทซึ่งเกิดจากความเชื่อ สามัญสำนึก หรือประสบการณ์ของผู้ใช้สารสนเทศนั้น ๆ โดยมักจะอยู่ในรูปของข้อมูลที่วัดได้หรือจับต้องได้ อย่างไรก็ตาม สารสนเทศอาจมีข้อจำกัดในเรื่องช่วงเวลาที่ใช้และขอบข่ายของงานที่จะนำมาใช้ในขณะ “ความรู้” คือ สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัดช่วงเวลา หรือกล่าวได้ว่าเป็นสารสนเทศที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับเราในการนำไปใช้ และ “ปัญญา” คือ ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน ก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้

ความรู้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. Tacit Knowledge เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคล เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ต่าง ๆ ซึ่งสื่อสารหรือถ่ายทอดในรูปแบบของตัวเลขสูตร หรือลายลักษณ์อักษร ได้ยาก ความรู้ชนิดนี้พัฒนาและแบ่งปันกันได้ และเป็นความรู้ที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

2. Explicit Knowledge ความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสาร และรายงานต่าง ๆ ซึ่งทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เมื่อพิจารณาสัดส่วนความรู้ทั้ง 2 ประเภท จะพบว่าความรู้ในองค์กรส่วนใหญ่เป็น

ความรู้ประเภท Tacit มากกว่าความรู้ประเภท Explicit โดยอาจเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนระหว่างความรู้ประเภท Tacit : Explicit เป็น 80 : 20 หรือเช่นเดียวกับที่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านกล่าวไว้ว่า ถ้าจะเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำแข็ง เราสามารถเปรียบเทียบได้ว่า Explicit เปรียบเสมือนส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมา ซึ่งเป็นส่วนน้อยมาก (ประมาณ 20 % ของทั้งหมด) เมื่อเทียบกับส่วนของภูเขาที่อยู่ใต้น้ำ ซึ่งมากถึง 80 % (เป็นส่วนของ Tacit)

การจัดการความรู้

ความหมายของการจัดการความรู้

ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช (พรวิดา วิเชียรปัญญา, 2547, หน้า 31) ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ไว้ว่า

- การจัดการความรู้ มีความหมายรวมถึง การรวบรวม การจัดระบบ การจัดเก็บ และการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้ เทคโนโลยีด้านข้อมูลและคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มพลังในการจัดการความรู้ แต่เทคโนโลยีด้านข้อมูลและคอมพิวเตอร์โดยตัวของมันเองไม่ใช่การจัดการความรู้

- การจัดการความรู้เกี่ยวกับการแบ่งปันความรู้ ถ้าไม่มีการแบ่งปันความรู้ ความพยายามในการจัดการความรู้ก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ พฤติกรรมภายในองค์กรเกี่ยวกับวัฒนธรรม พลวัต และวิธีปฏิบัติมีผลต่อการแบ่งปันความรู้ ประเด็นด้านวัฒนธรรมและสังคมมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการความรู้

- การจัดการความรู้ ต้องการผู้มีความรู้ความสามารถในการตีความ และประยุกต์ ใช้ความรู้ในการสร้างนวัตกรรมและเป็นผู้นำทางในองค์กร รวมทั้งต้องการผู้เชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่งสำหรับช่วยแนะนำวิธีประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ ดังนั้นกิจกรรมเกี่ยวกับคนอัน ได้แก่ การดึงดูดคนเก่งและดี การพัฒนาคน การติดตามความก้าวหน้าของคน และการดึงคนมีความรู้ความสามารถไว้ในองค์กร ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ เผยแพร่องค์ความรู้และการนำเอาความรู้ไปใช้ประโยชน์ ซึ่งการจัดการความรู้ต้องใช้ระยะเวลา และบุคลากร (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2548, หน้า 20)

กระบวนการจัดการความรู้

กระบวนการจัดการความรู้ มีดังนี้

1. การค้นหาความรู้ (Knowledge Identification)
2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition)
3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)
4. การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement)
5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access)
6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing)
7. การเรียนรู้ (Learning)

1. การค้นหาความรู้ (Knowledge Identification)

การค้นหาว่าองค์กรมีความรู้อะไรบ้าง ในรูปแบบใด อยู่ที่ใคร และความรู้อะไรบ้างที่องค์กรจำเป็นต้องมี ทำให้องค์กรทราบว่าขาดความรู้อะไรบ้าง โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “Knowledge Mapping” หรือการทำแผนที่ความรู้ เพื่อหาว่าความรู้ใดมีความสำคัญสำหรับองค์กร จัดลำดับความสำคัญของความรู้เหล่านั้น เพื่อให้องค์กรวางขอบเขตของการจัดการความรู้ และสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประโยชน์ของแผนที่ความรู้ คือช่วยทำให้เห็นภาพรวมของคลังความรู้ขององค์กร ทำให้องค์กรทราบว่ามีความรู้ที่ทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ หรือไม่ ซึ่งก่อให้เกิดความตื่นตัวในการจัดเก็บและรวบรวม และทำให้บุคลากรทุกคนทราบว่าองค์กรมีความรู้อะไรบ้างและจะหาความรู้ที่ตนเองต้องการได้ที่ไหน นอกจากนี้ยังใช้เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความรู้ที่องค์กรสามารถใช้เป็นฐานในการต่อยอดขยายความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการใช้เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานและการเคลื่อนย้ายแหล่งข้อมูลความรู้ต่อระบบต่าง ๆ ในองค์กร

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition)

จากแผนที่ความรู้ องค์กรจะทราบว่ามีความรู้ที่จำเป็นต้องมียู่หรือไม่ ถ้ามีแล้ว องค์กรก็จะต้องหาวิธีการในการดึงความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่อาจอยู่กระจัดกระจายไม่เป็นที่รวมไว้

เพื่อจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สำหรับความรู้ที่จำเป็นต้องมีแต่ยังไม่มียังไม่มีนั้น องค์กรอาจสร้างความรู้ดังกล่าวจากความรู้เดิมที่มีอยู่หรือนำความรู้จากภายนอกองค์กรมาใช้ นอกจากนี้องค์กรอาจจะต้องพิจารณากำจัดความรู้ที่ไม่จำเป็นออกไป เพื่อประหยัดทรัพยากรในการจัดเก็บความรู้เหล่านั้น หัวใจสำคัญของขั้นตอนนี้คือ การกำหนดเนื้อหาของความรู้ที่ต้องการ และการดักจับความรู้ดังกล่าวให้ได้ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ขั้นตอนนี้ประสบความสำเร็จคือ บรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรที่เอื้อให้บุคลากรกระตือรือร้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อใช้ในการสร้างความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ระบบสารสนเทศก็มีส่วนช่วยให้บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันได้รวดเร็วขึ้นและทำให้การเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จากภายนอกทำให้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)

เมื่อมีเนื้อหาความรู้ที่ต้องการแล้ว องค์กรต้องจัดความรู้ให้เป็นระบบเพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบนั้นหมายถึงการจัดทำสารบัญ และจัดเก็บความรู้ประเภทต่าง ๆ เพื่อให้การเก็บรวบรวม การค้นหา การนำมาใช้ทำได้ง่ายและรวดเร็ว

การแบ่งชนิดหรือประเภทของรูขุมนั้นจะขึ้นอยู่กับผู้เข้าไปใช้อย่างไรและลักษณะการทำงานของบุคลากรในองค์กรเป็นแบบใด โดยทั่ว ๆ ไป การแบ่งประเภทรูขุมจะแบ่งตามสิ่งต่อไปนี้

- ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญของบุคลากร (เช่น การจัดทำทำเนียบผู้เชี่ยวชาญ)
- หัวข้อ/หัวเรื่อง
- กระบวนการ

4. การประมวลผลและกลั่นกรองรูขุม (Knowledge Codification and Refinement)

ควรประมวลรูขุมให้อยู่ในรูปแบบเบาะภาษาที่เข้าใจง่ายและใช้ได้ง่าย โดยการจัดทำหรือปรับปรุงรูปแบบของข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การจัดเก็บ การค้นหา และการใช้ข้อมูลสามารถทำได้สะดวก และรวดเร็ว

5. การเข้าถึงรูขุม (Knowledge Access)

รูขุมที่ได้มานั้นจะไร้ค่าหากไม่ถูกนำไปเผยแพร่ เพื่อให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นองค์กรจะต้องมีวิธีการในการจัดเก็บและกระจายรูขุมทั้งรูขุมประเภท Explicit และ Tacit

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing)

การจัดทำเอกสาร จัดทำฐานความรู้ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จะช่วยให้เข้าถึงความรู้ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าวใช้ได้ดีสำหรับความรู้ประเภท Explicit เท่านั้น สำหรับการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ประเภท Tacit นั้นจะต้องทำด้วยการพบปะกันตัวต่อตัวหรือเป็นกลุ่ม

ตารางที่ 2 อุปสรรคของการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้

ชนิดของอุปสรรค	อุปสรรค
1. ตัวบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> - มีทัศนคติที่ว่าความรู้คืออำนาจ - ไม่ทราบว่าสิ่งที่ตนเองรู้มีประโยชน์กับคนอื่นหรือไม่ - ไม่ทราบว่าคนอื่นไม่รู้สิ่งที่ตนเองรู้ - ไม่เห็นประโยชน์ ไม่แรงจูงใจของกาแลกเปลี่ยนความรู้ - ไม่มีเวลาและความมุ่งมั่นเพียงพอในการเรียนรู้จากผู้อื่น - ไม่มีความสัมพันธ์หรือความคุ้นเคยเพียงพอกับบุคคลที่ต้องการแลกเปลี่ยนความรู้ด้วย (ยังไม่ไว้วางใจกัน)
2. ส่วนรวม/โครงสร้าง	<ul style="list-style-type: none"> - ยังไม่มีกระบวนการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ - ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน - ระบบสารสนเทศไม่เอื้อ - ยังไม่มีระบบการยกย่อง ชมเชย หรือให้รางวัลแก่ผู้ที่แลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น
3. ค่านิยม/วัฒนธรรมองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มี “ภาษากลาง” (Common Language) ที่เข้าใจ และใช้ร่วมกันได้ - มีการแข่งขันระหว่างหน่วยงานสูง - บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือ ไม่เปิดเผย - ผู้บริหารไม่ยอมรับความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากการลองสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ

การแบ่งปันความรู้ประเภท Tacit นั้นทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความต้องการ และวัฒนธรรมองค์กร ส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีผสมผสานเพื่อให้บุคลากรได้เลือกใช้วิธีการตามความถนัด และสะดวก วิธีการหลัก ๆ มีดังต่อไปนี้

1. ทีมข้ามสายงาน (Cross – Functional Team)
2. Innovation & Quality Circles (IQCs)
3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community of Practice หรือ CoP)
4. ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System)
5. การสลับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) และการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน (Secondment)
6. เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Forum)

7. การเรียนรู้ (Learning)

วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดในการจัดการความรู้ คือการเรียนรู้ของบุคลากรและนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและปรับปรุงองค์กร ดังนั้นขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะถึงแม้องค์กรจะมีวิธีการในการกำหนด รวบรวม คัดเลือก ถ่ายทอด และแบ่งปันความรู้ที่ดีเพียงใดก็ตาม หากบุคลากรไม่ได้เรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ก็เป็นการสูญเปล่าของเวลาและทรัพยากรที่ใช้

การเรียนรู้ของบุคลากรจะทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย ซึ่งจะไปเพิ่มพูนองค์ความรู้ขององค์กรที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้นเรื่อย ๆ ความรู้เหล่านี้ก็จะถูกนำไปใช้เพื่อสร้างความรู้ใหม่ ๆ อีกเป็นวงจรที่ไม่มีสิ้นสุด ที่เรียกว่า “วงจรการเรียนรู้”

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เน้นการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ เป็นคนดี มีความสามารถ (คนเก่ง) และมีความสุข โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนไว้ 8 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้

1.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ

- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 มีความกตัญญูกตเวที
- 1.4 มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 1.5 ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
- 1.6 ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้

ซึ่งความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้

- 2.1 รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง

สิ่งแวดล้อม

- 2.2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่

3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับ

ผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

- 3.1 มีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ
- 3.2 เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- 3.3 ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง
- 3.4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.5 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ

มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

4.1 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม

- 4.2 สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการตัดสินใจได้
- 4.3 ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ
- 4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้

- 5.1 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์

- 5.2 มีผลการทดสอบรวบรวมขอระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์
- 5.3 สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่างๆ
- 5.4 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- 5.5 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

- 6.1 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
- 6.2 สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ได้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
- 6.3 มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ สนุกกับการเรียนรู้และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

- 7.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- 7.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
- 7.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ
- 7.4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
- 7.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ตัวบ่งชี้

- 8.1 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ
- 8.2 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์
- 8.3 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศันสนีย์ ศรีวงษ์ชัย (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันและ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนงานรองรับการพัฒนาศักยภาพคน ครอบครัวและชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ 2) หารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการทำการศึกษาใน 2 กลุ่ม คือ 1) คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการเอดส์จังหวัด 2) คณะกรรมการเอดส์ในระดับอำเภอ ผลการศึกษา พบว่าในปัจจุบันการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของจังหวัดบุรีรัมย์ ตามแผนงานรองรับการพัฒนาศักยภาพคน ครอบครัวและชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ยังมีการดำเนินการในลักษณะแบบแยกส่วนอยู่ รูปแบบในการดำเนินการส่วนใหญ่เป็นการสั่งการจากหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนได้ ส่วนการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่นนั้น ใช้การประสานงานมากกว่าการประสานความร่วมมือ ทำให้ขาดการประสานด้านนโยบายและแผนที่ชัดเจน รวมทั้งขาดการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน และยังพบว่าในส่วนของงบประมาณนั้นยังไม่สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีลักษณะรวมศูนย์อยู่ นอกจากนี้ใน โครงการต่าง ๆ ที่มีการดำเนินการไปแล้วนั้นยังขาดการติดตามประเมินผลเป็นส่วนใหญ่ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นว่า จังหวัดบุรีรัมย์ยังไม่สามารถสร้างเครือข่ายในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอและชุมชนได้ ทำให้ปัจจุบันการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แบบองค์รวมจึงยังไม่เกิดขึ้น การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในลักษณะองค์รวมจะต้องเริ่มที่การสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัดก่อน โดยทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่อไปนี้ 1) องค์กรอาสาสมัครในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ 2) กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 3) กระบวนการสร้างพลัง 4) กระบวนการระดมสมอง

ธัญชิตา รัตนธรรม (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการส่งเสริมกิจกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่นของ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่น เขตการศึกษา 8 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ข้อเสนอแนะ และบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่นของ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่น เขตการศึกษา 8 รวมทั้งแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนมัธยมศึกษาอื่นในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยพบว่า สภาพ ปัญหา ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่น เขตการศึกษา 8 ทั้ง 4 ด้าน ผลปรากฏดังนี้ ด้านการวางแผนโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 โรงเรียน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แล้วบรรจุไว้ในนโยบายของโรงเรียนมีการมอบหมายให้ครูบรรณารักษ์ ครูหมวดภาษาไทยเป็นผู้รับผิดชอบโครงการด้านการปฏิบัติตามแผนมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน มีการจัด

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชาเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ด้านการตรวจสอบมีการตรวจสอบและประเมินผล โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมีการกำหนดเกณฑ์การอ่านและระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานเพื่อพัฒนา มีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในโครงการแต่ละโครงการ โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้มีการนำผลงานที่ประสบความสำเร็จไปเผยแพร่แก่ชุมชน และหน่วยงานอื่นเพื่อเป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป ปัญหาที่พบ คืองบประมาณที่ได้รับไม่พอเพียง ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองและองค์กรอื่นๆ นโยบายการส่งเสริมการอ่านไม่ต่อเนื่องครูที่รับผิดชอบโครงการมีภาระงานมากทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดลง ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมด้านนี้โดยเฉพาะและบรรจุกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ในนโยบายหลักของโรงเรียนครูอาจารย์ทุกคนต้องช่วยกันปลูกฝังสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นในโรงเรียน มีการติดต่อประสานงานขอความร่วมมือจากชุมชนผู้ปกครองและองค์กรต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังกล่าว ส่วนบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมการอ่านดีเด่น พบว่า ผู้บริหารได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการอ่านในสถานศึกษา โดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ในวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนพร้อมให้การสนับสนุนงบประมาณ อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล ความสำเร็จของโครงการ และให้นำผลงานที่ประสบผลสำเร็จไปเผยแพร่แก่โรงเรียนสถานศึกษาอื่นๆ ต่อไป สำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 8 ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือของสถานศึกษา สถาบันครอบครัว และชุมชน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการอ่าน พร้อมให้การสนับสนุนโครงการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ปัญญา ขงยั้ง (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายประชาคมสุขภาพบ้านหนองกลาง ตำบลหนองสมบูรณ์ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายประชาคมสุขภาพบ้านหนองกลาง ตำบลหนองสมบูรณ์ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เชื่อมั่นว่าเครือข่ายประชาคมสุขภาพและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถร่วมกันพัฒนาได้ ถ้าได้รับการเสริมพลังอย่างเหมาะสม จึงใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญจากทุกฝ่ายในทุกชั้นตอน เริ่มตั้งแต่การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนา การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา

การกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา และการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการพัฒนา ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนตามความเหมาะสม โดยใช้แนวคิดกระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ประกอบด้วย การก่อเกิดเครือข่ายประชาคมสุขภาพ การประสานเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายประชาคมสุขภาพ การขยายเครือข่ายประชาคมสุขภาพ และการดำรงอยู่ของเครือข่ายประชาคมสุขภาพเป็นกรอบการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายประชาคมสุขภาพบ้านหนองกลาง สามารถจัดตั้งองค์กรระดับเครือข่ายทุกองค์กรในชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการ มีการประชุมกันอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และขยายเครือข่ายนั้นแนวราบและแนวตั้ง ทุกองค์กรมีความพึงพอใจ รู้และเข้าใจ สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพ เกิดสัมพันธภาพ ความรักความสามัคคีในชุมชน การพัฒนาเครือข่ายประชาคมสุขภาพ ดำเนินการโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับควรนำกระบวนการมีส่วนร่วมไปใช้ในการพัฒนาทุกขั้นตอน โดยเน้นการเสริมพลังขององค์กร สำหรับการวิจัยและพัฒนาครั้งต่อไป ควรจัดให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เน้นการพัฒนาให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เครือข่ายประชาคมสุขภาพดำรงอยู่และสามารถดำเนินการได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายสหกรณ์ กลุ่ม/องค์กรประชาชนจังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงสหกรณ์ กลุ่ม/องค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งที่จดทะเบียนและมีได้จดทะเบียน โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาคือ

- 1) สถานการณ์การดำเนินงาน ความร่วมมือและประเมินความสนใจในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกลุ่ม
- 2) หารูปแบบและกระบวนการกำหนดทิศทางงานของของกลุ่ม
- 3) หารูปแบบและกระบวนการในการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่ม การวิจัยเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และมีวิธีการวิจัยที่ใช้กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ และใช้เทคนิคเมทริกซ์ทาวซ์ โดยมีกลุ่มเข้าร่วมทั้งสิ้น 17 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1) ก่อนที่จะเริ่มมีการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มนั้น กลุ่มมีลักษณะปิดตัวเอง การเชื่อมโยงเป็นเพียงการเชื่อมโยงธุรกิจประเภทนำไปฝากและให้เงินกู้ ปริมาณธุรกิจจากการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งสิ้นในจังหวัดประมาณ 27 ล้านบาท 2) หลังจากการสิ้นสุดโครงการวิจัยพบว่าการดำเนินงานเครือข่ายกลุ่มนั้น ก่อให้เกิดมูลค่าทางสังคม กระบวนการเรียนรู้ขององค์กรเครือข่ายหลายประเภท กล่าวคือ ความเชื่อมั่น ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การร่วมมือ และมีการดำเนินธุรกิจร่วมกันทั้งหมด 4 ธุรกิจ และเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมประมาณ 46 ล้านบาท การวิจัยนี้ได้นำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และเชิงนโยบาย คือ 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดและ/หรือหัวหน้าหน่วยราชการระดับจังหวัดต้องเข้ามามีส่วนเริ่มต้นของการสร้างเครือข่าย 2) ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการควบคุมมาเป็นการสนับสนุนและให้คำปรึกษา 3) ควรลดความหลากหลาย คือมี

องค์กรของประชาชนให้น้อยที่สุดหรือมีองค์กรหลักเพียงองค์กรเดียวที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

อัมพิกา ทองช่างเหล็ก (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านในตำบลวิสัยเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพการพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน ในตำบลวิสัยเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร 2) เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านในตำบลวิสัยเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ก่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านในตำบลวิสัยเหนือได้จริง โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนักถึง ความจำเป็นในการพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งหลังจากตัดสินใจเลือกองค์กรที่เห็นว่าเหมาะสมจะเข้าร่วมเครือข่ายได้แล้ว ก็เป็นขั้นตอนของการติดต่อสัมพันธ์เพื่อชักชวนให้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการทำงาน เกิดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้พัฒนาเป็นกลุ่มกิจกรรม ทำให้ การพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านปรากฏผลงานเป็นรูปธรรม และเกิดกิจกรรมร่วมหลังการพัฒนาความสัมพันธ์ในรูปแบบของการขยายกลุ่มหรือการขยายกิจกรรมตามพื้นที่หรือตามลักษณะกิจกรรมของกลุ่มหรือกองทุนหมู่บ้านนั้น ๆ ได้ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ระยะที่ 1 : กำแพงเพชร นั้นคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเลือกพื้นที่
2. การยกร่างรูปแบบ
3. การพัฒนารูปแบบที่สอดคล้องกับบริบท

1. การเลือกพื้นที่

ในการดำเนินงานคณะผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกเครือข่ายโดยศึกษาจากบทเรียนในการสร้างเครือข่ายที่ผ่านมาซึ่งเกณฑ์ที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นได้แก่

- 1.1 เป็นสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
- 1.2 โรงเรียนเครือข่ายต้องมีหลากหลายสังกัด

จากเกณฑ์ที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น คณะผู้วิจัยได้นำโครงการและเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นนั้นเข้าปรึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยปรึกษารองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร โดยปรึกษาเลขานุการนายกเทศมนตรีเมืองกำแพงเพชร ซึ่งดูแลรับผิดชอบงานด้านการศึกษา จึงทำให้ได้เครือข่ายดังต่อไปนี้

สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ได้แก่

1. โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. โรงเรียนบ้านหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
3. โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้แก่

4. โรงเรียนเทศบาล 1 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
5. โรงเรียนเทศบาล 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

และนอกจากสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะผู้วิจัยได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาข้างต้นเข้าร่วมเครือข่ายเพิ่มเติมดังนี้

- ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
- ฝ่ายการศึกษา เทศบาลเมืองกำแพงเพชร

2. การยกย่องรูปแบบ

ในการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่าย ในระยะที่ 1 ดังนี้

1. ประชุมสร้างความเข้าใจและแนวทางการดำเนินงานตามโครงการในทีมนักวิจัยเพื่อร่วมกันพิจารณาการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และความรู้ ความสามารถของคณะผู้วิจัย และศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของชาติ ซึ่งทำให้ได้แนวคิดในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่าย และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการยกย่องรูปแบบเครือข่ายที่เหมาะสม

3. เชิญผู้บริหารในเขตพื้นที่ ตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ตัวแทนจากสถานศึกษาภายในจังหวัดกำแพงเพชรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ กิจกรรม การส่งเสริมการอ่านร่วมประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการ และเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเป็นเครือข่ายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยร่วมกันคัดเลือกสมาชิกเครือข่ายด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีความพร้อม และมีนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านที่ได้รับการยอมรับจากสถานศึกษาว่าเป็นสถานศึกษาที่สมควรเป็นต้นแบบในการสร้างเครือข่าย เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นเครือข่ายส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร ที่เข้มแข็งต่อไป

4. จัดตั้งเครือข่ายการเรียนรู้ของครู บุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเป็นสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จำนวน 2 โรงเรียน และมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นฐานในการจัดตั้งเครือข่าย รวมเป็นสถาบันการศึกษาที่เป็นเครือข่ายทั้งสิ้น 6 สถาบันการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดัน

เครือข่ายได้แก่ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และผู้บริหารสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

4. จัดเวทีแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการพัฒนาเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมส่งเสริมการอ่านของแต่ละเครือข่ายว่ามีรูปแบบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างไร มีแนวทางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการใช้นวัตกรรมอย่างไร ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญในการอ่าน และพยายามพัฒนาการอ่านของตนเองจนมีนิสัยรักการอ่าน

5. วิเคราะห์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมกับสภาพและบริบทของการดำเนินงานเครือข่ายการเรียนรู้ที่จะทำให้เครือข่ายการเรียนรู้เข้มแข็ง โดยแกนนำในการจัดตั้งคือครูที่มีนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นเครือข่ายหลัก และสร้างเครือข่ายย่อยในแต่ละสถานศึกษาทำให้ได้ครูที่เป็นเครือข่ายย่อยในแต่ละสถานศึกษาเพิ่มเป็นเครือข่ายแบบใยแมงมุม

6. หลังจากที่ได้เครือข่ายการเรียนรู้แล้วได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัย บริบท และเงื่อนไขที่ทำให้การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อนำปัจจัยต่าง ๆ มาสร้างเสริมเพื่อให้ได้เครือข่ายที่เข้มแข็ง

7. ประชุมคณะผู้วิจัยเพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสถานศึกษาในเครือข่าย

8. นำเสนอผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สมาชิกเครือข่าย

9. ลงพื้นที่ในสถาบันเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การใช้นวัตกรรมส่งเสริมการอ่านของแต่ละพื้นที่

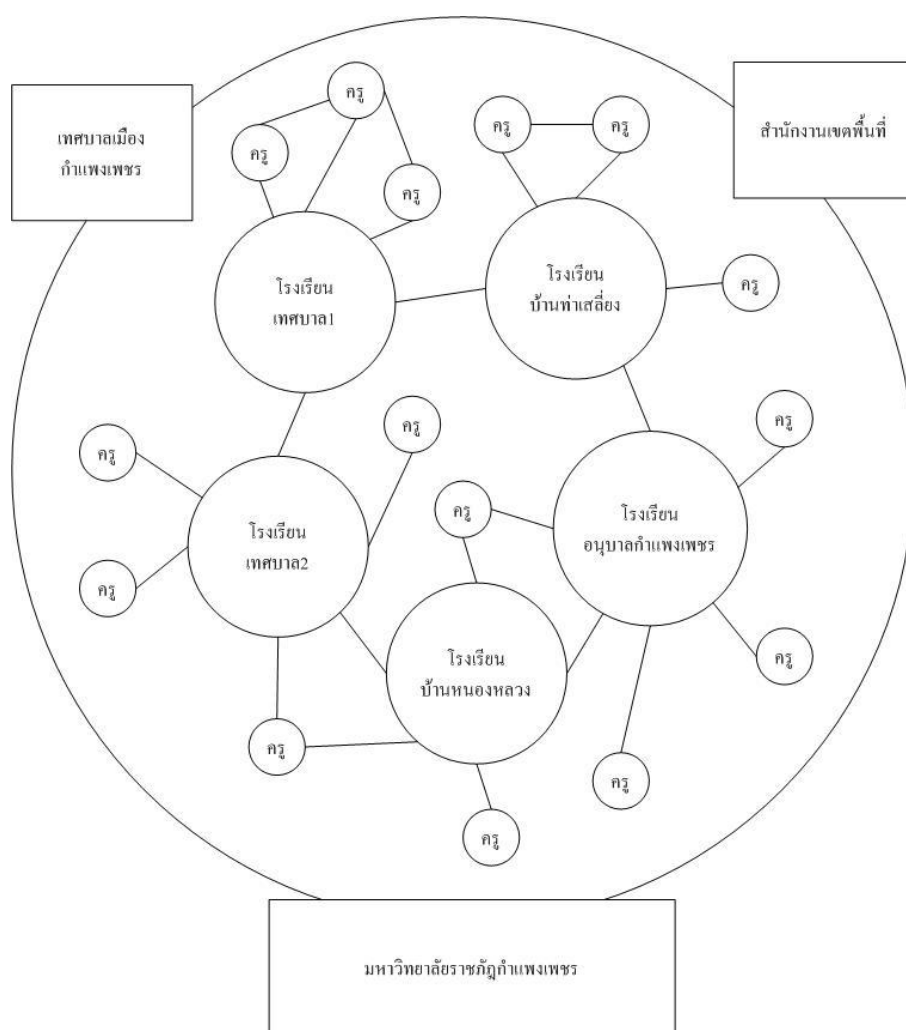
10. ประชุมสถาบันเครือข่ายเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยและหาข้อสรุปแนวทางการใช้นวัตกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดตั้งเครือข่ายที่ยั่งยืน

11. จัดทำแผนเพื่อเผยแพร่กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของเครือข่าย

12. เผยแพร่รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในสื่อต่าง ๆ เพื่อขยายเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ที่สนใจร่วมเป็นเครือข่ายได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการที่จะทำให้เครือข่ายขยายเพิ่มขึ้น

3. การพัฒนารูปแบบที่สอดคล้องกับบริบท

ในการดำเนินการพัฒนารูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มเครือข่ายในการดำเนินการวิจัยนั้น คณะผู้วิจัยได้ศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของแต่ละภาคส่วนแล้วคณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดร่างรูปแบบซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

รูปแบบเครือข่ายโยแมงมุม : การพัฒนารูปแบบที่สอดคล้องกับบริบท

บทที่ 4

ผลการดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ เสนอผลการดำเนินการเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

ตอนที่ 2 บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

รายละเอียดของการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการจัด

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

ก่อนการดำเนินการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร คณะผู้วิจัยขอนำเสนอสภาพบริบทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของแต่ละพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมดังนี้

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

บริบทสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่สำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นหน่วยงานสนับสนุนการศึกษา มีฐานะเทียบเท่าคณะ มีปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ดังนี้

ปรัชญา

เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และ ให้บริการด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ สนับสนุนการจัดการศึกษา การวิจัยและบริการวิชาการสู่ท้องถิ่น

วิสัยทัศน์

เป็นสถาบันบริการสารสนเทศที่ได้มาตรฐาน และเป็นศูนย์กลางให้บริการด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศของท้องถิ่น

พันธกิจ

1. พัฒนาทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบต่างๆ ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัย
2. จัดบริการสารสนเทศที่ได้มาตรฐานในระดับสากล
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการให้บริการและ สนับสนุนการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย
4. พัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักศึกษาและบุคลากรของ มหาวิทยาลัย
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
6. ให้บริการวิชาการทางด้านบรรณารักษศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ ท้องถิ่น

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งออกเป็น 7 หน่วยงาน ได้แก่

1. งานเลขานุการ ประกอบด้วย หน่วยธุรการ หน่วยการเงินและพัสดุ หน่วย นโยบายและแผน
2. งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ประกอบด้วย หน่วยจัดหา หน่วยวิเคราะห์ และทำรายการทรัพยากรฯ หน่วยซ่อมบำรุงสิ่งพิมพ์
3. งานบริการสารสนเทศ ประกอบด้วย หน่วยบริการยืม-คืน หน่วยบริการตอบ คำถาม หน่วยบริการสื่อสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง หน่วยบริการข้อมูลท้องถิ่น
4. งานบริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย หน่วยบริการอินเทอร์เน็ต หน่วย บริการซีดี-รอม หน่วยบริการโสตทัศนวัสดุ หน่วยบริการฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
5. งานวิทย์พัฒนา ประกอบด้วย หน่วยบริการวิชาการและฝึกอบรม หน่วยวิจัย และพัฒนา
6. งานข้อมูลพัฒนาสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย หน่วยพัฒนาสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ หน่วยพัฒนาสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

7. งานดูแลระบบเครือข่ายและบริการอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย หน่วยดูแลและซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่อพ่วง หน่วยดูแลและเฟิร์มแวร์ระบบเครือข่าย ศูนย์คอมพิวเตอร์คณะ

การดำเนินงานตามพันธกิจของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย

1. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าและวิจัยทุกประเภท ที่สอดคล้องกับหลักสูตร และความต้องการของผู้รับบริการ
2. จัดบริการสารสนเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ 7 บริการ ได้แก่ บริการการอ่าน บริการการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการข่าวสารทันสมัย บริการโสตทัศนวัสดุ บริการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลสำเร็จรูป บริการอินเทอร์เน็ต
3. ดูแลระบบเครือข่ายหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
4. ผลิตและให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์
5. สอบวัดมาตรฐานความรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์แก่นักศึกษา
6. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการให้บริการสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. บริการวิชาการ โดยจัดอบรมให้ความรู้ แก่ อาจารย์ นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสารสนเทศศาสตร์ เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การสืบค้นสารสนเทศ การอ้างอิง การใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การพัฒนาเว็บไซต์ การดูแลระบบเครือข่าย การผลิตสื่อกราฟิก เป็นต้น

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศให้ความสำคัญกับการอ่าน เนื่องจากการอ่านเป็นช่องทางสำคัญทางหนึ่งในการรับสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภทใด ต้องอาศัยการอ่านทั้งสิ้น การอ่านช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น จากการวิจัยพบว่า คนไทยอ่านหนังสือน้อย เพียงแค่ 3 บรรทัด/คน/ปี ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างมาก รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการอ่านโดยกำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นดังกล่าว จึงจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านภายใต้ โครงการรณรงค์สร้างเสริมนิสัยรักการอ่านเพื่อเยาวชนและประชาชน โดยงานวิทยพัฒนา สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักศึกษา เยาวชนและประชาชนทั่วไป
2. เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อยกระดับคุณภาพการอ่านแก่นักศึกษา เยาวชน และประชาชนทั่วไป

วิธีดำเนินการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. จัดหาสื่อเพื่อการอ่านประกอบด้วย หนังสือความรู้ทั่วไป หนังสือสำหรับเด็ก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสาร

2. ประชุมเพื่อกำหนดกิจกรรม และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
3. เตรียมวัสดุและอุปกรณ์
4. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานภายใน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ,
โปรแกรมวิชาภาษาจีน, โปรแกรมวิชาภาษาไทย)

คณะครุศาสตร์ (โปรแกรมวิชาปฐมวัยศึกษา)

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (โปรแกรมวิชาวิทยาการ
คอมพิวเตอร์)

หน่วยงานภายนอก

เทศบาลเมืองกำแพงเพชร

บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)

5. ดำเนินกิจกรรม

สถานที่จัดกิจกรรมและเวลา

- สวนสาธารณะสิริจิตอุทยาน (เวลา 16.30– 19.00 น.)
- โรงเรียนต่างๆ (มิถุนายน– กันยายน)

5.2 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

5.2.1 แนะนำหนังสือ โดยแนะนำหนังสือที่เหมาะสมแก่ผู้อ่านโดย

พิจารณาจากระดับอายุ ความสนใจตามธรรมชาติของผู้อ่านแต่ละระดับ ประโยชน์ที่คาดว่าผู้อ่านจะได้รับ โดยการจัดแสดงหนังสือ การแนะนำเป็นรายบุคคล

5.2.2 อ่านหนังสือให้ฟัง การอ่านหนังสือให้ฟังจะดำเนินการกับ

ผู้รับบริการที่เป็นเด็กเล็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ออก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กคุ้นเคยกับหนังสือ ตลอดจนได้รับความรู้และความบันเทิงจากหนังสือและสื่อเพื่อการอ่านอื่นๆ ที่เหมาะสมกับระดับอายุ

5.2.3 เล่านิทาน การเล่านิทานดำเนินกิจกรรม โดยแบ่งกลุ่มผู้ฟังตามอายุ และเลือกนิทานที่เหมาะสมกับระดับอายุ วิธีการเล่านิทานประกอบด้วยการเล่นิทาน ประกอบภาพ จากหนังสือ การเล่าโดยใช้หุ่นมือและหุ่นนิ้ว เมื่อเล่านิทานจบผู้เล่าและผู้ฟังจะช่วยกันสรุปสาระ จากนิทาน

5.2.4 วาดภาพจากการอ่าน วิธีดำเนินกิจกรรมวาดภาพจากการอ่าน ผู้ดำเนินกิจกรรมจะอ่านหนังสือให้ฟังโดยหนังสืออาจจะเป็นนิทาน หรือหนังสือความรู้ทั่วไป จากนั้นผู้ฟังจะวาดภาพตามวิธีการที่ตนเองนัดตามจินตนาการ นำภาพที่ได้มาประกวดและมอบ รางวัล

5.2.5 อ่านจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยงานพัฒนาสารสนเทศ อีเล็กทรอนิกส์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซีดี – รอมและอินเทอร์เน็ต ให้บริการแก่ผู้รับบริการ โดยใช้รถโมบายในโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เคลื่อนที่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศพร้อมให้บริการ

5.3 กิจกรรมแข่งขันและประกวดเกี่ยวกับอ่าน

5.3.1 แข่งรถแข่งอ่าน เป็นเกมส่งเสริมการอ่านที่ผู้ร่วมกิจกรรมตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป อ่านหนังสือและตอบคำถามเกี่ยวกับหนังสือ ถ้าตอบถูกต้องคะแนนที่ได้จะทำให้รถแข่ง เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางจนถึงเส้นชัย ผู้ร่วมกิจกรรมจะได้รับความรู้และความสนุกสนานไปพร้อมกัน

5.3.2 แข่งขันตอบปัญหาจากการอ่าน เป็นกิจกรรมที่กำหนดขอบเขต เนื้อหาของปัญหาที่ได้จากการอ่านมาล่วงหน้า ได้แก่ ตอบปัญหาจากสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, ตอบปัญหาจากเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจ ตัวอย่างเช่น สิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน เป็นต้น ผู้ชนะจะได้รับเกียรติบัตรและของที่ระลึก

5.3.3 ประกวดเล่านิทาน โดยจัดระดับของผู้ประกวดเล่านิทาน วิธีการ เล่าแบ่งเป็น การเล่านิทานปากเปล่าประกอบเสียงและท่าทาง การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ หนังสือ หุ่น เป็นต้น

ผลการดำเนินงาน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ศิริจิตอุทยาน เฉลี่ยครั้งละ 50 คน ที่โรงเรียน ต่างๆ เฉลี่ยครั้งละ 100 คน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ พบว่า มีความพึงพอใจ ร้อยละ 78.66

โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ

บริบทโรงเรียน

โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เดิมชื่อโรงเรียนบ้านแหลมยาง เปิดทำการสอน เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2499 ในที่ดินสาธารณะจำนวน 18 ไร่ 26 ตารางวา ในระยะแรกใช้ศาลาวัดเป็นที่เรียนต่อมาเมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2507 นายเฉลิมปัจจุบันร่วมกับประชาชนปรับปรุงอาคารเรียน และเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ เป็นโรงเรียนบ้านท่าเสด็จ

- ปี พ.ศ.2508 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน แบบ ป.ช 1 หลัง จำนวน 3 ห้องเรียน

- ปี พ.ศ. 2509 ได้รับเงินบริจาคจากชาวบ้านต่อเติมอาคารเรียน แบบ ป.1ช อีก1ห้อง เป็น 4 ห้องเรียน

- ปี พ.ศ. 2525 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ แบบกรมสามัญ และสร้างส้วมแบบ 401 ของกรมสามัญ จำนวน 1 หลัง 5 ที่นั่ง

- ปี พ.ศ. 2527 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน แบบ สปช.103/26 จำนวน 1 หลัง 3 ห้องเรียน

- ปี พ.ศ.2536 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบ สปช.104 จำนวน 4 ห้องเรียน

- ปี พ.ศ.2547 ได้ทอดผ้าป่าการศึกษาต่อเติมอาคารเรียนชั้นล่าง แบบ สปช.104 จำนวน 4 ห้องเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนบ้านท่าเสด็จ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีห้องเรียน จำนวน 8 ห้องเรียนมีข้าราชการครู จำนวน 5 คน พนักงานราชการ จำนวน 1 คน นักการภารโรง 1 คน โดยมีนายคณศ พรหมประไพ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าเสด็จ มีนักเรียน จำนวน 91 คน มีอาคารเรียน แบบ สปช. 104 จำนวน 1 หลัง อาคารเรียน สปช 103 จำนวน 1หลัง อาคารเรียนแบบป.1 ช จำนวน 1 หลัง อาคารอเนกประสงค์ จำนวน 1 หลัง บ้านพักครู จำนวน 1 หลัง ห้องส้วม 2 หลัง 7 ที่นั่ง ถังเก็บน้ำฝน จำนวน 3 ที่

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

โรงเรียนบ้านท่าเสด็จใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน โดยจัดโครงการบูรณาการรักการอ่านแบบคละชั้น มีวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านหนังสือ
2. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

3. เพื่อเป็นการทบทวนความรู้และเนื้อหาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กับนักเรียน
4. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ให้สูงขึ้น

การจัดกิจกรรมดำเนินการ ดังนี้

1. จัดประชุมครูเพื่อหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรม
  2. กำหนดขอบเขต และผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม
  3. ดำเนินการกิจกรรม
    - ครูรับผิดชอบทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำกำหนดการสอน ใบบางและแบบประเมินผล ตลอดปีการศึกษา
    - แบ่งนักเรียนชั้น ป.1- ป.6 ออกเป็น 5 กลุ่ม ตามคำขวัญของจังหวัดกำแพงเพชรแบบคณะชั้นตามความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล ได้แก่ กลุ่มกรุพระเครื่อง เมืองคนแกร่ง ศิลาแลงใหญ่ กล้วยไข่หวาน และน้ำมันลานกระบือ
    - จัดทำฐานการเรียนรู้ 5 ฐาน (แบบคณะชั้น) ประกอบด้วย 1. ฐานอมรพิमान- แบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2. ฐานสมานไมตรี - บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3. ฐานวิถีกุศล - บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 4. ฐานกมลวิมุติ - บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 5. ฐานพิสุทธิคณทัต - บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เพื่อรองรับการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยจะมีการหมุนเวียนกันไปในแต่ละฐาน แต่ละสัปดาห์ตรงตามกำหนดการสอน
    - กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละฐานตามกำหนดการสอนทุกวันพฤหัสบดี ตั้งแต่เวลา 14.30 – 16.30 น.
    - ติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ และสรุปผลความก้าวหน้าเมื่อสิ้นสุดการเรียนของปีการศึกษาแต่ละปี จนถึง ปี 2554
- ผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นักเรียนรู้จักใช้เวลาในการอ่านหนังสือด้วยตนเอง

โรงเรียนบ้านหนองหลวง

บริบทโรงเรียน

โรงเรียนบ้านหนองหลวง เดิมชื่อว่า โรงเรียนประชาบาล 3 (วัดหนองหลวง) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2479 โดยมีขุนบรรจง ชนานุศาสตร์ ขอนอนุญาตจัดตั้งขึ้นดำรงอยู่ด้วยเงินช่วยการศึกษาประชาบาล เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีนายสวัสดิ์ เรืองวงษ์ เป็นครูใหญ่ ผู้ใหญ่ลับ หนองหลวง เป็นผู้อุปการะ อาศัยวัดเป็นที่เรียน

มีนักเรียนจำนวน 23 คน ต่อมา นายรัง ยอดโยม ได้บริจาคที่ดินให้ 2 ไร่ 2 งาน (ตั้งอยู่หมู่ 5) นายประสิทธิ์ เรืองวงษ์ ครูใหญ่ พร้อมกับผู้ใหญ่บ้านและประชาชนได้ร่วมกันสร้างอาคารเรียน แบบ ป.1 ชั้นเดียว ยาว 16 เมตร กว้าง 8 เมตร หลังคามุงสังกะสี โดยรัฐบาลให้เงินสมทบ 3,000 บาท สร้างเสร็จเมื่อ 10 มีนาคม พ.ศ. 2500 มีนักเรียนทั้งหมด 43 คน ปี พ.ศ. 2510 โรงเรียนได้ย้ายที่ตั้งใหม่ เนื่องจากโรงเรียนเดิม ตั้งอยู่ในที่ชื้นแฉะและถูกवादภัยทำให้เกิดชำรุด ประกอบกับมีผู้บริจาคที่ดินให้ จำนวน 11 ไร่ 74 ตารางวา (ที่ตั้งโรงเรียนในปัจจุบัน) โดยเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2510 นายรัช แผ่ความคิด นายอำเภอพรานกระต่ายได้ให้นายทองแดง อินทพงษ์ ครูใหญ่ ทำการรื้อถอนอาคารเรียนมาปลูกสร้างในที่ใหม่ ตามแบบ ป. 1 จำนวน 4 ห้องเรียน งบประมาณ 50,000 บาท ราษฎรร่วมบริจาคสมทบ 30,000 บาท สร้างเสร็จเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2511 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 106 คน

ปัจจุบันโรงเรียนบ้านหนองหลวงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เปิดทำการสอนในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีครูอาจารย์ทั้งสิ้น 19 คน พนักงานราชการ 2 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน นักเรียน 413 คน จำนวนห้องเรียน 13 ห้องเรียน มีอาคารเรียน 3 อาคาร อาคารประกอบและอุปกรณ์การเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต และเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข และเข้าโครงการโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ประจำอำเภอลานกระบือ โดยมีนายศิริวุทธิ์ คล้ายประเสริฐ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

โรงเรียนบ้านหนองหลวงให้ความสำคัญการอ่านโดยพยายามสร้างความตระหนักและฝึกฝนให้นักเรียนพัฒนาการอ่านอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย โดยโรงเรียนบ้านหนองหลวง ได้จัดกิจกรรม “เก็ร็ดความรู้สู่การอ่าน สานสู่ฝัน ” มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และการเขียน

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม “เก็ร็ดความรู้สู่การอ่าน สานสู่ฝัน” มีดังนี้

1. ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจกับครูผู้กำกับการดำเนินกิจกรรม
2. แจกสมุดบันทึกการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 บันทึกความรู้จากการอ่านหนังสือที่นักเรียนเลือกเอง เช่น นิทาน การ์ตูน และหนังสือความรู้ทั่วไป โดยโรงเรียนจัดมุมหนังสือในห้องเรียน และห้องสมุดเคลื่อนที่ไปตามสถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน นักเรียนที่อ่านหนังสือแล้วจะบันทึกสิ่งที่ได้จากการอ่าน พร้อมทั้งบอกแหล่งที่มาของหนังสือ

ส่วนที่ 2 บันทึกกิจกรรมยามเช้า โดยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภาษา ได้แก่ ภาษาไทยวันละคำ ราชศัพท์วันละคำ สำนักข่าวไทยน่ารู้ โดยสรุปจากการอ่านและการศึกษาค้นคว้า

ผลการประเมินกิจกรรม โดยประเมินจากสมุดบันทึกการอ่าน จากครูประจำชั้น พบว่านักเรียนให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนได้จัดให้มีการประกวดเกี่ยวกับการอ่านในแต่ละช่วงชั้น ทุกภาคการศึกษา เพื่อสร้างความต่อเนื่องของกิจกรรม

โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์)

บริบทโรงเรียน

โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) เป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กในเกณฑ์การศึกษา ภาคบังคับปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ชั้นก่อนประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นโรงเรียนที่อยู่ในการดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้แต่ละเทศบาลได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผล

โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) เดิมเป็นโรงเรียนประชาบาล ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2465 ใช้อาคารชั่วคราวของวัดบางเป็นสถานที่เรียน มีนายเกลี้ยง อิ่มพิทักษ์ เป็นผู้จัดการ ดำรงอยู่ด้วยวิธีการจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษา ต่อมาอำมาตย์โท ขุนสุนทรสินทร์ ศึกษาธิการจังหวัด นายเกลี้ยง อิ่มพิทักษ์ นายอำเภอเมืองกำแพงเพชร นายพื่อน สุวรรณโชติ ศึกษาธิการอำเภอเมืองกำแพงเพชร ได้จัดพิธีเปิดโรงเรียนชื่อว่า โรงเรียนประชาบาล (วัดบาง) เด็กที่เข้าเรียนอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมี พระครูศรี วัชร โสภิต (ผิว ประดิษฐ์) พระราชาคณะ เจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร ให้การอุปการะโรงเรียนปี พ.ศ. 2506 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อโอนโรงเรียนประชาบาลที่อยู่ในเขต เทศบาลให้เทศบาลเป็นผู้จัดการศึกษา เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2506 เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดบาง) 1 มิถุนายน 2519 เทศบาลได้ย้ายสถานที่เรียนจากวัดบางมาตั้งอยู่ในสถานที่ปัจจุบัน โดยได้รับความอนุเคราะห์จากนายสุทธิพร เกริกกฤตยาบริจาคที่ดินจำนวน 15 ไร่เศษ ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 63 ถนนกะโลทัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยให้เทศบาลจัดสร้างอาคารเรียนใหม่เป็นอาคารเรียน 2 ชั้น จำนวน 10 ห้องเรียน และเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) ต่อมา กุมภาพันธ์ 2545 ได้ก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ ลักษณะเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน 12 ห้องเรียน

กิจกรรม

โรงเรียนเทศบาล 1 (เจริญกฤตยาอุปถัมภ์) ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 2 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ และกิจกรรมเล่านิทานให้น้องฟัง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่

กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ เป็นกิจกรรมที่ห้องสมุดโรงเรียนจัดหาหนังสือสารคดีและบันเทิงคดี นำหนังสือใส่กระเป๋าเข้าไปวางไว้ที่จุดบริการต่างๆ เช่น บริเวณสวนหย่อม จุดที่พักผ่อนระหว่างพักเที่ยง และจุดที่นักเรียนรอผู้ปกครองรับกลับบ้าน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

2. กิจกรรมเล่านิทานให้น้องฟัง

กิจกรรมเล่านิทานเป็นส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างในช่วงพักรับประทานอาหารกลางวันอ่านหนังสือ โดยโรงเรียนจัดหาหนังสือนิทานประเภทต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนรุ่นพี่และรุ่นน้อง โดยจัดให้พี่อ่านหนังสือให้น้องฟัง และตอบคำถามจากนิทาน ผู้ตอบถูกจะได้รางวัล

ผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีทักษะในการอ่าน การฟัง และการพูดดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้น

โรงเรียนเทศบาล 2

บริบทโรงเรียน

เดิมเป็นโรงเรียนประถมศึกษาของเทศบาลเมืองกำแพงเพชรมีเพียงโรงเรียนเดียว คือ โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดบาง) เมื่อจำนวน ประชาชนมากขึ้น สถานที่คับแคบ ไม่สามารถขยายได้ ถ้าจะก่อสร้างต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าท่านอวาส (พระธรรมมาตีมุตนิ) ก่อน และทางวัดก็ต้องการที่จะสร้างถาวรวัตถุเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ร.ต.ท.ปิ่น สหโชติ ผู้ว่าราชการจังหวัดได้พิจารณาว่า ควรแยกโรงเรียนเพื่อเตรียมรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้นทุกปี จึงติดต่อกระทรวงศึกษาธิการ ของบสร้างอาคารใหม่ในที่ดินวัดทุ่งสวน ซึ่งเป็นวัดร้างแต่ไม่ไกลจากชุมชน ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงได้อนุมัติเงินมาให้ก่อสร้างอาคารเรียน จำนวน 200,000 บาท (สองแสนบาทถ้วน) การดำเนินการก่อสร้างเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2508 และเปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2509 โดยแบ่งนักเรียนแยกชั้นเรียนมาจากโรงเรียนเทศบาล 1 (วัดบาง) พร้อมให้ชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งสวน) ต่อมาอาคารเรียนคับแคบ พ.ศ.2510 นายเทศมนตรี คือ นายสมศักดิ์ สิริไพบูลย์ ได้ขอรับจากกระทรวงมหาดไทย เป็นจำนวนเงิน 60,000 บาท (หกหมื่นบาทถ้วน) ต่อเติม

อาคารเรียนไปด้านทิศตะวันออกอีก 2 ห้อง รวมเป็นอาคาร 1 หลัง มี 10 ห้องเรียน ใช้เป็นห้องครูใหญ่ 1 ห้อง ห้องเรียน 9 ห้อง การเปลี่ยนแปลงอาคารเรียน ในพุทธศักราช 2514 กระทรวงมหาดไทยอนุมัติให้สร้างอาคารเรียนขึ้นอีก 1 หลัง ได้สร้างขึ้นทางทิศเหนือ เป็นอาคารชั้นเดียว แบบ 104 จำนวน 4 ห้องเรียน เปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม หอประชุมชั่วคราว กว้าง 6 เมตร ยาว 27 เมตร มีเนื้อที่อาคารทั้งหมด 162 ตารางเมตร สร้าง พ.ศ. 2513 วัสดุจากอาคารดั้งเดิม หลังคามุงสังกะสี พื้นเทคอนกรีตเทศบาลดำเนินการก่อสร้างเอง

โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งสวน) ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 ตั้งที่ตำบลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ ถนนทุ่งสวน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีเนื้อที่ ประมาณ 9 ไร่ 1 งาน มีอาคารเรียนจำนวน 5 หลัง หลังที่ 1 มี 2 ชั้น 10 ห้องเรียน หลังที่ 2 มี 1 ชั้น 4 ห้องเรียน หลังที่ 3 มี 2 ชั้น 16 ห้องเรียน หลังที่ 4 มี 3 ชั้น 18 ห้องเรียน และหลังที่ 5 มี 4 ชั้น 12 ห้องเรียน มีอาคาร ซึ่งประกอบด้วย โรงอาหาร อาคารอเนกประสงค์ โรงฝึกงาน เรือนเพาะชำ บ้านพักครู และบ้านพักภารโรง

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

โรงเรียนเทศบาล 2 ให้ความสำคัญกับการอ่านโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ภายใต้ชื่อกิจกรรม “การอ่านที่สร้างสรรค์กับกิจกรรมที่หลากหลาย ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมย่อย ดังนี้

1. กิจกรรมสำหรับช่วงชั้นที่ 1

- 1) การอ่านหนังสือให้ฟัง
- 2) การเล่าเรื่องจากหนังสือ
- 3) การอ่าน 3 นาที
- 4) การทายปัญหาจากหนังสือ
- 5) การเล่านิทาน

2. กิจกรรมสำหรับช่วงชั้นที่ 2 – 3

1) จัดทำแบบฝึกอ่าน โดยมอบหมายให้นักเรียนอ่าน เมื่อนักเรียนทำงานที่ครูกำหนดให้ทำเรียบร้อยแล้ว และสรุปข้อคิดเห็นจากการอ่าน

2) จัดทำสมุดบันทึกการอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนรู้จักนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเขียน โดยให้นักเรียนสรุปจากข่าว เหตุการณ์สำคัญ วันสำคัญ และมอบหมายให้ผู้ปกครองของนักเรียนลงรายชื่อรับรอง ครูประจำชั้นจะประเมินผลงานของนักเรียนทุกวันศุกร์

เพื่อเป็นการเสริมแรงโรงเรียนจัดให้มีการมอบเกียรติบัตร แก่นักเรียนที่มีผลงานดี โดยจัดเป็น 3 ระดับ คือ อันดับที่ 1, 2 และ 3

ผลการดำเนินการ พบว่านักเรียนที่ร่วมกิจกรรมมีความตระหนักในการอ่านมากขึ้น อ่านและเขียนภาษาไทยได้ดีขึ้น

โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร

บริบทโรงเรียน

สถานศึกษาอนุบาลกำแพงเพชร ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 ถนนชากังราว – ลำมะโกรก ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร รหัสไปรษณีย์ 62000 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่บริการ ตำบลสระแก้ว ได้แก่ หมู่ที่ 6,7,10

วิสัยทัศน์

เสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียน เก่ง ดี มีสุข
ครบทุกเกณฑ์มาตรฐาน สืบสานภูมิปัญญาวัฒนธรรมไทย
ใส่ใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พร้อมก้าวไกลสู่สากล
ชุมชนท้องถิ่นร่วมมือ คือวิสัยทัศน์อนุบาลกำแพงเพชร

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาแก่เด็กทั้งที่อยู่ในวัยเรียนอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกันทั้งในและนอกเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน
2. ส่งเสริมพัฒนาและจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ส่งเสริมการเรียนรู้และใส่ใจในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาขีดความสามารถได้อย่างเต็มตามศักยภาพ
6. ประสานสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นร่วมกันจัดการศึกษาพัฒนาโรงเรียน

เป้าประสงค์ คือ เด็ก และเยาวชนทุกคนมีความรู้ความสามารถ และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีศักยภาพแข่งขันได้ในระดับสากล

โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

เนื่องจากที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว และติดกับเทศบาลเมืองกำแพงเพชร (หลังเก่า) ทำให้โรงเรียนขาดโอกาสที่จะได้รับงบประมาณด้านการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ส่งผลให้เกิดปัญหาใหญ่ คือ การจราจรหน้าโรงเรียนติดขัดทุกวันเปิดเรียน เพราะถนนคับแคบ ขณะที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว ไม่มีงบประมาณมากพอที่จะนำมาปรับปรุงขยายถนนในเขตปกครองท้องถิ่นของตนเองได้

ในเรื่องของปัญหาเสพติดในชุมชนถือว่าไม่พบเห็นเป็นข่าวในเขตชุมชนรอบๆ โรงเรียนแต่ทางโรงเรียนก็พยายามสอดส่องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด เพื่อมิให้เข้าไปอยู่ในกลุ่มเสี่ยงในด้านของแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นับเป็นโอกาสที่ดีของโรงเรียนเพราะอยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ทั้งยังได้รับความร่วมมือจากชุมชนท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทำให้เด็กทุกระดับชั้นได้ออกไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ทุกแห่งได้อย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านภายใต้กิจกรรม 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปลูกความคิด พิชิตการอ่านจากนิทานและการ์ตูนสำหรับนักเรียน ช่วงชั้นปฐมวัยศึกษา และกิจกรรมการ์ตูน เพิ่มพูนปัญญา นำพาการอ่าน ผสานความสุข สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรม ใช้หนังสือในกลุ่มบันเทิงคดีมาจุดประกายให้นักเรียนสนใจการอ่าน และนำไปบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่านต่อไป กิจกรรมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝัง สนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการอ่านให้เกิดเป็นนิสัย และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาความคิดและนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการอ่านคล่อง เขียนคล่อง เกิดจินตนาการทางความคิด มีทักษะครบทั้ง 4 ด้าน คือ ส ข จ ป ลี และมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนรักภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติไทย
3. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระและให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์กำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

วิธีดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย

1. ประชุมชี้แจงนโยบายการดำเนินงานแก่ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา

2. ครูทุกกลุ่มสาระดำเนินการชี้แจงรายละเอียดให้แก่ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์
  3. ให้ผู้เรียนเลือกนิทาน การ์ตูน โดยอิสระด้วยการอ่าน การฟัง การดู หรือสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต โดยได้รับการควบคุมดูแลจากครูบรรณารักษ์ และจากผู้ปกครองซึ่งต้องเป็นนิทานหรือการ์ตูนที่ประเทืองปัญญา
  4. ผู้เรียนจดบันทึกลงในแบบฟอร์มที่กำหนดให้ เพื่อแสดงความคิดเห็นจากเรื่อง ดังนี้
    - ตัวละครในเรื่อง
    - บทสนทนา
    - รูปภาพ
    - คนตรี
    - สีสัน
  5. ผู้เรียน ผู้ปกครอง และครู ประเมินการจัดกิจกรรม ร่วมแสดงความคิดเห็น ลงนามเพื่อรับรองผลงานของผู้เรียน
- ผลการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ได้ผลดังนี้
1. ได้รับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมจากผู้เรียน ครู และผู้ปกครองทุกระดับชั้น
  2. ผู้เรียนได้รับความเพลิดเพลิน มีความสุขต่อการอ่าน
  3. ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ แยกข้อดี ข้อเสีย ของตัวละคร
  4. ผู้เรียนมีวิจรรณญาณในการเลือกอ่านหนังสือ
  5. ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

จุดร่วมและจุดต่างของบริบทในพื้นที่การดำเนินงาน

จุดร่วม

จากสภาพบริบทของแต่ละสถานศึกษาข้างต้น พบจุดร่วมของทุกเครือข่าย กล่าวคือ ทุกเครือข่ายตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร สมาชิกในเครือข่ายร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ ทุกเครือข่ายต่างมีจุดมุ่งเน้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องให้ความสำคัญในการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว และใช้การอ่านนำไปสู่การใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต นอกจากนี้แล้วทุกเครือข่ายยังมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในแต่ละสถานศึกษา ซึ่งล้วนแต่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้

ความสามารถ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และมีศักยภาพแข่งขันได้ในระดับสากล

จุดต่าง

จากสภาพบริบทข้างต้นที่คณะผู้วิจัยได้กล่าวมานั้นพบว่า แต่ละโรงเรียนล้วนมีลักษณะการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ประกอบด้วย 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ และโรงเรียนบ้านหนองหลวง โดยโรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชรและโรงเรียนท่าเสด็จ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในขณะที่โรงเรียนบ้านหนองหลวง เปิดทำการสอนในระดับปฐมวัย ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ประกอบด้วย 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 (กรีกกฤตยาอุปถัมภ์) และโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งส่วน) ซึ่งทั้ง 2 โรงเรียน เปิดทำการสอนใน ระดับปฐมวัย ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนนอกเขตเทศบาลเมืองแต่มีความเจริญเทียบเท่ากับชุมชนในเขตเทศบาล ทั้งยังได้รับความร่วมมือจากชุมชนท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ทำให้เด็กทุกระดับชั้นได้ออกไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ทุกแห่งได้อย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

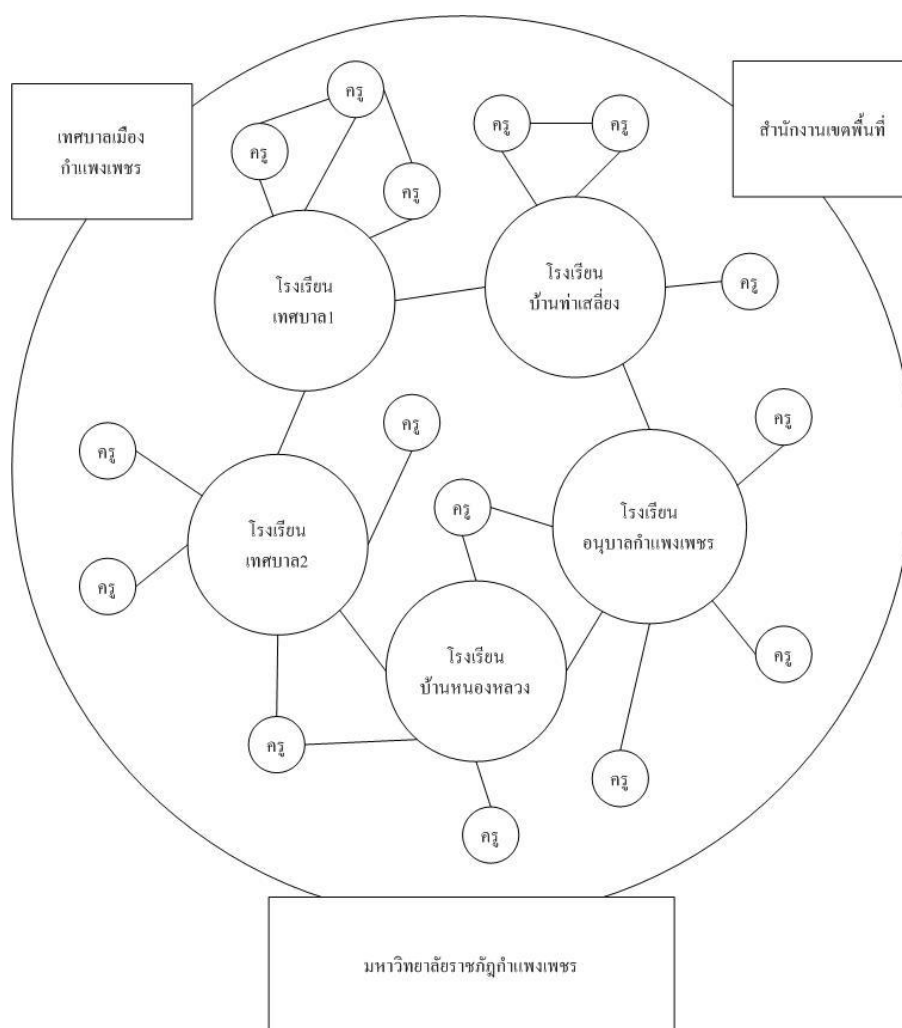
โรงเรียนท่าเสด็จ เดิมชื่อ โรงเรียนบ้านแหลมยาง มีห้องเรียนจำนวน 8 ห้องเรียนมีข้าราชการครู จำนวน 5 คน พนักงานราชการ จำนวน 1 คน นักการภารโรง 1 คน ในระยะแรกใช้ศาลาวัดเป็นที่เรียนต่อมาได้มีการปรับปรุงอาคารเรียน และเปลี่ยนชื่อ โรงเรียนใหม่ เป็น โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ

โรงเรียนบ้านหนองหลวง เดิมชื่อว่า โรงเรียนประชาบาล 3 (วัดหนองหลวง) มีครูอาจารย์ทั้งสิ้น 19 คน พนักงานราชการ 2 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน นักเรียน 413 คน จำนวนห้องเรียน 13 ห้องเรียน มีอาคารเรียน 3 อาคาร นอกจากนี้โรงเรียนยังได้เข้าโครงการโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ประจำอำเภอลานกระบืออีกด้วย

โรงเรียนเทศบาล 1 (กรีกกฤตยาอุปถัมภ์) เดิมเป็นโรงเรียนประชาบาลที่อยู่ในเขตเทศบาล เทศบาลเป็นผู้ดูแลและจัดสร้างอาคารเรียนใหม่เป็นอาคารเรียน 2 ชั้น จำนวน 12 ห้องเรียน และได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดบาง)

โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งสวน) เดิมเป็นโรงเรียนประถมศึกษาของเทศบาลเมือง กำแพงเพชรมีเพียงโรงเรียนเดียวคือ โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดบาง) เมื่อจำนวนประชา ชนมากขึ้น สถานที่คับแคบ ไม่สามารถขยายได้ จึงได้แยกชั้นเรียนมาจากโรงเรียนเทศบาล 1 (วัดบาง) พร้อมตั้งชื่อโรงเรียนใหม่ว่า โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งสวน)

โมเดลเครือข่าย

รูปแบบเครือข่ายใยแมงมุม : การพัฒนารูปแบบที่สอดคล้องกับบริบท

จากรูปแบบเครือข่ายขั้นต้น คณะผู้วิจัย ตัวแทนเครือข่ายจากหน่วยงานต่างๆ ร่วมระดมความคิด เพื่อจัดทำบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

**ตอนที่ 2 บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้าน
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนา
คุณภาพผู้เรียนของจังหวัด กำแพงเพชร**

จากการระดมความคิดเห็นของสมาชิกในการสร้างเครือข่ายและกำหนดบทบาทของ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ข้อสรุปกิจกรรมหลักดังตารางต่อไปนี้

**ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดวัตถุประสงค์ เจ้าภาพหลัก บทบาท ตัวชี้วัดความสำเร็จและแหล่งของ
ตัวชี้วัดความสำเร็จ จำแนกตามแนวทางการดำเนินงาน**

แนว ทางการ ดำเนินงาน	วัตถุประสงค์	เจ้าภาพ หลัก	บทบาท		ตัวชี้วัดความสำเร็จ		แหล่งของ ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
			เจ้าภาพหลัก	ภาคีร่วม	เชิงปริมาณ	เชิง คุณภาพ	
1.สร้างภาคี เครือข่าย การเรียนรู้	เพื่อสร้าง ภาคี ส่งเสริม เครือข่าย การเรียนรู้ ด้านการจัด กิจกรรม ส่งเสริม การอ่าน ของครูและ บุคลากร ทางการ ศึกษา เพื่อ พัฒนา คุณภาพ ผู้เรียนของ จังหวัด กำแพง เพชร	มหาวิทยา ลัยราชภัฏ กำแพง เพชร สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา กำแพงเพชร เขต1 และ เทศบาล เมือง กำแพงเพชร	1. ประสาน งานกับ หน่วยงาน ต่างๆ ในการ จัดกิจกรรม สนับสนุน ส่งเสริม การอ่านเพื่อ พัฒนา คุณภาพ ผู้เรียนของ จังหวัด กำแพงเพชร 2. จัดกิจกรรม ที่สร้าง ความสัมพันธ์ เครือข่ายครู และบุคลากร ทางการศึกษา ให้เข้มแข็ง และยั่งยืน	เข้าร่วมกิจกรรม แสดงความ คิดเห็น ข้อเสนอแนะ และวางแผน ร่วมกันเกี่ยวกับ การส่งเสริมการ อ่านเพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียน ของจังหวัด กำแพงเพชร (ทุกหน่วยงาน ในเครือข่าย)	จัดกิจกรรมที่ สนับสนุน การส่งเสริม การอ่านอย่าง น้อยปีละ 1 ครั้ง	หน่วยงาน และ สมาชิกใน เครือข่าย ได้เรียนรู้ ร่วมกัน สามารถ นำความรู้ และ ประสบ การณ์ไป ใช้ในการ เรียนการ สอนเพื่อ พัฒนา คุณภาพ ผู้เรียน	จากภาคี เครือข่าย การเรียนรู้

แนวทางการดำเนินงาน	วัตถุประสงค์	เจ้าภาพหลัก	บทบาท		ตัวชี้วัดความสำเร็จ		แหล่งของตัวชี้วัดความสำเร็จ
			เจ้าภาพหลัก	ภาคีร่วม	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	
2.เสริมสร้างประสบการณ์ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ด้านการส่งเสริมการอ่าน 2. ส่งเสริมและ พัฒนาการ วัฒนธรรม ประเมินผล ด้าน การ จัด กิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน 3. ส่งเสริมและ สนับสนุน การวิจัยเพื่อ พัฒนาการ เรียน การ สอน ด้าน การ จัด กิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และ เทศบาล เมือง กำแพงเพชร	1. ให้ความรู้ ด้านการจัด กิจกรรม การ เรียน การ สอน การ วัตถุประสงค์ การ ประเมินผล และการ วิจัย ที่ เกี่ยวข้อง กับ การ จัด กิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน 2. จัดกิจกรรม ส่งเสริมสร้าง ประสิทธิภาพ ด้าน ส่งเสริม การอ่าน ตาม ความ ต้องการ ของ ครู และ บุคลากร ทางการ ศึกษา 3. จัดหา ทรัพยากร สารสนเทศ ที่ เอื้อต่อการ ส่งเสริมการอ่าน ของ ครู บุคลากร ทางการ ศึกษา และ ผู้เรียน	ทุกหน่วยงานใน เครือข่าย เข้าร่วม กิจกรรม การอบรมเสริมสร้าง ประสิทธิภาพ	1. เครือข่าย ครูและ บุคลากร ทางการ ศึกษา เข้าร่วม กิจกรรม อย่างน้อย ร้อยละ 80 2. เครือข่าย ครูและ บุคลากร ทางการ ศึกษา มีความ เข้าใจ เรื่อง การ วัตถุประสงค์ ประเมินผล และการ วิจัย เพิ่มขึ้น 3. โรงเรียน เครือข่าย มี การ จัด กิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน เพิ่มขึ้น 4. จำนวน นักเรียน รัก การอ่าน เพิ่มขึ้น จาก ภาคเรียน ที่ ผ่านมา	การจัด กิจกรรม การ เรียน การ สอน มี ประสิทธิภาพ มาก ขึ้น ผู้สอน สามารถ นำ ความรู้ ที่ แลก เปลี่ยน ไป ใช้ ประโยชน์ ได้	รายงาน การดำเนิน กิจกรรม ของ โรงเรียน ใน เครือข่าย

แนวทางการดำเนินงาน	วัตถุประสงค์	เป้าหมายหลัก	บทบาท		ตัวชี้วัดความสำเร็จ		แหล่งของตัวชี้วัดความสำเร็จ
			เป้าหมายหลัก	ภาคร่วม	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	
3. ส่งเสริมพัฒนา นวัตกรรม การจัดการ เรียนรู้ ด้าน ส่งเสริม การอ่าน	พัฒนา นวัตกรรม การจัดการ เรียนรู้ ด้าน ส่งเสริมการ อ่าน	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	1. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อส่งเสริม การอ่าน 2. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้น กระบวนการจัดการความรู้ สำหรับ เครือข่ายครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน	ทุกหน่วยงานในเครือข่ายเข้าร่วม กิจกรรมการ จัดการความรู้ และนำกิจกรรม การจัดการ ความรู้ไปใช้ใน กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริม การอ่าน	1. เครือข่าย ครูและ บุคลากร ทางการศึกษา มีนวัตกรรม ส่งเสริมการ อ่านเพิ่มขึ้น 2. ร้อยละ 80 ของผู้ร่วม กิจกรรม เข้าใจ กระบวนการ การจัดการ ความรู้ กิจกรรมการ จัดการความรู้ นำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ 4. มีเวที แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน ด้าน การจัด กิจกรรม ส่งเสริมการ อ่านอย่าง น้อย ปีการศึกษา ละ 1 ครั้ง	ครูและ บุคลากร ทางการ ศึกษา นำ กิจกรรม การจัดการ ความรู้ไป ประยุกต์ ใช้ใน กิจกรรม การสอน เพื่อพัฒนา ผู้เรียน ได้	1. การ ดำเนิน กิจกรรม ของ โรงเรียน ในเครือ ข่าย 2. เวทีการ แลก เปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน 3. ชุมชน เครือข่าย การเรียนรู้ ของครู และ บุคลากร ทางการ ศึกษาใน เขตพื้นที่ กำแพง เพชรเขต 1 4. รายงาน การ ดำเนินงาน ของ เครือข่าย การเรียนรู้

ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียด บทบาทการดำเนินงาน ส่งเสริมวัฒนธรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	บทบาทการดำเนินงาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแผนการดำเนินงาน ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ พัฒนาการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร 2. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการจัดการความรู้สำหรับเครือข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3. ให้ความรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล การประเมินผล และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน 4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ ด้านส่งเสริมการอ่าน ตามความต้องการของเครือข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษา 5. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อส่งเสริมการอ่าน 6. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน 7. จัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์เครือข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้มแข็งและยั่งยืน
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1, เทศบาลเมืองกำแพงเพชร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสานงานขอความร่วมมือกับวิทยากรด้านต่างๆ 2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
โรงเรียนในเครือข่าย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าร่วมกิจกรรม แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร 2. เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมเสริมสร้างประสบการณ์ 3. เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้และนำกิจกรรมการจัดการความรู้ไปใช้ในพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่าน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

จากการร่วมกิจกรรมของสมาชิกในเครือข่ายทำให้สมาชิกในเครือข่ายได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบริบทต่าง ๆ ของสถานศึกษา และนักเรียนที่อยู่ในเครือข่าย ได้ร่วม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวคิดและการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และจากการที่สมาชิกในเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน อีกทั้งการมีมติของ คณะรัฐมนตรี (ครม.) ที่ได้เห็นชอบให้ 1) การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ 2) กำหนดให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นวันรักการอ่าน 3) กำหนดให้ปี 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศ 4) กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มี รมว.ศธ.เป็นประธาน เป็นกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้สมาชิกในเครือข่ายพร้อมใจกันที่จะร่วมพัฒนาผู้เรียนด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว โดยสมาชิกในเครือข่ายได้สนทนากลุ่มร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ว่าเครือข่ายที่เข้มแข็งควรมีลักษณะอย่างไร และควรมีแนวทางในการส่งเสริมเครือข่ายให้ยั่งยืนได้อย่างไร ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการจัดการเครือข่าย

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในฐานะแม่ข่ายควรเป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือของเครือข่าย เป็นที่ปรึกษา เป็นที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับสถาบันในเครือข่าย และกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
2. สถาบันการศึกษาที่เป็นเครือข่าย ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษากิจกรรมส่งเสริมการอ่านของแต่ละสถานศึกษา ตลอดจนรับนโยบายจากแม่ข่ายไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการส่งเสริมการอ่าน และควรร่วมการวางแผน และกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา
3. ควรมีการเชื่อมต่อเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำแพงเพชรเป็นแม่ข่าย กับเขตพื้นที่การศึกษาที่มีกิจกรรมด้านการส่งเสริมการอ่านอยู่ส่วนหนึ่งและควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการที่จะทำให้เครือข่ายเข้มแข็งและยั่งยืน

1. ควรมีการทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเครือข่ายผ่านผู้บริหารในแต่ละระดับของสถาบันการศึกษาที่ร่วมเป็นเครือข่าย เนื่องจากว่าการทำความตกลงความร่วมมือร่วมกันนั้นจะเป็นการสร้างพันธสัญญาร่วมกันในการที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และส่งผลให้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นพันธกิจหนึ่งของสถาบันการศึกษาที่อยู่ในเครือข่าย โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรซึ่งเป็นแม่ข่ายได้ทำหน้าที่ในการทำความร่วมมือระหว่างเครือข่ายผ่านผู้บริหารซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารได้รับทราบการทำงานของครูที่อยู่ในเครือข่าย และให้การสนับสนุนการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย

2. ควรมีที่ตั้งเครือข่ายในรูปแบบศูนย์ สมาชิกในเครือข่ายมีความเห็นว่าหากมีการตั้งเครือข่ายในรูปแบบของศูนย์จะทำให้มีแหล่งที่เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และการแสดงผลงานของเครือข่าย สมาชิกในเครือข่ายมีความตระหนักดีว่าการจัดตั้งเครือข่ายในรูปแบบศูนย์นั้นต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งอาจจะทำภายหลังที่มีกิจกรรมของเครือข่ายมากขึ้นต่อไป

3. ควรมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสมและมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในเครือข่าย ในระยะแรกซึ่งเป็นการเรียนรู้บริบทของสถานศึกษา และกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของแต่ละสถานศึกษาจึงทำให้สมาชิกในเครือข่ายมีความคิดเห็นว่าจะจัดทำโครงสร้างการบริหารงานของเครือข่ายในระยะต่อไปหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกันไปสักระยะหนึ่ง ซึ่งจะทำให้สมาชิกในเครือข่ายเห็นว่าโครงสร้างการบริหารงานเครือข่ายควรมีโครงสร้างการบริหารงานอย่างไรจึงสอดคล้องกับบริบทของเครือข่าย

4. สมาชิกต้องรู้บทบาท หน้าที่ของตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกทุกคนในเครือข่ายรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในการเป็นเครือข่ายการส่งเสริมการอ่านและเป็นจุดแข็งจุดหนึ่งของเครือข่ายเนื่องจากสมาชิกมีความกระตือรือร้น และรู้บทบาท หน้าที่ของตนเองในเครือข่าย

5. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือการดำเนินงานเครือข่าย เมื่อเครือข่ายเป็นรูปเป็นร่าง และมีความชัดเจนยิ่งขึ้นสมาชิกในเครือข่ายเห็นพร้อมต้องกันว่าเครือข่ายควรมีการจัดทำคู่มือของเครือข่ายเพื่อให้ผู้ที่สนใจ หรือผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกเครือข่ายได้รับทราบกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย

6. มีจำนวนสมาชิกในเครือข่ายที่เหมาะสมที่จะขับเคลื่อนเครือข่าย ในปัจจุบันนี้สมาชิกในเครือข่ายมีจำนวนทั้งสิ้น 6 สถาบันการศึกษา คือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรจำนวน 3 โรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จำนวน 2 โรงเรียน และมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรซึ่งเป็นแม่ข่าย โดยมีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็น

สมาชิกทั้งสิ้นจำนวน 34 คน ซึ่งสมาชิกคิดว่าในช่วงระยะแรกของการเริ่มต้นเครือข่ายมีจำนวนสมาชิกจำนวนเท่านี้เป็นจำนวนที่เหมาะสม เนื่องจากเป็นสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และมีสถาบันการศึกษาที่ไม่มากนักไม่บ่อยเกินไป ทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างคล่องตัว แต่หากเครือข่ายมีการทำงานที่เข้มแข็งขึ้นจะมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นโดยอัตโนมัติเนื่องจากเห็นผลงานของเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม เห็นความสำคัญ และเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

7. สมาชิกที่เข้าร่วมต้องเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกันว่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จในภาพรวม และท้ายที่สุดจะทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน สมาชิกในเครือข่ายทุกคนเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกันของเครือข่ายเนื่องจากเป็นเครือข่ายที่เกิดจากความสมัครใจของสมาชิกและการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และสมาชิกมีความตระหนักดีว่าการทำงานเป็นเครือข่ายจะทำให้เกิดพลังและท้ายที่สุดก็จะทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย

8. การจัดกิจกรรมควรมีการกำหนดวันดำเนินการที่ชัดเจนเพื่อที่จะเป็นสัญญาณร่วมกัน และเป็นประเพณีว่าในวันใด เดือนใดที่จะต้องมาทำกิจกรรมร่วมกัน สมาชิกมีความเห็นว่าควรมีการกำหนดวันที่ดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อเป็นประเพณี หรือวัฒนธรรมของเครือข่ายว่าในวันดังกล่าวเครือข่ายต้องมาทำกิจกรรมร่วมกัน จะทำให้สมาชิกในเครือข่ายสามารถมาร่วมกิจกรรมได้ในทุกครั้งที่จัดกิจกรรมเพราะทราบล่วงหน้าว่าจะมีกิจกรรมขึ้น เช่น ในวันที่ 2 เมษายน ของทุกปีก็จะเป็นการจัดกิจกรรมรวมพลังของเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร และนอกจากนี้สมาชิกในเครือข่ายได้ร่วมกันวิเคราะห์ว่าเครือข่ายควรมีกิจกรรมใดร่วมกันบ้าง

9. ควรมีกิจกรรมสม่ำเสมอและต่อเนื่องที่จะทำให้สมาชิกได้มีโอกาสในการทำงานร่วมกัน สมาชิกมีความเห็นร่วมกันว่าการมีกิจกรรมสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะทำให้เครือข่ายเข้มแข็งและยั่งยืนได้เพราะได้มีกิจกรรมร่วมกัน

10. จัดให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ สมาชิกในเครือข่ายสรุปร่วมกันว่าการติดต่อสื่อสารที่ทั่วถึง และรวดเร็วจะทำให้สมาชิกได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน หรือได้เห็นความเคลื่อนไหวของสมาชิกในเครือข่าย โดยให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรในฐานะแม่ข่ายเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้ อาจจะเป็นในรูปแบบข่าวสาร การจัดทำเว็บไซต์ของเครือข่าย หรือการแลกเปลี่ยนแนวคิด ข่าวสารในเว็บไซต์ gotoknow เป็นต้น

11. สร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่าย อาจโดยการสร้างแรงจูงใจ เช่น มีการฝึกอบรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน การไปศึกษาดูงานร่วมกัน เป็นต้น ซึ่งในเดือน

ตุลาคม 2552 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรซึ่งเป็นแม่ข่ายได้จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเสริมพลังให้สมาชิกในเครือข่ายอีกทั้งเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถของสมาชิกในเครือข่าย โดยการจัดการฝึกอบรม เรื่องการผลิตสื่อส่งเสริมการอ่าน ในวันที่ 18 ตุลาคม 2552 ณ ห้องกิ่งสัก มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ให้กับสมาชิกในเครือข่ายเพื่อที่สมาชิกในเครือข่ายจะได้นำความรู้ความสามารถไปใช้ประโยชน์ในด้านการส่งเสริมการอ่านต่อไป

12. ควรเปิดโอกาสให้มีสมาชิกใหม่ของเครือข่าย เพื่อเชื่อมต่อกับสมาชิกเก่ากับสมาชิกใหม่ในการสืบทอดความเป็นเครือข่ายที่ยั่งยืน ในช่วงแรกของการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายมีเพียงตัวแทนครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นสมาชิกเพียงสถานศึกษาละ 1-2 คน ซึ่งต่อมาสมาชิกในเครือข่ายรุ่นแรกได้มีการเชิญชวนสมาชิกในสถานศึกษาของตนเองเพื่อมาเป็นเครือข่ายเพิ่มเติมทำให้มีสมาชิกใหม่ซึ่งถือว่าเป็นสมาชิกในรุ่นที่สอง

13. ควรมีสัญญาลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นเครือข่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรได้มีการจัดทำสื่อให้สมาชิกในเครือข่ายเพื่อให้สมาชิกในเครือข่ายได้ใส่ในวันที่มีกิจกรรมร่วมกัน และในระยะต่อไปได้มีการวางแผนร่วมกันว่าน่าจะมีการประกวดสัญญาลักษณ์เครือข่าย การประกาศใช้และประชาสัมพันธ์สัญญาลักษณ์เครือข่าย การทำงานของเครือข่าย

จากข้อเสนอแนะในการจัดการเครือข่ายและข้อเสนอแนะในการที่จะทำให้เครือข่ายเข้มแข็งและยั่งยืน ส่วนหนึ่งเครือข่ายได้ดำเนินการไปแล้วและยังต้องมีการดำเนินการต่อไปโดยเฉพาะหากมีสมาชิกในเครือข่ายเพิ่มขึ้น และอีกส่วนหนึ่งมีแผนการที่จะดำเนินการในระยะต่อไปโดยมีเป้าประสงค์ร่วมกันในการที่จะให้เป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและยั่งยืน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยและพัฒนาส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระยะที่ 1 : กำแพงเพชร คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ขอบเขตของการวิจัย
3. การเลือกพื้นที่
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะการวิจัย

ซึ่งแต่ละขั้นตอนคณะผู้วิจัยขอนำเสนอดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่

จัดตั้งเครือข่ายการเรียนรู้ของครู บุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำแพงเพชร จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จำนวน 2 โรงเรียน และ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นฐานในการจัดตั้งเครือข่าย

การเลือกพื้นที่

ในการดำเนินงานคณะผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกเครือข่ายโดยศึกษาจากบทเรียน ในการสร้างเครือข่ายที่ผ่านมาซึ่งเกณฑ์ที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น ได้แก่

- 1.1 เป็นสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
- 1.2 โรงเรียนเครือข่ายต้องมีหลากหลายสังกัด

จากเกณฑ์ที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น คณะผู้วิจัยได้นำโครงการและเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นนั้น เข้าปรึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยปรึกษารองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ การศึกษา เขต 1 และ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร โดยปรึกษาเลขานุการ นายกเทศมนตรีเมืองกำแพงเพชร ซึ่งดูแลรับผิดชอบงานด้านการศึกษา จึงทำให้ได้เครือข่าย ดังต่อไปนี้

สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ได้แก่

1. โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. โรงเรียนบ้านหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
3. โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้แก่

4. โรงเรียนเทศบาล 1 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
5. โรงเรียนเทศบาล 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

และนอกจากสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะผู้วิจัยได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาข้างต้นเข้าร่วมเครือข่ายเพิ่มเติมดังนี้

- ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
- ฝ่ายการศึกษา เทศบาลเมืองกำแพงเพชร

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนาส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระยะที่ 1 : กำแพงเพชร

1. ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

การดำเนินการพัฒนานวัตกรรม เครื่องมือการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร จำเป็นต้องกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เข้าภาพหลัก บทบาทของเจ้าภาพหลัก บทบาทของภาคีร่วม ตัวชี้วัดความสำเร็จ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งแหล่งของตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งแผนการดำเนินงานจำเป็นจะต้องมีการกำหนดร่วมกันจากทุกฝ่าย

ทั้งนี้สถาบันการศึกษาในเครือข่ายได้มีกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านที่มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเครือข่าย ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน โดยมีการจัดกิจกรรมดังนี้ การแนะนำหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง การเล่านิทาน การวาดภาพจากการอ่าน การอ่านจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดกิจกรรมแข่งขันและประกวดเกี่ยวกับกับอ่าน เช่น แข่งรถแข่งอ่าน เป็นเกมส่งเสริมการอ่าน แข่งขันตอบปัญหาจากการอ่าน การประกวดเล่านิทาน ผลการดำเนินงาน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่สริจิตอุทยาน เฉลี่ยครั้งละ 50 คน ที่โรงเรียนต่างๆ เฉลี่ยครั้งละ 100 คน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ พบว่า มีความพึงพอใจร้อยละ 78.66

โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน โดยจัดโครงการบูรณาการรักการอ่านแบบคละชั้น มีการจัดทำฐานการเรียนรู้ 5 ฐาน (แบบคละชั้น) ประกอบด้วย 1. ฐานอมรพิมาน-แบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2. ฐานสมานไมตรี - บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3. ฐานวิถีกุศล - บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 4. ฐานกมลวิมุติ - บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 5. ฐานพิสุทธ์คณทัช - บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เพื่อรองรับการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยจะมีการ

หมุนเวียนกันไปในแต่ละฐาน แต่ละสัปดาห์ และสรุปผลความก้าวหน้าเมื่อสิ้นสุดการเรียนของปี การศึกษาแต่ละปี ผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นักเรียนรู้จักใช้เวลาในการอ่านหนังสือด้วยตนเอง

โรงเรียนบ้านหนองหลวง เปิดทำการสอนในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ให้ความสำคัญการอ่าน โดยพยายามสร้างความตระหนักและฝึกฝนให้นักเรียนพัฒนาการอ่านอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย โดยโรงเรียนบ้านหนองหลวง ได้จัดกิจกรรม “เกร็ดความรู้สู่การอ่าน สานสู่ฝัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการเขียน โดยมีการแจกสมุดบันทึกการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บันทึกความรู้จากการอ่านหนังสือที่นักเรียนเลือกเอง เช่น นิทาน การ์ตูน และหนังสือความรู้ทั่วไป โดยโรงเรียนจัดมุมหนังสือในห้องเรียน และห้องสมุดเคลื่อนที่ไปตามสถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน นักเรียนที่อ่านหนังสือแล้วจะบันทึกสิ่งที่ได้จากการอ่าน พร้อมทั้งบอกแหล่งที่มาของหนังสือ ส่วนที่ 2 บันทึกกิจกรรมยามเช้า โดยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภาษา ได้แก่ ภาษาไทยวันละคำ ราชาศัพท์วันละคำ สำนวนไทยน่ารู้ โดยสรุปจากการอ่านและการศึกษาค้นคว้า ผลการประเมินกิจกรรม โดยประเมินจากสมุดบันทึกการอ่าน จากครูประจำชั้น พบว่า นักเรียนให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนได้จัดให้มีการประกวดเกี่ยวกับการอ่านในแต่ละช่วงชั้น ทุกภาคการศึกษา เพื่อสร้างความต่อเนื่องของกิจกรรม

โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) เปิดสอนตั้งแต่ชั้นก่อนประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นโรงเรียนที่อยู่ในการดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 2 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ และกิจกรรมเล่านิทานให้น้องฟัง โดยกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ที่เป็นกิจกรรมที่ห้องสมุดโรงเรียนจัดหาหนังสือสารคดีและบันเทิงคดี นำหนังสือใส่กระเป๋าไปวางไว้ที่จุดบริการต่างๆ เช่น บริเวณสวนหย่อม จุดที่พักผ่อนระหว่างพักเที่ยง และจุดที่นักเรียนรอผู้ปกครองรับกลับบ้าน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน กิจกรรมเล่านิทานให้น้องฟัง เป็นกิจกรรมเล่านิทานเป็นส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างในช่วงพักรับประทานอาหารกลางวันอ่านหนังสือ โดยโรงเรียนจัดหาหนังสือนิทานประเภทต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนรุ่นพี่และรุ่นน้อง โดยจัดให้พี่อ่านหนังสือให้น้องฟัง และตอบคำถามจากนิทาน ผู้ตอบถูกจะได้รางวัล ผลการดำเนินกิจกรรม พบว่านักเรียนมีทักษะในการอ่าน การฟัง และการพูดดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้น

โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งสวน) เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนต้น ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ให้ความสำคัญกับการอ่านโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ภายใต้ชื่อกิจกรรม “การอ่านที่สร้างสรรค์กับกิจกรรมที่หลากหลาย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมย่อย ดังนี้ 1) กิจกรรมสำหรับช่วงชั้นที่ 1 การอ่านหนังสือให้ฟัง การเล่าเรื่องจากหนังสือ การอ่าน 3 นาที การทายปัญหาจากหนังสือ และการเล่านิทาน 2) กิจกรรมสำหรับช่วงชั้นที่ 2 – 3 ประกอบด้วย กิจกรรมทำแบบฝึกอ่าน โดยมอบหมายให้นักเรียนอ่าน เมื่อนักเรียนทำงานที่ครูกำหนดให้ทำเรียบร้อยแล้ว และสรุปข้อคิดเห็นจากการอ่าน จัดทำสมุดบันทึกการอ่าน ผลการดำเนินการ พบว่านักเรียนที่ร่วมกิจกรรมมีความตระหนักในการอ่านมากขึ้น อ่านและเขียนภาษาไทยได้ดีขึ้น

โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านภายใต้กิจกรรม 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปลูกความคิด พิชิตการอ่านจากนิทานและการ์ตูนสำหรับนักเรียน ช่วงชั้นปฐมวัยศึกษา และกิจกรรมการ์ตูนเพิ่มพูนปัญญา นำพาการอ่าน ผสานความสุข สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมใช้หนังสือในกลุ่มบันเทิงคดีมาจุดประกายให้นักเรียนสนใจการอ่าน และนำไปบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่านต่อไป วิธีดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย การให้ผู้เรียนเลือกนิทาน การ์ตูน โดยอิสระด้วยการอ่าน การฟัง การดู หรือสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต โดยได้รับการควบคุมดูแลจากครูบรรณารักษ์ และจากผู้ปกครองซึ่งต้องเป็นนิทานหรือการ์ตูนที่ประเทืองปัญญา ให้ ผู้เรียนจดบันทึกลงในแบบฟอร์มที่กำหนดให้ เพื่อแสดงความคิดเห็นจากเรื่องเกี่ยวกับ ตัวละครในเรื่อง บทสนทนา รูปภาพ ดนตรี และสีสันทัน และให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และครู ประเมินการจัดกิจกรรม ร่วมแสดงความคิดเห็น ลงนาม เพื่อรับรองผลงานของผู้เรียน ผลการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ได้รับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมจากผู้เรียน ครู และผู้ปกครองทุกระดับชั้น ผู้เรียนได้รับความเพลิดเพลิน มีความสุขต่อการอ่าน ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ แยกข้อดี ข้อเสีย ของตัวละคร ผู้เรียนมีวิจารณญาณในการเลือกอ่านหนังสือและ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

2. บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

จากการระดมความคิดเห็นของสมาชิกในการสร้างเครือข่ายและกำหนดบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ข้อสรุป ดังนี้

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จะต้องมียุทธศาสตร์ ดังนี้ จัดทำแผนการดำเนินงาน ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการจัดการความรู้ ให้ความรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล การประเมินผล และการวิจัย จัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ตามความต้องการของเครือข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อส่งเสริมการอ่าน จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน จัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์เครือข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้มแข็งและยั่งยืน

2.2 หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จะต้องมียุทธศาสตร์ ดังนี้ ประสานงานขอความร่วมมือกับวิทยากรด้านต่างๆ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

2.3 โรงเรียนในเครือข่าย จะต้องมียุทธศาสตร์ ดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรม แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน เข้าร่วมอบรมเสริมสร้างประสบการณ์จัดการความรู้และนำกิจกรรมการจัดการความรู้ไปใช้ในพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร

สมาชิกในเครือข่ายได้สนทนากลุ่มร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ว่าเครือข่ายที่เข้มแข็งควรมีลักษณะอย่างไร และควรมีแนวทางในการส่งเสริมเครือข่ายให้ยั่งยืนได้อย่างไร ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการจัดการเครือข่าย

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในฐานะแม่ข่ายควรเป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือของเครือข่าย เป็นที่ปรึกษา เป็นที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับสถาบันใน

เครือข่าย และกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2. สถาบันการศึกษาที่เป็นเครือข่าย ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษากิจกรรมส่งเสริมการอ่านของแต่ละสถานศึกษา ตลอดจนรับนโยบายจากแม่ข่ายไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการส่งเสริมการอ่าน และควรร่วมการวางแผน และกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

3. ควรมีการเชื่อมต่อเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบุคลากรทางการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำแพงเพชรเป็นแม่ข่าย กับเขตพื้นที่การศึกษาที่มีกิจกรรมด้านการส่งเสริมการอ่านอยู่ส่วนหนึ่งและควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการที่จะทำให้เครือข่ายเข้มแข็งและยั่งยืน

1. ควรมีการทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเครือข่ายผ่านผู้บริหารในแต่ละระดับของสถาบันการศึกษาที่ร่วมเป็นเครือข่าย

2. ควรมีที่ตั้งเครือข่ายในรูปแบบศูนย์

3. ควรมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสมและมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในเครือข่าย

4. สมาชิกต้องรู้บทบาท หน้าที่ของตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

5. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือการดำเนินงานเครือข่าย

6. ควรมีจำนวนสมาชิกในเครือข่ายที่เหมาะสมที่จะขับเคลื่อนเครือข่าย

7. สมาชิกที่เข้าร่วมต้องเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกันว่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จในภาพรวม และท้ายที่สุดจะทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน

8. การจัดกิจกรรมมีการกำหนดวันดำเนินการที่ชัดเจน

9. มีกิจกรรมสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

10. จัดให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ

11. สร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่าย

12. เปิดโอกาสให้มีสมาชิกใหม่ของเครือข่าย เพื่อเชื่อมต่อสมาชิกเก่ากับสมาชิกใหม่

13. มีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นเครือข่าย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยได้นำประเด็นข้อค้นพบที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร จำเป็นต้องกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เจ้าภาพหลัก บทบาทของเจ้าภาพหลัก บทบาทของภาคีร่วม ตัวชี้วัดความสำเร็จ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งแหล่งของตัวชี้วัด ความสำเร็จ ซึ่งแผนการดำเนินงานจำเป็นจะต้องมีการกำหนดร่วมกันจากทุกฝ่าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานใดๆ ก็ตาม หากจะให้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีแล้ว จะต้องมีการวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กระบวนการบริหารวงจร คุณภาพ เดมมิ่ง ซึ่งพัฒนาขึ้น โดย ดร.ชิวฮาร์ท ต่อมา ดร.เดมมิ่ง ได้นำมา เผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย วงจรเดมมิ่ง มาจากคำ ว่า Plan-Do-Check-Act หรือ PDCA ซึ่งเหมือนกับเป็นวงจรอันหนึ่ง เรียกว่า วงจรเดมมิ่ง (The Deming Cycle) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan-P) การปฏิบัติตามแผน (Do-D) การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check-C) การแก้ไขปัญหา (Act-A) เป็นกิจกรรมพื้นฐานใน การพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อยๆ ซึ่งส่งผลการดำเนินงานมี ประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้น โดยตลอด

2. จากข้อสรุปบทบาทของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของ จังหวัดกำแพงเพชร นั้น แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงแม้จะมีบทบาทที่แตกต่างกันไป แต่จะต้อง สอดคล้องสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเครือข่ายการเรียนรู้ เกิด ประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งหากทุกหน่วยงานในแต่ละระดับได้ดำเนินการตามบทบาทของตนอย่างครบถ้วนแล้วย่อมส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้เมื่อการดำเนินงานของเครือข่ายส่วนย่อยประสบผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์แล้ว ย่อมส่งผลให้วัตถุประสงค์ใหญ่ของเครือข่ายประสบผลสำเร็จไปด้วย

3. จาก ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านของครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของจังหวัดกำแพงเพชร จะเห็นได้ว่าการเกิดเครือข่ายที่เป็นส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนนั้นสอดคล้องกับ แนวคิดของ พระมหาสุทิตย์ อากาโร (2547, หน้า 109) ที่กล่าวว่า ในการก่อตัวหรือการเกิด

เครือข่ายในสังคมไทย ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการจัดตั้งและสนับสนุนของภาคส่วนต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นการจัดตั้งจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่ต้องการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ซึ่งเครือข่ายส่งเสริมการอ่านได้จัดตั้งโดยหน่วยงานของรัฐและเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีในปี 2552 และการที่สมาชิกในเครือข่ายมีความเห็นว่า ควรให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรเป็นแม่ข่าย ทั้งนี้เป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีความพร้อมในทุก ๆ ด้านกว่าสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในเครือข่าย อีกทั้งเป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ในการส่งเสริมการอ่านค่อนข้างมาก และจากการวิเคราะห์ของเครือข่ายเกี่ยวกับปัจจัยที่จะทำให้เครือข่ายเข้มแข็งและยั่งยืนนั้นสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน และงานวิจัย เช่น ธัญชิตา รัตนารธรรม (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่าแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือของสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารต้องตระหนักเห็นความสำคัญพร้อมทั้งให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง และขนิษฐา กาญจนรังษิณนธ์ (2542, หน้า 14-15) ได้กล่าวถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนา ควรมีลักษณะส่วนหนึ่ง ดังนี้ มีการเชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมประชุม เกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วม หรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน มอบหน้าที่ในการบริหารจัดการการร่วมกันรับผิดชอบ การหาข้อตกลงร่วมในกิจกรรมที่เป็นผลประโยชน์ร่วมดังกล่าว มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่าย ทิศทางกิจกรรมหลัก ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและความผูกพันที่เหนียวแน่นมีส่วนอย่างสำคัญต่อความสำเร็จของเครือข่าย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจการเลือกกิจกรรม และวิธีการทำงานของเครือข่าย ควรสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย เพื่อเสริมให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น และ Starkey ได้สรุปบทเรียน ว่าการจัดตั้งเครือข่ายว่าต้องมีวัตถุประสงค์ชัดเจน ซึ่งสามารถกำหนดทิศทางของเครือข่าย กิจกรรมหลัก และประเภทของบุคคลและองค์กรที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกที่แข็งแกร่งของเครือข่าย การกำหนดวัตถุประสงค์ควรให้สมาชิกจำนวนมากมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย ควรมี กิจกรรมที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมในเครือข่ายจะเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกมองเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับการร่วมเครือข่าย และ ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ (2547, หน้า 23) กล่าวว่า เครือข่ายช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือ และสื่อ ผ่านการประชุม การทดลองปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์ และการให้ความร่วมมือกัน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการประสานงานในเครือข่ายช่วยลดการทำงานและการใช้ทรัพยากรซ้ำซ้อน ทำให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปได้ก้าวหน้า รวดเร็ว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการจัดตั้งเครือข่ายและการดำเนินการของเครือข่ายในระยะแรกทำให้ได้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเครือข่ายดังต่อไปนี้

1. ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเครือข่ายและมีแผนปฏิบัติการของเครือข่ายที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา
2. ควรสนับสนุนให้สมาชิกในเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แสดงบทบาทด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง
3. ควรมีการและส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายได้มีการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะทำให้การพัฒนาผู้เรียนในด้านการอ่านได้ผลยิ่งขึ้น
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏในฐานะแม่ข่าย และสถาบันการศึกษาในเครือข่ายควรร่วมกันส่งเสริมและผลักดันปัจจัยที่ทำให้เครือข่ายเข้มแข็งและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระยะต่อไป และควรเป็นการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการติดตามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของแต่ละสถาบันการศึกษาที่อยู่ในเครือข่าย
3. ควรมีการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาในเครือข่ายคิดค้นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จะสามารถพัฒนาเป็นนวัตกรรม หรือเป็นการส่งเสริมงานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research : R to R)
4. ควรมีการศึกษา เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการอ่านของนักเรียนที่มี ความสามารถในการอ่านระดับสูง กลาง และต่ำ ในระดับชั้นต่างๆ โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่างๆ หรือแบบฝึกที่สร้างจากประสบการณ์ทางภาษาของเด็กนักเรียนเอง

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2547). เอกสารแนวคิด แนวทาง และกรณีตัวอย่างการดำเนินงาน ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). 3 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการอ่าน. [Online]. Available : http://matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1240993817.
- ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์. (2542, มกราคม). การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา. วารสารพัฒนาชุมชน . 38 (1), 13-14.
- กรม. เห็นชอบให้การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). [Online]. Available : <http://www.moe.news.net/index.php? Option=com.comtent@task= view+id=1377 &itemid=2&preview=popup>.
- ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. (2548). การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน.
- ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ. (2547). การพัฒนาเครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบครบวงจรภายใต้นโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 จังหวัดภาคเหนือ. อุดรดิตต์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- ธัญชิตา รัตนธรรม. (2548). การส่งเสริมกิจกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่น เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย.
- ปัญญา ยงยิ่ง. (2548). การพัฒนาเครือข่ายประชาคมสุขภาพบ้านหนองกลาง ตำบลหนองสมบูรณ์ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี การวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายประชาคมสุขภาพบ้านหนองกลาง ตำบลหนองสมบูรณ์ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ศศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). การจัดการความรู้ : พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2547). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. กรุงเทพฯ. เพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, สถาบัน. (2547). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ไพโรจน์ โปธิศาสตร์. (2542, ตุลาคม). เครือข่ายผู้นำกับการยกระดับการเรียนรู้ของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต. วารสารพัฒนาชุมชน. 38 (10), 53.
- มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน. (2552). [Online]. Available : http://www.pradoo.ac.th /Documents/Standard_OBEC.doc.
- แม่นมาศ ขวลิต. (2529). การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- ลาวัญย์ สังขพันธานนท์ และคณะ. (2549). การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2552). วิกฤตคุณภาพการศึกษาประชาชาติในความเสี่ยง. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์. (2549). การพัฒนาเครือข่ายสหกรณ์ กลุ่ม/องค์กรประชาชน จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2542). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศันสนีย์ ศรีวงษ์ชัย. (2543). การพัฒนาเครือข่ายการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริพร พูลสุวรรณ. (2530, ธันวาคม). การอ่านหนังสือกับมนุษย์. บรรณารักษศาสตร์ มข. 6(1), 61-69.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. (2552). สรุปผลที่สำคัญการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สำนักสถิติพยากรณ์.
- อัมพิกา ทองช่างเหล็ก. (2549). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านในตำบลวิสัยเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Zintz, M.V. (1980). **The Reading Process : The Teacher and the Learner**. 3 rd ed. Iowa : Wm C. Brown.

ภาคผนวก

ที่ ศธ 0536/ว1204

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000

19 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมการดำเนิน โครงการส่งเสริมนวัตกรรมการเครือข่ายการเรียนรู้ของครู
และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย**
1. โครงการส่งเสริมนวัตกรรมการเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
  2. กำหนดการประชุมการดำเนิน โครงการส่งเสริมนวัตกรรมการเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตามที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กำลังดำเนิน โครงการ ส่งเสริม นวัตกรรม เครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นเรื่อง กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทั้งนี้มหาวิทยาลัยได้กำหนดโรงเรียนเป้าหมายที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 โรงเรียน และสังกัดเทศบาล จำนวน 2 โรงเรียน

ในการนี้ มหาวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์สูง และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาผู้เรียน จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วม เป็นเครือข่ายและเชิญประชุมการดำเนิน โครงการดังกล่าวตามกำหนดการดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา รักการ)

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

งานธุรการ

โทร 055-706555 ต่อ 1112

โทรสาร 055-706518

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ที่ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมการดำเนินโครงการส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. กำหนดการประชุมการดำเนินโครงการส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตามที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กำลังดำเนินโครงการส่งเสริมนวัตกรรมการ

เรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นเรื่อง

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทั้งนี้มหาวิทยาลัยได้กำหนดโรงเรียนเป้าหมายที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา

จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3

โรงเรียน และสังกัดเทศบาล จำนวน 2 โรงเรียน

ในการนี้ มหาวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์สูงใน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาผู้เรียน จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวตามกำหนดการดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสิฐ รัชญะวัน)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ที่อยู่ของโรงเรียนเข้าร่วมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์)

ที่อยู่ 63 ถ.กะโลทัย ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000

โทร 055-711869

โทรสาร 055-720423

โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งสวน)

ที่อยู่ ถ.ทุ่งสวน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000

โทร 055-711387

โทรสาร 055-722573

โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร

ที่อยู่ ต.สระแก้ว อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000

โทร 055-774143

โทรสาร 055-774141

โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ

ที่อยู่ หมู่ 3 ต.คณทิ อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000

โทร 055-5867747

โทรสาร 055-5867747

มือถือ 081-8864093

โรงเรียนบ้านหนองหลวง

ที่อยู่ 87 หมู่ 8 ต.หนองหลวง อ.ลานกระบือ จ.กำแพงเพชร 62170

โทร 055-857108

โทรสาร 055-857104

**ทะเบียนสมาชิกเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
จังหวัดกำแพงเพชร**

ที่	ชื่อ – สกุล	หน่วยงาน	โทรศัพท์	E - mail
1	นายเสริมศักดิ์ อยู่สุขเจริญ	เทศบาลเมือง	086-8099779	-
2	ผศ.สุวิทย์ วงษ์บุญมาก	มรภ.กำแพงเพชร	089-6426143	suwitw@yahoo.com
3	นายศักดิ์ชัย เพชรแกมทอง	สพท.ภพ.1	081-9739673	-
4	ผศ.ประพิมพ์พร โกศิยะกุล	มรภ.กำแพงเพชร	089-8593246	prapimporn@kpru.ac.th
5	ผศ.ดร.ปจารีย์ ผลประเสริฐ	มรภ.กำแพงเพชร	089-6428644	Pajaree_pol@yahoo.com
6	ผศ.สุรชัย โกศิยะกุล	มรภ.กำแพงเพชร	081-9530711	surachai@kpru.ac.th
7	ผศ.อรุณลักษณ์ รัตนพันธุ์	มรภ.กำแพงเพชร	081-3896878	arunluck@hotmail.com
8	ผศ.อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว	มรภ.กำแพงเพชร	081-0463082	Aungsuree_pun@hotmail.com
9	ดร.สามารถ กมนุนทด	ศึกษานิเทศก์ สพท.ภพ.1	083-6224111	samart@hotmail.com
10	น.ส.นฤมล พูลศรี	ร.ร.เทศบาล 1	081-0428854	bee_naruk123@hotmail.com
11	นางกาญจนา น้อมเคียร	ร.ร.เทศบาล 1	082-4084553	-
12	นางกัญญา พิทยะพงษ์	ร.ร.เทศบาล 1	085-7134760	-
13	นางรุจิรา แสงดาว	ร.ร.เทศบาล 1	084-6889810	-
14	น.ส.สุธามาฎ จำปา	ร.ร.เทศบาล 1	081-2841155	-
15	นางวันเพ็ญ วงศ์คำจันทร์	ร.ร.เทศบาล 2	084-8167499	-
16	น.ส.วิไลรัตน์ เกิดเทพ	ร.ร.เทศบาล 2	0831612639	-
17	น.ส.นันทวัน ปิ่นทอง	ร.ร.เทศบาล 2	087-9430673	-
18	นางอังคณา พึ่งพัก	ร.ร.เทศบาล 2	086-2044456	-
19	นางพรจิตร นาคนาม	ร.ร.เทศบาล 2	089-8391244	peaw2507@hotmail.com
20	นางจิตพร ชมพูนุทจินดา	ร.ร.อนุบาลกำแพงฯ	086-4410989	-
21	นางพัชฎา สายหยุด	ร.ร.อนุบาลกำแพงฯ	086-2088149	-
22	นางวิมลมาศ นิลาภรณ์	ร.ร.อนุบาลกำแพงฯ	089-1683039	wimonmas@windowslive.com
23	นางปริยานาถ สุขสวัสดิ์	ร.ร.อนุบาลกำแพงฯ	085-1793206	-
24	นายสมชาย ใจเย็น	ร.ร.อนุบาลกำแพงฯ	087-2017225	-
25	นางรัตนา รุณเกษม	ร.ร.บ้านท่าเสด็จ	081-0137991	tavedar@hotmail.com
26	นางฉัฐพร ชำรวาย	ร.ร.บ้านท่าเสด็จ	083-1610531	-
27	นางกัณทิมา รักษ์ชน	ร.ร.บ้านท่าเสด็จ	084-8146459	-
28	นางมานพ กุ่ประเสริฐ	ร.ร.บ้านท่าเสด็จ	087-2057337	-

29	นายอคุลย์ มัทยา	ร.ร.บ้านท่าเสด็จ	081-2805718	Adoom-m@hotmail.com
30	นายวีรพงษ์ ศรีนารายณ์	ร.ร.บ้านท่าเสด็จ	089-3785248	-
31	นางอุมากร เกตุอ่างทอง	ร.ร.บ้านหนองหลวง	087-3179918	Umakotn_ket@hotmail.com
32	น.ส.สิรินุช หนองหลวง	ร.ร.บ้านหนองหลวง	082-3952213	Sirnuch208@hotmail.com
33	นางจิตลาวรรณ ทองทา	ร.ร.บ้านหนองหลวง	089-7060658	Wilawanthongra@hotmail.com
34	น.ส.ธมน ดีหนอ	ร.ร.บ้านหนองหลวง	087-1948902	Thamon2506@hotmail.com

ประชุมโครงการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครั้งที่ 1

ประชุมโครงการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครั้งที่ 2

